

ПОЛИТИКИ

Немачка 2,50 DEM. Француска 4,50 FRF. САД 1,25 USD.

Швајцарска 1,80 CHF. Шведска 10,00 SEK. Норвешка 11,00 NOK.

Данска 11,50 DKK. Аустрија 13,00 ATS. Грчка 200 GRD

ЗАБАВНИК

27. VII 1990. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LII • 13 ДИН. • БРОЈ 2013

Приче иза границе времена:
ОД КРЕЗА ДО ЛЕНОНА

Фирма

Веровали или не!

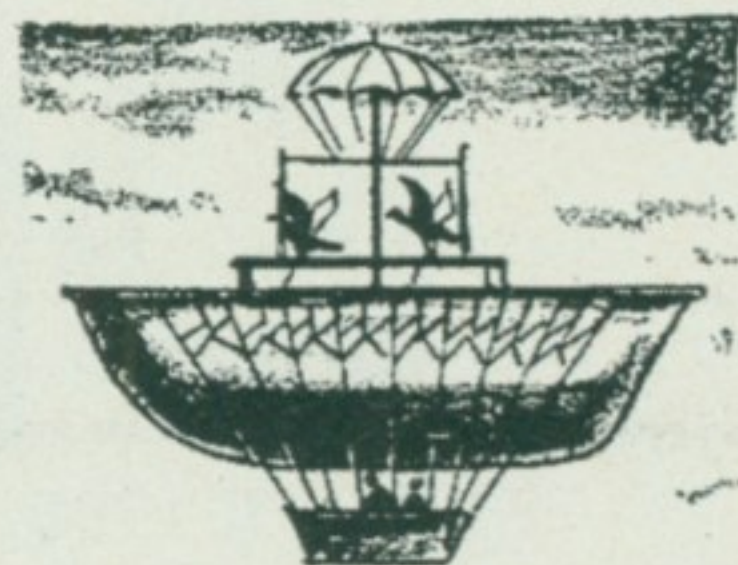
МАХАГОНИ

ИЗ ХОНДУ-РАСА /СРЕД-ЊА АМЕРИКА/ ЈЕ МАЊЕ ВЛАЖАН И ИМА ЛЕПШУ БОЈУ АКО СЕ СЕЧЕ ПО СВЕ-ЛОСТИ ПОС-ЛЕДЊЕ МЕ-СЕЦЕВЕ ЧЕТВРТИНЕ.

УДАТЕ ЖЕНЕ

ЦЕНТРАЛНОАФРИЧКОГ ПЛЕМЕНА МАНГЕТУ ПУШЕ НА ЛУЛЕ ДУГАЧКЕ ОКО 2 М. КОЈЕ СУ ИЗРАЂЕ-НЕ ОД СТАБЉИКЕ БАНАНЕ.

БАЛОН НА ПТИЧЈИ ПОГОН

БАЛОН КОЈИ ЈЕ 1887. ИЗРАДИО ФРАНЦУЗ ШАРЛ ВУЛО, ТРЕБАЛО ЈЕ ДА ПОКРЕКУ „ЖИВИ“ МОТОРИ - ОРЛОВИ, КОНДОРИ И НЕКЕ ДРУГЕ ПТИЦЕ ГРАБЉИВИ-ЦЕ.

ЛЕШ

ЈЕДНОГ КИНЕЗА КОЈИ ЈЕ УМРО ПРЕ 700 ГОДИНА НА-БЕН ЈЕ У НЕКОМ ГРОБУ У ПРОВИНЦИЈИ КЈАНГСУ У ИСТОЧНОЈ КИНИ. ТАКО ЈЕ ДОБРО ОЧУВАН ДА СУ МУ ЗГЛОБОВИ ПОКРЕТНИ, А КОСА И КОЖА СУ У ВЕО-МА ДОБРОМ СТАЊУ.

ХАСКИ

АЛЈАСКИ ПАС, 1890. ГОДИНЕ ПРОДАВАО СЕ ПО ЦЕНИ ОД 500 ДО-ЛАРА, КОЛИКО ЈЕ ИЗ-НОСИЛА ГОДИШЊА ЗА-РАДА РАДНИКА У САД.

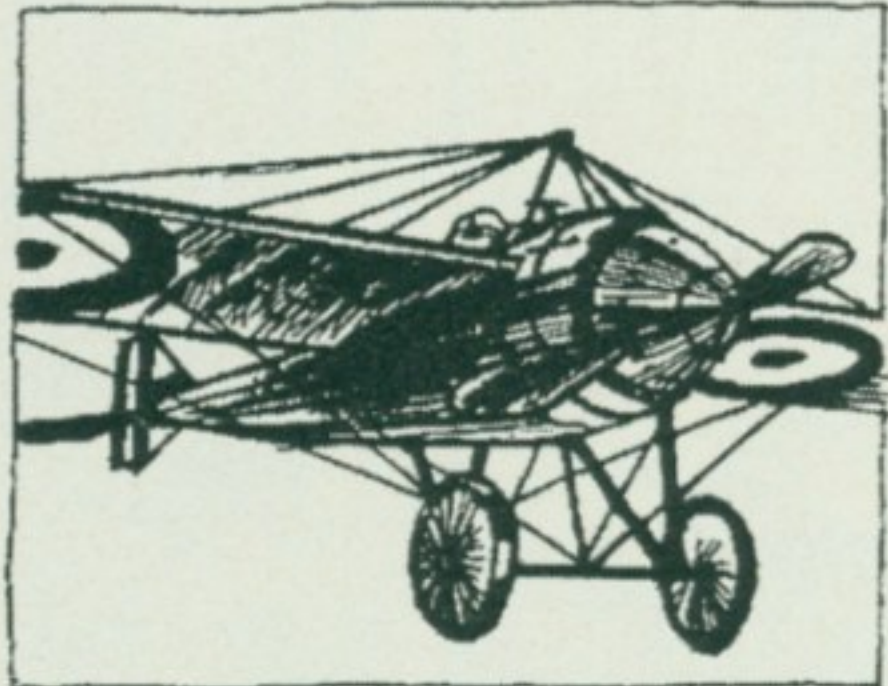
Жорж Сандову

/1804-1876/ ФРАНЦУСКИ СПИСА-ТЕЉИЦУ, НАПОЛЕОН III ЈЕ ТОЛИКО ЦЕНИО ДА ЈЕ ПРОЧИТАО СВА ЊЕНА ДЕЛА И ПРИСУСТВОВАО СВИМ ПРЕМИЈЕ-РАМА ЊЕНИХ ПО-ЗОРИШНИХ КОМА-ДА НА КОЈЕ СУ МУ ЦЕНЗОРИ ДОЗВОЛИ-ЛИ ДА ИДЕ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

у част осамдесетогодишњице Блериновог прелетања Ламанша, летачи аматери из целог света покушали су да понове подвиг француског конструктора и пилота: неки су сами правили копије ових авиоплана. Било је и оних који нису стигли на

другу обалу већ се срушили у воду, али све је прошло без трагичних последица.

Максимилијан II, владар Баварске, збачен је с престола 1704. године зато што је играјући билијар про-кошкао државну благајну.

по преценама британских природњака, 5 милиона мачака, колико их Енглези држе по кућама, годишње уништи 50 милиона мишева и 20 милиона ситних птица.

јапанска фирма „Мицубиши“ успела је да произведе пластичну масу која

„памти“. Цвет израђен од ње шири лишће и расцветава се кад се загреје. Ова пластична маса с меморијом много је јевтинија од металних легура са истим својствима.

уместо металних конзерви у Индији почињу да се користе вишеслојни „паке-

ти” који се састоје од три слоја: полиестерског ради чврстине, алуминијумског који штити од светлости и полипропилена који не пропушта кисеоник. Сардине у таквом троструком омоту са-чувају се више од две године.

Нове „конзерве“ јевтиније су од металних, а и лакше их је уништити после употребе.

професори гимназија у царској Русији носили су мундире с дугмадима на ко-

јима су били представљени пеликани. Разлог: по древној легенди ова пожртвована птица уме себи да растргне груди само да би нахранила младунце.

рекорд у инфлацији и данас држи Боливија која је 1985. остварила пад вреднос-ти новца од 8000 одсто!

Илустровао: Горан Марковић

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ЈОСИП СЛАДЕ – градитељ за сва времена

СЕРПЕНТИНА ЗА ГБУ М

*И данас је у Црној Гори мало здања, друмова, чак и градова у које, пре више од сто година, није уме-
шао прсте трогирски инжењер и
филозоф. Можда због тога ни нај-
мањи сокак не носи његово име.
Није могао да стигне на ред од
силних јунака и мегданџија...*

Његош је често с Ловћена, с Језерског врха, са сетом посматрао Боку. Ту је, надокна, чини се да је можеш додати каменом, а ипак тако далеко. Стазом уклесаном у стене једва да могу да се мимоиђу два људска створа. А Његош је био путник и у свет углавном кретао из Котора.

Ни књаз Данило, његов наследник на црногорском престолу, није могао да сакрије уздах за друмом који би Црну Гору повезао с Боком Которском. Сведоци су оставили запис да је често говорио да ће све учинити да премости ловћенску врлет. Није стигао. Убијен је баш у Боки, на которском пристаништу.

Сан црногорских владара да друмом повежу своју књажевину с морем досањао је Никола I Петровић, владар који је јунаштвом и политичком мудрошћу успео да Црну Гору уведе у ред модерних европских држава. Чим је – Берлинским конгресом 1878. – књажевина подно Ловћена и формално добила сувереност, први задатак књаза Николе био је да добрим „европским“ макадамом стигне до Боке, још под аустроугарском заставом.

Исте године започели су радови а све уз помоћ трогирског инжењера Јосипа Сладеа, градитеља већ познатог по својим смелим пројектима.

Да ли је Милена приметила?

Педесетогодишњи Далматинац – који је у Падови докторирао на филозофији а затим и на математичким наукама и онда постао универзалан пројектант – прихватио се посла са заносом човека коме је изазов смисао постојања. Претходно је књаз Никола морао да од аустроугарских власти, чији је поданик и службеник био Јосип Сладе, прибави сагласност да господин инжењер може да ради за црногорски двор.

Нашој историји није својствено да бележи и такве детаље, али је сва прилика да је у разговорима с господаром Црне Горе на Цетињу о будућим радовима Јосип Сладе запазио и лепоту књагиње Милене. И није остао равнодушан. Бар је народ тако упамтио и пренео. Подразумева се да је господин инжењер тајну свог срца дубоко закопао у себе. Јер, гђа Ми-

Да ли је књагиња Милена Петровић знала да је необични белег у камену посвећен њој?

лена је жена господара Црне Горе и Брда, како је ослављаван књаз Никола.

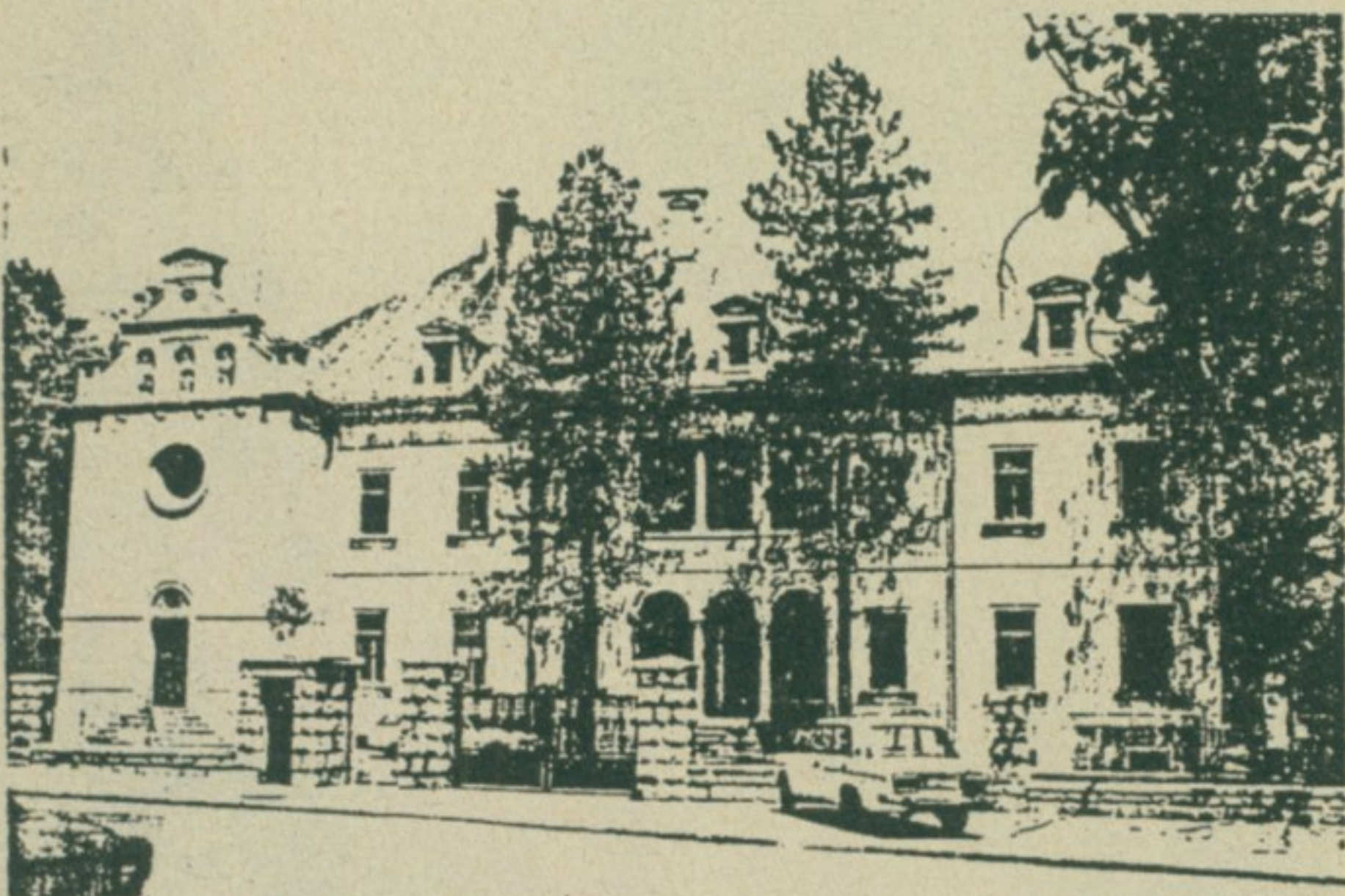
Своју љубав – преноси даље народна прича – обзнанио је управо градећи преко Ловћена цесту дугу 45 километара, од Цетиња до Котора.

Ово, и за ово време величанствено градитељско умеће заљубљени инжењер је извео уз помоћ 25 чувених ловћенских серпентина које у правој линији – како су израчунали стручњаци – износе једва два километра.

У првом плану дворца краља Николе у Никшићу, иза њега Саборна црква...

Здање аустроугарског посланства завршено је 1899. Старији Цетињани је данас најчешће зову Дивизија јер се између два светска рата у њој налазила команда Зетске дивизије

Изнад Шкаљара, где се налазила граница с Аустроугарском, један део пута извео је у облику слова М. Као Милена.

Не зна се, опет захваљујући историји, да ли је књаз Никола приметио нешто „сумњиво“, извесно је да је друм предат саобраћају 1884. и да је у првим колима њим прошла и књагиња Милена. Са књазом и господином пројектантом. Савременици су записали да се све време ћутке смешкала.

Тако је сан песника прелепе љубавне поеме „Ноћ скупља вијека“ – који је већ почињао на врху Ловћена – постао стварност. Господин инжењер је због тога одликован

Даниловим орденом трећег и четвртог степена.

Пут се и данас, сад асфалтиран, користи и најкраћа је веза између некадашње црногорске престонице и Боче Которске.

Белег који траје

Јосип Сладе није задужио Црну Гору само друмом Цетиње – Котор. Живећи десетак година у Котору, подаље од гђе Милене Петровић, он је пројектовао и колски пут Цетиње – Ријека Црнојевића, Ријека Црнојевића – Подгорица (данас Титоград), Ријека Црнојевића – Вирпазар, Вирпазар – Бар. Уз то, проучавао је и могућности изградње лу-

ке у Улцињу, у ували Валданос, те урадио пројекат за исушење Зогајског језера код Улциња.

Прво позориште у Црној Гори, познато као Зетски дом, изишло је са скица трогирског инжењера. Ово здање елегантних симетричних облика, с витким стубовима и високим романским прозорима, изузетно акустична дворана с балконима, и данас је једна од најлепших грађевина на Цетињу, граду-музеју.

За Зетским домом не заостаје – умногоме га и превазилази – зграда аустроугарског посланства. И Лазарет у Мелинама, код Херцег-Новог, дело је Јосипа Сладеа.

Никшић је, ипак, посебна прича. Знатижељник један њен део може наћи у месном Завичајном музеју где је изложен урбанистички план вароши из 1883. Од данашњих архитеката сазнаће да „с обзиром на време и прилике, Сладеов план представља изузетан раритет за историју урбанистичке науке. По својој идејној концепцији представља ренесансно-барокну шему идеалних градова“. Централни део Никшића је и сада онакав каквог га је, крајем прошлог века, замислио Јосип Сладе.

Потпис вечито немирног градитеља мирних линија у

Никшићу носи и дворца краља Николе саграђен 1900. у ренесансном стилу а уз помоћ италијанских мајстора. Одмах уз летњу резиденцију првог и јединог црногорског краља подигнута је и Саборна црква. Њу је, истина, пројектовао Михајло Михајловић Преображенски, али је Јосип Сладе сместио на тај природни пиједестал звани Петрова главица.

По броју отвора – 16 сводова и два додатна отвора – Царев мост, изграђен 1894. уз помоћ руског цара Александра III те отуд и царски придев за ћуприју, и данас држи рекорд међу свим очуваним мостовима у Југославији. Његов аутор је, дабоме, Јосип Сладе...

***

У целој Црној Гори, међутим, нема чак ни следе улице која носи име неуморног маистра. Нема је ни у родном Трогиру где је умро, 1911, као начелник месног већа. И ту је, разуме се, оставио многобројне камене белеге свог трајања. Трагова о животу и делу градитеља Јосипа Сладеа нема чак ни у нашим енциклопедијама.

За утеху је да су камен и памћење трајнији материјал од хартија и којекаквих лимених плоча.

Петар Милатовић

ВЕЛИКИ
МОРЕПЛОВЦИ
СТАРОГ СВЕТА

МАТАНГ ГОСП

Савремено виђење прастарих полинежанских богова на платну Херба Кејна

1. КАМАПУА, дух кише, влажности и свега што расте; 2. ПОЛИАХУ, у белом огртачу улепшава врхове планина Мауна Лоа и Мауна Кеа; 3. ЛАКА, богиња плодности; 4. ХИИ-АКА, богиња игре и Пелина најомиљенија сестра; 5. ПЕЛЕ, господарица вулкана која се појављује некад као девојка, некад као старица; 6. КАМОХОАЛИИ, Пелин најста-

рији брат који ју је довео до Хаваја, чувар „воде живота”; 7. ЛОНОМАКУА, чувар светог пламена који потпаљује вулкане; 8. КОПОХОИКАХИОЛА, дух експлозија; 9. НЕУААНЕ-ПО, дух „ватрене кише”; 10. КАНЕХЕКИЛИ је дух грмљавине; 11. КЕОАХИКАМАКУА је дух варница лаве

ПОДАРА ПАЦИФИКА ▶

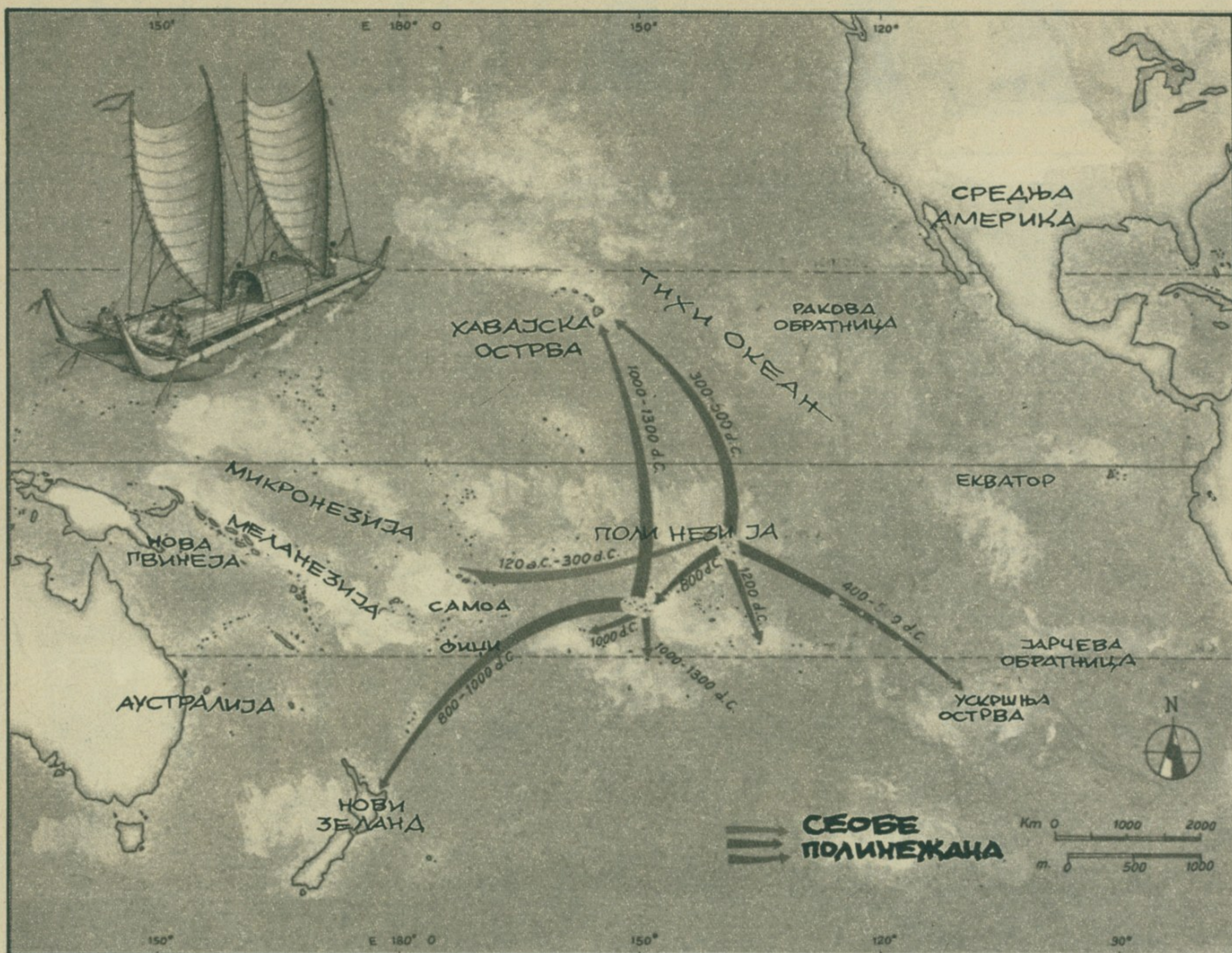
Дошли су с мора и населили многа далека острва, али где је њихова прапостојбина – не зна се...

Гледали су у звезду Северњачу и пловили ка истоку који се на њиховом језику зове хикина, а значи „оно што долази“. Јер, сматрали су, из тог правца појављује се све на небу.

27. 7. 1990. ПОЛИТИКИН СЛОВАРНИК 7

На овој карти видимо полинежански брод са два кљуна – претечу катамарана – којим су опловили Пацифик и настанили сва његова острва

Нису знали за метале и служили су се једноставним алаткама од камена – да би њима изградили велике и снажне – да ли да кажемо – бродове? Били су то прави правцати катамарани каменог доба, са два кљуна, односно трупа, између њих широк сплав, све чврсто повезано ужадима уплетеним од лишћа кокосових палми.

Мапе нису имали, бусоле још мање, па чак ни писмо којим би потоњим генерацијама пренели лекције из поморског искуства. А ипак, тако су сигурно и самоуверено пловили на својим катамаранима истесаним од палминог дрвета, дугачким и по двадесет четири метра, а по океану великом колико пола планете Земље! Пре две и по или три хиљаде година они су опло-

вили и испитали Пацифик и разместили се свуда где је из њега вирило копно, на пространом троуглу Нови Зеланд – Ускршња Острва – Хаваји.

Нема пловидбе без матанга

Полинежани, ти неустрашиви поморци старог света, познавали су море и његове ћуди управо задивљујуће. Толико добро су продрли у тајну океанских таласа да су по њиховом облику, кретању и начину на који се разбијају умели да израчунају положај неког острва чак и на даљину од данашњих 100 морских миља!

Када су „западњаци“ – међу првима је капетан Кук допловио до њихових обала – видели у њиховим рукама чудновате предмете у облику таблица начињене од испрелетених гранчица, мислили су да су то неке примитивне мапе. Полинежани су их звали **матанг**. Испоставило се да ти предмети нису нимало примитивни: матанг је приказивао

све основне врсте облика које таласи могу да приме ваљајући се из даљина, сударајући и преплићући се међусобно. Матангом су стари „морски вукови“ подучавали децу о ономе шта их чека на мору.

Одакле су дошли ти „господари Пацифика“?

Њихова прапостојбина спада у тајне које се можда никада неће осветлити и о којима може само да се нагађа. Неки етнолог мисле да су Полинежани потекли однекуд из југоисточне Азије. Једино што се зна поуздано то је да су се прво населили на острву Фиџи у Меланезији, па на Тонгу, одакле су отпловили на Самоа. Мало помало, током хиљаду година отприлике, допрли су све до Хаваја.

Старица је нацртала мапу

Име Полинежани није њихово, него – грчко: „становници многих острва“. Тако су их крстили први европски истраживачи. Они сами себе зову

Ка пое, што просто значи „људи“. Високи, елегантна стаса, бронзане боје коже, овалних лица и црне, глатке косе, тај океански народ преносио је своје легенде с колена на колена, али и оне су тајновите. Одакле су пошли и камо су желели да стигну – не говоре... Постоји само легенда о човеку званом Аукелемиаику који је био приморан да напусти своју родну грудуду и да нађе ново место за живот. Нека старица му је показала да је то место далеко, упрвиши прстом у правцу морског хоризонта, а потом му је на песку нацртала како да до њега доплови.

Стари Полинежани су, баш као и остали древни народи на свету, били пагани (многобошци) и развили су дивна предања о боговима и богињама. Ти ликови су остали у памћењу народа и пошто је примио хришћанство. Данашњи познати хавајски сликар Херб Кејн овековечио их је на платну чију репродукцију доносимо.

М. К.

НА СВИМ КИОСЦИМА
специјално издање Политикиног Забавника

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

Избор 52 најузбудљивије приче
из 52 године трајања Забавника

Драма људи у
борби за голи живот:

- Шта су четири краљевске кобре тражиле на улицама Њујорка
- Зашто Ед Робинсон слави дан кад га је погодио гром
- Зашто су лекари живог Харија Грела послали у мртвачницу
- Шта су радиле пчеле у ушима петорице младића
- Како је редов Грабовенко ходао с неексплодираном бомбом у грудима
- Како су у атомској подморници пилићи напали кувара

И још много драматичних прича из сава-
на Африке, с арктичког леда, и из сибир-
ских тајги, са улица Чикага, беспућа Босне
и таласа Пацифика...

100 страна људских драма

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

АУТОМОБИЛ
КОЈИ
ИТАЛИЈАНИ
НАЈВИШЕ
ВОЛЕ
И
КРАДУ

Идеалан за паркирање, али и
за пљачке и отмице у великим
градовима

ЋИНКВЕЋЕНТО.

AMORE MIO!

Ова легендарна кола из 1957. године испунила су сан једног човека, учинила много за моторизацију Италије и остала у срцима читавих генерација. Данас су хит на улицама Рима и Париза

Од укупно направљених три милиона и 650 хиљада „500“ данас је у возном стању милион и 650 хиљада. Коштају од 100, 200 хиљада лира за кршеве до три милиона за добро очуване или уређене

Зову га „ћинквећенто“ (пет стотина) према кубикажи. Отишао је са сцене пре петнаест година, а ипак се у Италији, земљи где се добро зна шта је лепо и која су кола најбоља, налази на првом месту по броју крађа. Према последњим подацима из Министарства унутрашњих послова, од укупно 231.647

украдених аутомобила 1989. године 28.000 су „500“, двоструко више него „фијата уно“, његовог чукунунука.

Откуд та вечна популарност једног неугледног аутомобила? Ево шта о томе каже један од ветерана италијанске полиције: „Пре свега, његова бравица може да се отвори укосницом. А, пошто је мали

и спретан, лопов се у њему зачас изгуби у некој улици усред захукталог саобраћаја и ко може да га стигне? Многе пљачке и отмице изводе се баш уз помоћ славног „ћинквећента“.

Али, осим ових техничко-тактичких, постоји још много разлога због којих је „принц“ малолитражних возила, направљен 1957. године, досад остао у срцима Италијана као аутомобил који представља значајно поглавље у историји њихових живота.

Он је, трагом свог старијег брата „сеићента“ („600“) који му је и отворио врата успеха, био од пресудног значаја за моторизацију Италије. Слично телевизији он је учинио да се сви Италијани, од Алпа до Сицилије, осећају једнаким што, наравно, није било тачно, али је бар било лепо тако мислити.

„Ћинквећенто“ је био средство помоћу кога је Виторио Валета, тадашњи бог богова фабрике „Фијат“, остварио свој сан да омогући и сиромашнијем свету да има аутомобил. Наравно, мини аутомобил, сјајан као друга кола за оне који већ имају једна, још сјајнији за оне који су пре појаве „500“ возили бицикле или скутере.

Био је, такође, и први аутомобил краћи од три метра – дугачак 2,97, широк 1,38 м – као и први „фијат“ с двоцилиндричним мотором с ваздушним хлађењем. Другим речима, кола економична и јевтина: коштао је хиљаду лира по килограму своје тежине и трошио само литар бензина на двадесет два километра!

Направљено је укупно три милиона и 678 хиљада комада „ћинквећента“. Данас их у возном стању има милион и 650 хиљада и употребљавају се као „кола за сва времена“ или „за паркирање“ у италијанским градовима у чијим центрима нема

места ни игла да падне, а камоли да се смести неки велики луксузни ауто. „Ћинквећенто“ се и ту удева.

Помало због тога, а помало и због носталгије, „500“ је данас веома тражен аутомобил, а његови најватренији љубитељи основали су клуб чији се чланови, сви власници „ћинквећента“, састају једном годишње и лудо забављају.

Колико данас кошта половни „500“? Од 100 до 200 хиљада лира за кршеве до три милиона за добро очуване или са оправљеном каросеријом и мотором.

Што се носталгије тиче, „500“ представља право благо за читаве генерације које су уз њега одрасле. Неку врсту мита као што су, рецимо, некад чувена певачица Мина, Херерин фудбалски клуб „Интер“ и врућа лета шездесетих година. Давна и незаборавна.

„Ћинквећенто“ је као прва љубав „и не може да се заборави“, признаје Карло Вердоне. За моју генерацију то су била прва кола у животу. У њима су ишли на журке, правили се важни, а била су идеално уточиште за прве флертове. У ствари, врста бесплатне гарсоњере и увек при руци, али и веома функционалан.

Каже Луђијано де Крешенцо: „Удобан, елегантан, с делом крова за отварање што је нама личило на најлуксузнији кабриолет, лак за оправљање. Ван сваке сумње, најбољи аутомобил који је у Италији икада направљен. Успео сам да набавим један „500“, чист крш, који је мој механичар средио као да је тек изишао из радње. Украли су ми га пре месец дана и због тога сам очајан.“

Пошто „500“ не воле и не желе само Италијани и пошто је у Паризу више него икада шик возити га, из луке у Ђенови свакога дана бар десет украдених „ћинквећента“ путује у правцу Француске. Шаље их „Компанија непознатих крадљиваца аутомобила“.

Италијани се топло надају да ће њихова полиција успети да им стане на пут и заштити ово национално благо.

Б. Дожић

МА ШТА КАЖЕШ

НАЈВЕЋИ БРИТАНСКИ ТАЛЕНАТ

Скромна девојка Шарлота Дод (1871 – 1960) из енглеске грофовије Чешир била је најсвестранији спортски таленат који је Британија икада имала.

Она је освојила прво место у тенису за жене у Вимблдо-ну 1887. када је имала само петнаест година. Иста титула припала јој је и следеће године, а онда је тихо нестала, односно отишла на дуго крстарење јахтом. Вратила се две године касније, била шампион Вимблдона још трипут узастопно и повукла се с тениских такмичења непобеђена у двадесет другој години.

Али, није престала да се бави спортом. Прво се позабавила голфом и победила на Британском шампионату за жене 1904. Затим је била капитен енглеске хокејашке репрезентације, освојила је сребрну медаљу за стреличарство на Олимпијади 1908. године, била шампион у клизању на леду и освајала прва места у скијању и билијару.

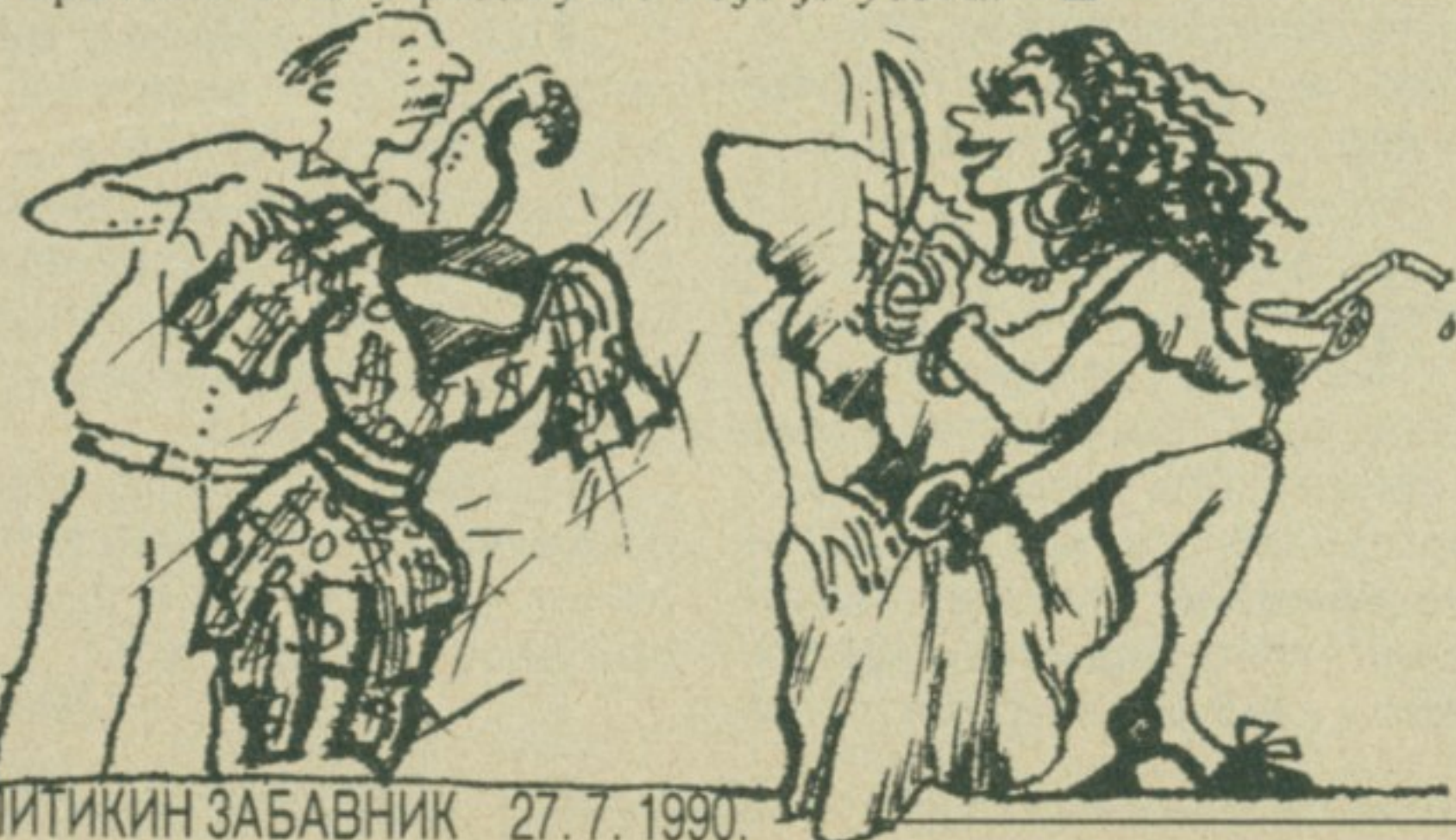
Ниједног тренутка Шарлота Дод није због спорта занемарила друштвени живот и обавезе и била је одличан играч брица и талентован музичар. ■

ХАЉИНА ОД ХИЉАДУ ФУНТИ

Редитељ Рон Колинс, који је направио чувене рекламне спотове за пиће „ћинцано“, с дивљењем се сећа своје презимењакиње филмске диве Џоан Колинс:

„Одмах се заљубила у хаљину коју смо јој узели за спот по папреној цени од хиљаду фунти. Али, када је чула да ће Лионард Роситер по целој хаљини просути „ћинцано“, питала нас је имамо ли неки чаршав. Чим га је добила, исекла је прорез за главу, подесила горњи део, затегла појас око струка и питала: „Да ли ми нешто фали?“

Није фалило ништа. Џоан је у чаршаву изгледала чаробно и спот је снимила тако одевена. А хаљину од хиљаду фунти вратили смо у радњу из које је узета.” ■

РАЈ ИЛИ ПАКАО

● Ако смо пали, били смо паду склони.

Бранко Миљковић

● Хвали дан после заласка сунца, мач после битке, жену после смрти, колач после кушања, а пса – увек.

Маријан Еиле

● Више бих волео небо – због климе. Само, у паклу мора да је ипак кудикамо угодније – због друштва.

Тристан Бернар

● Памћење је често одлика глупости: њиме се обично одликују троми духови које оно чини још тромијим због пртљага којим их оптерећује.

Шатобријан

● Патриотизам је последње уточиште хуље.

Семјуел Џонсон

● Владаре треба увек грдити. Политичке се грешке, додуше, кажњавају саме, али ћете их ви платити.

Гете

● Обично не побеђујемо захваљујући властитој доброј игри него противниковим грешкама. ■

Тадеуш Котарбински

НИЈЕ БИО ОН

Један од најславнијих говора емитованих преко радија за време Другог светског рата свакако је Черчилов 1940. године против Немаца, после ужасног савезничког пораза и евакуације града Денкерка на француској обали Ламанша: „Борићемо се на обалама... Борићемо се на брдима... Никада се нећемо предати!“

Али, Винстон Черчил није лично прочитао и снимио овај историјски говор већ је то, уместо њега, учинио глумач Норман Шели.

„Черчила су замолили да говор сними у Доњем дому Парламента где је радио, али је он био преморен и имао је друга посла“, сећа се Шели, „па је рекао да доведу неког глумца. Ја сам био познат по имитацији Черчила и позвали су мене.“

Када је Черчил, касније, чуо снимак свог говора, рекао је: „Сјајно! Има чак и моје зубе.“ (Черчил је због склопа зуба карактеристично шушкао при говору.)

Сам Черчил снимио је лично тај говор тек после рата, а истина о оном првом, који је подигао морал десетковане британске војске тако да је пораз касније претворен у победу, сазнала се тек када је Норман Шели давао интервју Би-би-сију о свом глумачком животу.

„Њусвик“

ЧИСТИТЕ ЦИПЕЛЕ!

Амерички политичар и бивши гувернер Њујорка Марио Куомо тврдо верује да је губљење времена смртни грех. Ево шта он каже:

„Унапред се радујем сваком новом дану да бих га што боље искористио. Када обавим државне послове, радим разне друге ствари и сваки дан ми је потпуно испуњен. Чистим рерну, сређујем ствари, обрађујем башту. Ниједан тренутак није ми празан. Ако сте уморни од читања, писања или размишљања, радите нешто од чега нисте уморни. Скупљајте суво лишће, чистите ципеле.“

НЕ ТРОШИ БАТЕРИЈЕ

Алфредо Мачадо, председник Бразилског националног удружења издавача, каже:

„Најбољи поклон детету је књига. То је играчка која се не разбија нити јој се троше батерије.“

„Журнал д Бразил“

НЕОБИЧАН
ЉУБИМАЦ
ПАКИТО

МАСКИРАНИ

РАЗВОЈНИК

Причу о Пакиту, љубимцу породице Демијел из Париза, чули смо пред сам крај прошле године код заједничких познаника. Те вечери окупило се око дугачког стола повелико друштво: право међународно. До брачног пара Енглеза седео је постарији седокоси Грк, до њега врло лепа Њујорчанка са псе-танцетом у крилу, па бивши индустријалац из Ирана и још десетак Француза, Швајцараца и Југословена на раду у Француској.

На неколико пута понавља-но питање домаћина зашто је нерасположен, француски дипломата, један од гостију, испричао нам је истинит догађај, о једној животињици, љубимцу његове четворочлане породице.

Прича је о Пакиту који није био обично кученце. Није чак ни припадао псећем роду...

Пасош на невиђено

— Са женом и двоје деце — започео је дипломата своју причу — вратио сам се прошлог месеца из Јужне Америке где сам у неколико земаља радио у дипломатској служби при француским амбасадама.

Дан пред повратак хтели смо да још једном обиђемо величанствене археолошке споменике. Ручали смо, уморни од пешачења, поред самих зидина старих храмова седећи на трави. Остатке хране бацали смо једном кучен-цету са откинутим репом које се вртело око нас. Иако је изгледало изгладнело и било мокро од влажне траве, имало је прелепу светлосиву длаку која се пресијавала као свила. Кад се најело, шћућу-рило се поред нас и блажено заспало.

„Да га понесемо у Париз!“ повикала су деца углас и почела да ми се умиљавају и моле. Како нисмо имали куче, пристао сам па смо испразнили корпу, ставили снено псе-танце у њу, покрили га и донели у стан.

Требало је да већ сутрадан увече полетимо у Европу и да бисмо нахоче, коме смо одмах дали име Пакито, понели са собом морало је да буде вакцинисано и да има нарочит пасош. Око пасоша нисмо имали тешкоћа, али за ветеринара није било времена. Сетио сам се да имам пријатеља те струке и окренуо његов телефонски број још исте вечери. „Дођи сутра ујутро да ти дам потврду о вакцинацији! Ако је то твоје куче младо, сигурно је здраво па не мораш да га доносиш!“ Тако сам и урадио и успут набавио псећу храну у конзервама и удобну корпу са поклопцем и решетком са стране.

Пакито је прве вечери и сутрадан ујутро само накратко изишао из корпе у врт, брзо се вратио и поново заспао... На дугом путу у авиону понашао се као најбоље дресирано псето: жив се није чуо, није чак ни њушкицу истурио из корпе!

Нема слогe међу старим непријатељима

У Паризу, у стану моје мајке, затекли смо маче старо једва две седмице. Познато

је да се пас и мачка не трпе, да су од памтивека непријатељи, али ипак смо се надали да ће се мала Мију и Пакито некако сложити. Први дани су протекли у кошчању и кавга се на томе завршавала на радост деце и нас одраслих. Једино нас је чудило што Пакито никако не лаје, не режи и само покаткад тихо зацвили.

Неколико дана протекло нам је у великом спремању стана после одсуствања од пуне четири године, па су се о животињицама бринула само наша деца. Трајало је тако готово месец дана све до понедељка кад се Мију није појавила на доручку. Претражили смо читав стан, врт, околне улице, чак и оближњи сквер, али од ње ни трага ни гласа.

У својој новој корпи, покривен преко главе, лежао је Пакито и блажено дремао. Деца су се озбиљно забринула да није болестан јер није хтео да једе чак ни из руке. Завртео би само оним крајичком репа и поново задремао.

Љубав једне породице према животињама могла је да се заврши врло драматично, а окончана је и тужно и смешно

Кад сам се предвече вратио с посла, деца су ми, уз плач, поднела извештај: „Нашу Мију је сигурно неко украо или ју је прегазио аутомобил, а сад је и Пакито болестан!“

Шта сам могао? Дохватио сам именик и телефонирао најближем ветеринару. Смесио сам Пакита у кола и кренуо испраћен деџим плачем и молбама да ветеринар одмах да Пакиту дуплу дозу лека.

Ветеринар ме дочекао на вратима ординације. Ушли смо, он је одмах навукао гумене рукавице и припремио се за преглед. Ја сам одмотао велики вунени шал у који се Пакито сав завио и ставио га нежно на сто. Тек тада се ветеринар окренуо, бацио поглед на болесно кученце, одскочио бар три метра уназад и цикнуо:

— Знате ли ви, господине, шта сте донели из Јужне Америке? Донели сте и чували пацова! Ваше кученце је, у ствари, потпуно одрастао пацов једне врсте која је честа у неким земљама Јужне Америке и може толико да се припитоми да живи у близини људи. Зар не схватате да је ваш Пакито појео маче са све кожом и костима које можда још није ни сварио. Погледајте колики му је трбух! Ја имам само једно решење: пацова морам да убијем макар колико био умиљат!

Ветеринар је дограбио иглу са шприцем док се ја још нисам ни освестио од изненађења, напунио га неком течношћу, зарио у стомак нашег љубимца и заувек га успавао...

Француског дипломату пријатељи, окупљени те децембарске вечери, и дан-данас задиркују што је од пацова мислио да је куче.

Вера Јанчић

Илустровао: Брана Јовановић

ЖИВОТ

ПИШЕ

ДРАМЕ

Дванаести јул 1970. Небо над Анкараном било је модно, а ваздух, испуњен мирисом бора, треперило је од топлоте. Плус 33°C. Деветнаестогодишњи Стојан Зафред пратио је пут једног јединог белог облака размишљајући о сутрашњем рођендану.

– Хајде да „хватамо“ таласе! – предложио је неко од његових другова. Скочио је и заједно са осталима потрчао ка тобогану. Док је чекао да на њега дође ред, груди му је испуњавала радост: срећан је био што је ту, на плажи, са најбољим друговима, што је дан леп.

– Чувај! – повикао је кад се одгурнуо рукама и ступио низ гладак метал. Међутим, доле га није чекала пенушава креста таласа. Промашно је. И док је урањао у воду дубоку осамдесетак центиметара, Стојан је схватио да му се догодило нешто врло озбиљно.

– У делићу секунде помислио сам да је „хватање“ таласа глупа игра. Следећа мисао била ми је да умрем, да ми је дошао крај. Почео је да ми се врти филм, проживео сам још једном, у трену, цео свој живот и већ сам видео себе мртвог, у ковчегу, уплакана лица родитеља и поворку која ме прати. Зашто ми је све то дошло у главу, не знам јер тада још нисам знао о каквој се повреди ради. Заправо, нисам знао да сам уопште повређен. Нити ме је шта болело, нити сам и на тренутак изгубио свест. Осећао сам се врло лепо, чак пријатно, имао сам утисак као да лебдим. Да са мношћем нешто није у реду, видео сам по испаниченим лицима људи који су се сјатили око мене.

Изнели су ме из воде, а осећај да лебдим још ме није напуштао. Тело нисам осећао. Као да се ради о неком другом а не о мени, слушао сам како се договарају шта да раде са мном – да ли да чекају кола хитне помоћи која је неко у међувремену позвао или да ме стрпају у фићу који се ту налазио и пребаце у болницу. У жељи да ми помогну ником није падало на памет да ми тиме што ме вуку тамо-амо чине медвеђу услугу: код повреда кичме померање само погоршава и иначе тешко стање.

Нисам био занимљив

О чему се ради, сазнао сам у болници. Рекли су ми да ми је повређен четврти пршљен, али о последицама нису ни зупнули. А мени је одједном пукло пред очима да вероватно никад нећу стати на ноге. Мада сам био поспан, од ужаса нисам могао да тренем. Па ја сам тек почео да живим, још ништа нисам урадио а имао сам толико планова. Лежаћу

ПОБЕДИО

САМ

СМРТ!

Док је урањао у воду,
деветнаестогодишњи
младић схватио је да
му се догодило нешто
озбиљно, да му је до-
шао крај

прикован за кревет данима који ће бити у длаку исти, подељени између obroка, терапије и спавања. Имао сам времена на претек. Једино што сам могао било је да размишљам. Тада, у болници у Изоли, схватио сам да је човек врло прилагодљиво биће, да нема тога на шта не може да се навикне. Док смо здрави, мислимо да се лоше ствари догађају увек другима, да смрт никада неће закуцати на наша врата. А то је погрешно. Имао сам пријатеље за које сам знао да ће умрети и некако сам се на смрт привикао. Више од ње ужасавао сам се што су ме лекари отписали, пролазили поред мене као да сам предмет а не живо биће, што нису примећивали да постојим. А ја нисам био мртав. Бар не још. На рехабилитацију ме нису слали јер су мислили да нећу још дуго. Ортопедима нисам био занимљив, особље ме је запустило. Отвориле су ми се ране од лејања, пао сам у грозницу. У оним ретким тренуцима кад сам долазио свести псовао сам, грдио, тражио да ме пуне кући да умрем. Што је најгоре, нису се они само према мени тако понашали. У неким од болница у којима сам био човек се не осећа као човек, него као предмет.

После три недеље почео сам да покрећем руке, али не и прсте. Још два месеца провео сам у болници у Изоли, затим месец у Валдолтри, па годину на рехабилитацији у Љубљани. Без обзира на све кроз шта сам прошао, био сам срећан што сам жив.

Само је оруђе друго

Прикован за кревет, заборављен од свих, осећао сам неодољиву потребу да дођем у додир с људима споља. Имао сам много тога да кажем, али како кад нисам могао да пишем?

Тада су ме научили да, уместо прстима, оловку држим уснама. За само две недеље савладао сам писање. Не, нисам био неки феномен. Лекари су ми објаснили да је писање вештина коју сам већ савладао и да је, као такву, имам „смештену“ у глави. Сада је само требало да променим „оруђе“, односно да уместо прстију употребим уста. Да су у праву, показао је и експеримент који сам извео уз помоћ психолога: он је моја два текста, један писан руком а други устима, однео графологу који му је без двоумљења рекао да их је писала иста особа.

Живот ми је сада, унеколико, постао лакши, међутим мучила ме је белина таванице изнад моје главе. Тада сам пожелео да једну такву белину испуним бојама. Али, нисам одмах почео да сликам, прво сам почео да сликам фломастером. Направио сам портрете свих у соби, доста добре за почетника.

Таман ми је нешто кренуло кад су ми рекли да је дошао дан да идем кући. Опет сам се ужаснуо. У болници сам се осећао заштићен, живео сам међу људима који су били исти као ја. Сада је требало да се суочим са светом коме више не припадам. Пошто сам се вратио родитељима у Дивачу, пуних шест месеци нисам се усуђивао да изађем из куће. Тада ми је, можда, било најтеже. Падао сам у депресију, помишљао на смрт. Онда је нека, ваљда урођена, воља за животом победила: купио сам храброст не само да се појавим на улици, него да одем и на игранку. Био је то испит који сам полагао пред самим собом. Положио сам га, иако ми није ми било нимало лако да гледам пријатеље како се забављају, играју, док сам ја био у столици.

Кичица у устима

– Тај први излазак био је, на неки начин, и испит за моје старе пријатеље. Почели су да ме посећују, у мом присуству нису се више осећали непријатно. За мене је то био велики подстрек. Почео сам да проучавам сликарске технике, да користим уљане боје. У међувремену сам се и оженио. Живот је добио нови значај. Моје слике су све боље, па сам 1986. решио да неколико пошаљем Међународном удружењу сликара паралегичара. Врло брзо добио сам одговор да су одлучили да ми дају стипендију од које и живим. Нисам могао да не будем поносан: ја, човек кога су отписали, могу да живим од свог рада! Са 1600 швајцарских франака месечно ја више не морам да правим комерцијалне слике, сада коначно могу да сликам за своје задовољство. Могу да путујем, уживам у животу, људима. На море и даље идем, али се не купам.

Стојан Зафред има 39 година и нада се да ће још дуго поживети. Зар није већ три пута победио смрт? Чак и онда када је оболео од упале лимфних жлезда и месец дана био без свести. И тада су га лекари отписали и позвали супругу и родитеље да их припреме на најгоре. Није се дао. Уосталом, од сликара који је за 18 година имао 30 самосталних и 14 групних изложби, не само у земљи него и у иностранству, друго и не може да се очекује.

Олга Вукадиновић

Приче иза границе времена: сигнали из будућности

Жваћући
лишће ловора
и удишући
сумпорне
паре, Питија
је прво
падала у
транс, а
затим
пророковала

ОД

КРЕЗА

ДО ЛЕНОНА

**„Најлепши до-
живљај за чове-
ка је сусрет с та-
јанственим. То је
извор праве
уметности и нау-
ке” (Алберт Ајн-
штајн)**

Можете ли да се сетите колико су се пута већ обистинила ваша предвиђања или слутње? Не, немојте да се трудите, на ово питање није лако дати одговор. Уосталом, за велик број људи то је сасвим уобичајена појава.

Можда се баш вама догодило да у мислима доживите сусрет с неком особом на коју сте већ заборавили и да је само неколико тренутака касније заиста угледате. То је и најједноставнији и најчешћи облик „виђења” будућности. Има везе са уобичајеним стањем свести и јавља се као ехо неког заборављеног сна.

Јагње и корњача у котлу

У давно прошлим временима пророковање, односно предвиђање будућних догађаја имало је веома важну улогу како у политичком тако и у строго приватном животу и познато је да су се и најславнији људи вековима на њега ослањали. Ко је желео да му се предвиди будућност или ток неких догађаја доносио је богате поклоне у знак захвал-

ности, па су се тако храмови, као седишта пророка, најчешће и богатили.

Најстарији грчки пророци били су свештеници из Додоне, у Епиру, који су у свом послу користили „свети” храст: шуштање његових листова, лет голубова у крошњи, звецкање месинганих тањира окачених о гране тог дрвета, затим жубор потока и др. Слава и успех пророковања разликовали су се од једног до другог случаја колико и методи који су се том приликом користили, и, кад је неко имао потребу за таквом услугом, није могао лако да се одлучи кога да изабере.

У тој ситуацији нашао се и веома богати Крез, последњи краљ Лидије, који је живео у 6. веку пре наше ере – у време кад су моћни Персијанци почели да шире своје царство под командом великог Кира. Креза су мучиле две ствари: желео је да сазна да ли би то могла да буде опасност за Лидију и са ким би му, у том случају, било добро да се удружи. Желео је да се обрати неком видовњаку, а таквих је, само у Грчкој, било

шест, а у Египту један и за све се тврдило да су подједнако успешни.

Крез је одлучио да читавој ствари приђе научно – да суочи све пророке пре него што се лично определи за једног од њих. У истом часу, сваком од тих пророка упутио је једног гласника с налогом да тачно истог дана након поласка свако од њих постави исто питање видовњаку. А оно је гласило: „Шта сада ради Крез, син Алијате?” Потом су морали што пре да се врате у Лидију и донесу одговоре.

Први одговор стигао је из Делфа. Тамо је, у храму Аполона, пророковала Питија. На питање је одговарала неразговетним мрмљањем које је у стиховима преводио свештеник помоћник. Чим је Крезов изасланик ступио у храм, она је почела да говори, не чекајући да јој се постави питање: „Могу да избројим сва зрнца песка и могу да измерим океане, могу да чујем тишину и знам шта неми човек хоће да каже. Ево, у носу осећам мирис корњаче која се кува с јагњетином у великом котлу од месинга, с месинганим поклопцем...”

Овај одговор је оставио без даха и самог Креза који је, на дан када је одаслао своје гласоноше, одлучио да учини нешто што ником не би пало на ум: исецкао је месо једног јагњета и корњаче и ставио их да се кувају у великом месинганом котлу који је заиста имао поклопац од тог истог метала...

Креза су на крају ипак заробили Персијанци, али га Кир није убио већ га је, због његове мудрости, узео за свог саветника. (Из књиге „The Unexplained: Mysteries of Mind Space and Time”, 10 том 1.)

Хитлер – 400 година раније

Настављајући нашу причу не можемо да заобиђемо најчувенијег небиблијског пророка – Нострадамуса. Рођен 1503. године у једном сеоцету на југу Француске, прво је постао славан као лекар, а затим је 1555. свету понудио првих десет, од укупно хиљаду својих пророчанстава. Писао их је у стиховима, у стилу пуном симбола.

Као и већина видовњака, Нострадамус је посебно знао да предвиди несреће и смене на владарским троновима. Између осталог, најавио је судбину Наполеона I. А у једном свом тексту описује човека који по свему одговара Хитлеру, па чак и по сличности у имену: „Један црни, opak и зао човек угрозиће слободу. Тај Хистер ће стегама свог савеза потрести и Венецију.” Треба поменути да је пред крај рата велики део Венеције био под директном влашћу нациста. Charles Mackay: „Extraordinary Popular Delusions and the Madness of Crowds”)

Сан чувеног писца

Негде око 1850. године Марк Твен, тада младић, ра-

Ова фотографија Јоко Оно и Џона Ленона, убијеног 1980, налази се на омоту њихове последње плоче

дио је заједно са својим братом Хенријем на паробродима који су саобраћали реком Мисисипи, између градова Сент Луис и Њу Орлеанс. Једне ноћи, док се налазио у кући своје сестре у Сент Луису, Твен је сањао изузетно сликовит сан. Видео је леш свог брата у металном ковчегу постављеном наспрам собе на две столице. На Хенријевим грудима стајао је букет из којег је штрчао један црвени цвет.

Када се пробудио, Твен је био убеђен да ће се његов сан и остварити и то га је веома узнемирило. Очекивао је да ће сваког часа чути тужну вест. На крају је успео себе

да убеди како је то, ипак, био само сан.

Међутим, неколико недеља касније, Твен и његов брат Хенри укрцали су се на различите пароброде у Њу Орлеансу. Хенри је кренуо бродом „Пенсилванија“ коме је у путу експлодирао парни котао и усмртио велик број путника и посаде. Настрадао је и Хенри: тешко рањен, умро је неколико дана касније у Мемфису. За погреб су му припремили метални ковчег, баш онакав какав је Твен видео у свом сну. Недостајало је само цвеће. Али, док је те ноћи Марк Твен одавао последњу пошту своме брату, једна жена је ушла и на Хенријеве гру-

ди ставила букет белог цвећа из кога је вирила црвена ружа! („Journal of the American Society for Psychical Research“)

Бродолом – у причи и на јави

Године 1898. Морган Робертсон је објавио роман о охолости, зависти и глупости под називом „Бродолом Титана или ништавност“ у коме је описао прво путовање једног луксузног прекоокеанског брода под именом „Титан“. Иако се тврдило да је „Титан“ неуништив, ударио је у један ледени брег и потонуо с огромним бројем људских жртава.

Године 1912. „Титаник“, луксузан прекоокеански брод за који се тврдило да је непотопив, стварно је ударио у ледени брег и потонуо уз огромне жртве. Али, било је и других сличности између „Титана“ из романа и „Титаника“, као на пример:

Марка Твена су привлачили психолошки феномени

	Титан	Титаник
Месец бродолома	април	април
Број путника и посаде	3000	2207
Број чамаца за спасавање	24	20
Дужина	245 m	269 m
Број елиса	3	3
Брзина при судару	25 чворова	23 чвора

(Martin Ebon: „Prophecy in Our Time“)

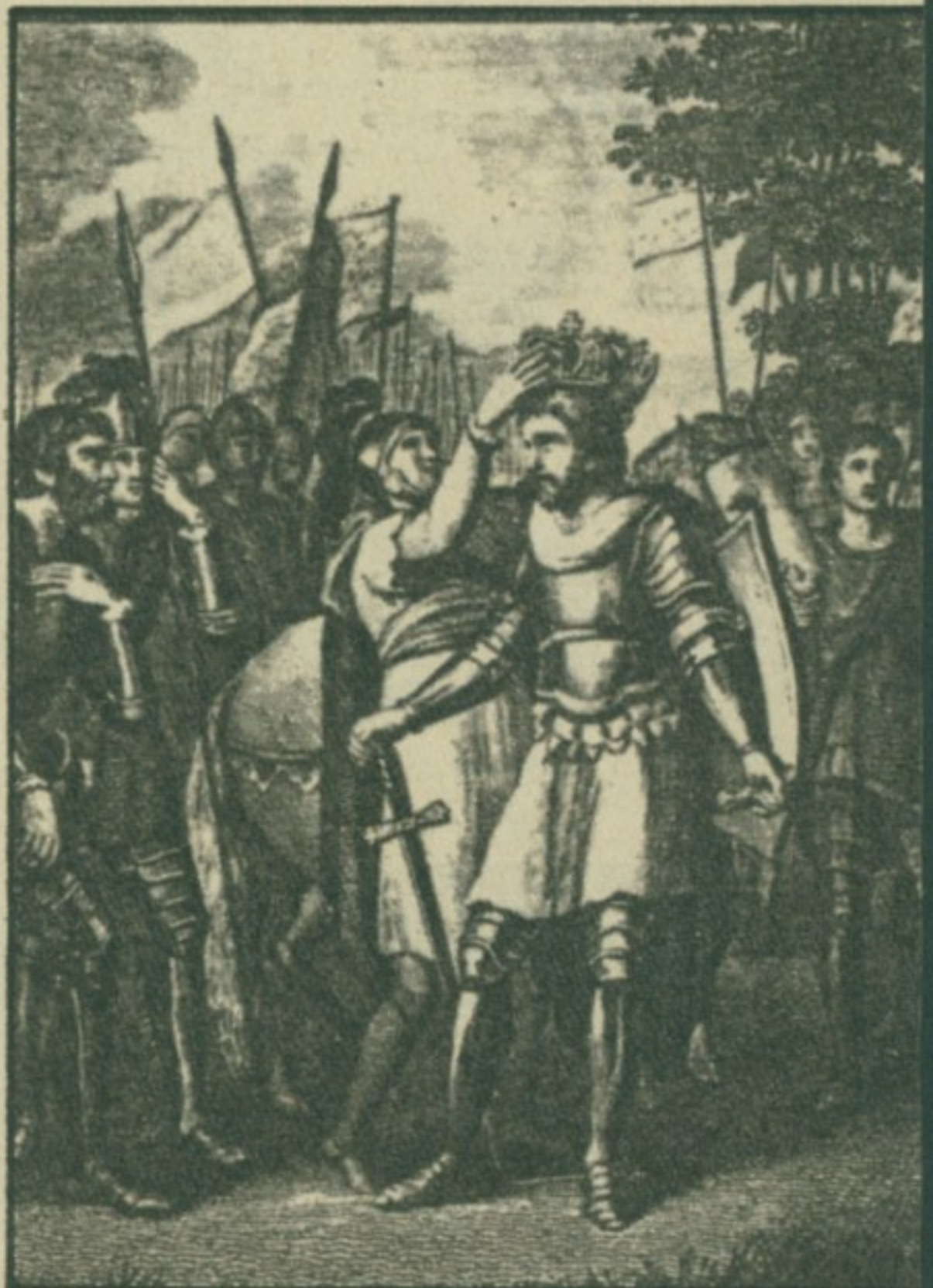
Хици за које се знало

У једном интервјуу који је забележен 23. августа 1980. године, видовњак Алекс Танус предвидео је догађај који се убрзо и остварио. Разговор је водио Ли Спигел, водитељ радио-емисије „Необјашњиви феномени“ и то у центру Америчког друштва за психолошка истраживања, у Њујорку, који се налази наспрам палате познате као Дакота апартаментс. Између осталог, Спигел је упитао Тануса да ли може да предвиди нешто што ће се убрзо догодити, а могло би да занима љубитеље рок-музике.

Моје предвиђање односи се на једног веома познатог рок-певача кога ће задесити прерана смрт. То може да се догоди од овог тренутка на даље. Има нечег необичног у свему томе и овај догађај узбудиће многе јер је личност веома позната!“ – изјавио је Танус.

Интервју је емитован у радио-програму 5. септембра 1980. а већ 8. децембра на вратима палате Дакота апартаментс, где је становао, убијен је хицима из пиштоља Џон Ленон, један од легендарних „Битлса“.

Пошто Танус није рекао о којој се особи тачно ради,

Крунисање Хенрија VII после пораза и смрти Ричарда III. Овај догађај прорекао је један видовити сељак

Спигел је сам направио списак од шест могућих имена и на њему је Ленон био на првом месту! („American Society for Psychical Research Newsletter“, октобра 1981.)

С. И.

ВРЕМЕ ЗА ПРИЈЕМ СИГНАЛА

Теорије о видовњаштву и, уопште, о могућности предвиђања, углавном тврде да се будућност наставља на садашњост или да се у, одређеном смислу, заједно с њом одвија.

Нешто другачији приступ предложио је још 1934. Х. Ф. Солтмарш. Он каже да оно што обично називамо садашњошћу, то у ствари није. Јер, опажање чулима не догађа се у истом часу кад и нека радња, односно убуд игле осетимо тренутак касније, а лист додирне земљу мало пре него што ми закључимо да је пао. У ствари, каже он, времену које је неопходно да би наше опажање било забележено у мозгу треба додати и време обраде података. А то значи да опажање било ког догађаја на одређен начин касни за тим догађајем. Зато имамо две врсте садашњости. Интервал између ове две садашњости може да се сматра као неки трећи степен или међусадашњост у току које нешто може да се догоди или да почне да се догађа. Ако ову претпоставку развијемо даље, онда можемо да закључимо да управо у том временском размаку неке особе примају сигнале из будућности.

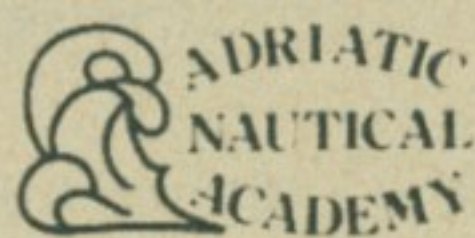
Пошто је за сваки пренос неопходно време, немогуће је да оно што садржи међусадашњост стигне до наше свести непромењено. Зато бисмо могли да кажемо да међусадашњост, као и стварна садашњост, заправо нису доступни нашој обичној свести и да њихов садржај не може да буде исти као и садржај нашег уобичајеног опажања. У том међупростору између догађања и његовог опажања може да се догоди оно што бисмо могли да назовемо виђењем будућности.

МАЛА ШКОЛА ЈЕДРЕЊА...

(4)

...ОКО СВЕТА

Да би наши читаоци научили најосновније и без страха први пут сели у барку с једрима, помаже им директор Јадранске наутичке академије и један од пет најбољих једриличара на овој планети Италијан ЂИНО РИЋИ

Simolici

Прво питање за оног ко се први пут упућује на једрење свакако је: колико треба да буде велика једрилица? Ни много велика, ни превише лагана. Најприкладнија је она од 5-6 метара, делимично покривена, да би вас заштитила од милиона ситних капи, налик киши, али и довољно тешка да обезбеђује сигурност на таласима.

Кад је једрилица спремна, а и ви, можете да се препустите чарима једрења.

Једрити се, дакле, може из задовољства и спорта, мада је и такмичење чаробна ствар, посебно за оне који су поодавно, с успехом, савла-

дали ове прве, дечије кораке једрења. Мајстори кроћења ветра онда одлазе на регате којих, наравно, има различитих.

Разликују се по времену, дакле – ко први стигне на циљ. Подразумева се да у таквим регатама учествују једрилице истих особина. У другим нису важне ни особине ни тип једрилице. Важно је што пре стићи на циљ. Постоје и такмичења у тзв. троуглу

на мирним водама. Опет се рачуна време у неколико пролаза поред бова у троуглу. По правилу, у оваквим регатама најуспешније су једрилице олимпијског типа и оне великих димензија.

Највеће регате великих једрењака су: пут око света – одржава се сваке четврте године и вози се у три етапе – затим Fastnet race, Сиднеј-Хобарт, Bermuda race. Оне се одржавају на отвореном

мору, у ветровитим зонама, и прави су изазов за наутичаре. Постоје и интернационалне регате које су прави међународни шампионати једрењака великих димензија. Ова такмичења могу бити и екипна и појединачна и мало је светских мора где се не развијају једра правих мајстора једрења. У Аустралији је то Southern cross, у Сједињеним Америчким Државама Sorc, у Европи Admiral's cup...

Једрење углавном зависи од временских услова, на морима врло променљивих, и сасвим је разумљиво што су неопходни инструменти за мерење најосновнијих података: температуре, влажност, притиска. А без компаса је више него ризично испловити, посебно на дуже путовање...

(наставља се)

**ПРОЧИТАЈ
ПРОСКИТАЈ**

Као и већина змија, зелени шумски питон са Нове Гвинеје може дуго да пости

РЕКОРДЕРКЕ У ГЛАДОВАЊУ (И ЖДРАЊУ)

Три године и три месеца издржала је без хране змија врсте „havu” у једном јапанском зоолошком врту. Постављајући тај апсолутни рекорд у гладовању међу кичмењацима, изгубила је 60 одсто телесне тежине, а ипак је порасла у дужину. Органи за варење само што јој нису закржљали од дугог нерада. Да би је повратили у нормално стање, научници су

морали опрезно да је поје млеком, а затим да јој дају храну у малим количинама.

У поређењу с њом, скромно делују постови неких змија у зоолошком врту у Франкфурту. Једна габун-шарка гладовала је две и по године, један питон две године и девет месеци. Женка питона држала је дијету 570 дана, затим се добро најела, па опет гладовала 415 дана.

Узроци змијског гладовања могу бити веома разноврсни. Код неких врста женке престану да узимају храну кад су у другом стању, а често и пресвлачење (промена „кошуљице”) доводи до губитка апетита. Понеке змије су самим начином живота приморане на дуги пост. Афричка змија јајара, рецимо, храни се јајима птица, али до њих врло ретко успева да дође. На малим острвима близу Тасманије живи змија „црни тигар” којој су једина храна младунци птице бурнице. Током неколико недеља она пустоши гнезда, а онда заборавља на храну до следеће године у исто време.

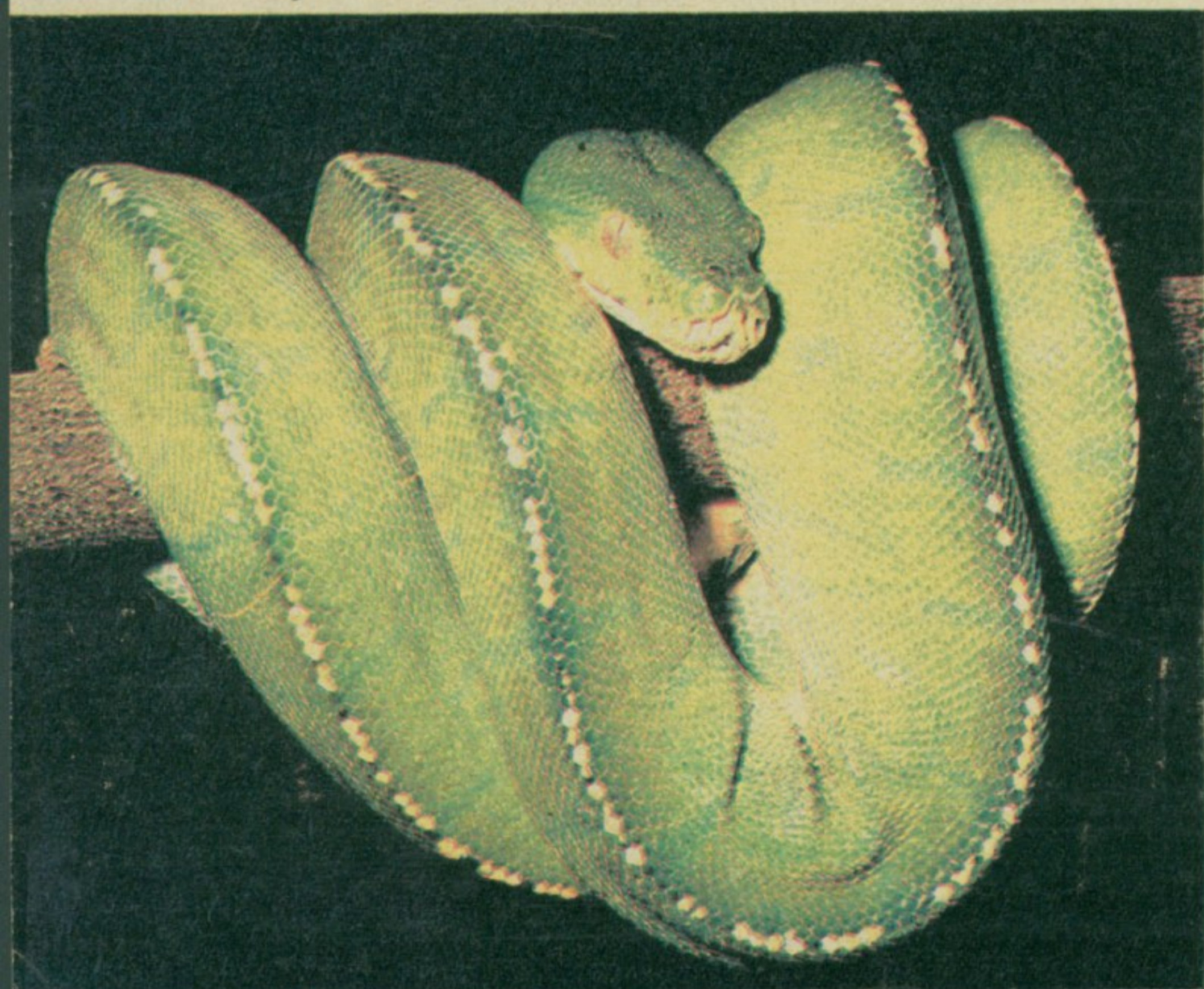
Тек ухваћене змије, или оне пресељене у нов кавез, често данима, па и недељама, штрајују глађу. Можете им у кавез стављати најукус-

није змијске послastiце – неће их ни пипнути. Како ли само издржавају? Типично људско питање. Да бисмо на њега одговорили, треба се сетити да змије, за разлику од нас и других сисара, нису топлокрвне животиње. Пошто не морају да одржавају сталну телесну температуру, оне троше веома мало енергије, поготову ако мирују (а за време поста змије најчешће леже као окамењене).

Додајмо томе да већина змија има у телу подебеле масне насlage које им служе као резерва за црне дане. Што је најважније, змија је у стању да одједном узме брдо хране – количину чак и 400 пута већу од неопходне дневне!

Тако је забележено да је један питон дугачак пет метара прогутао целу импалу (врсту антилопе) тешку 60 килограма. У јужној Африци убијена је „турпијаста белоушка” дугачка 151 cm, у чијем су телу нађене још три змије, дужине 108, 85, односно 54 центиметара. Ако се зна да у нормалним условима варење код великих змија траје 7 до 9 дана, јасно је да оваква гозба трогмизавца може да засити за много месеци унапред.

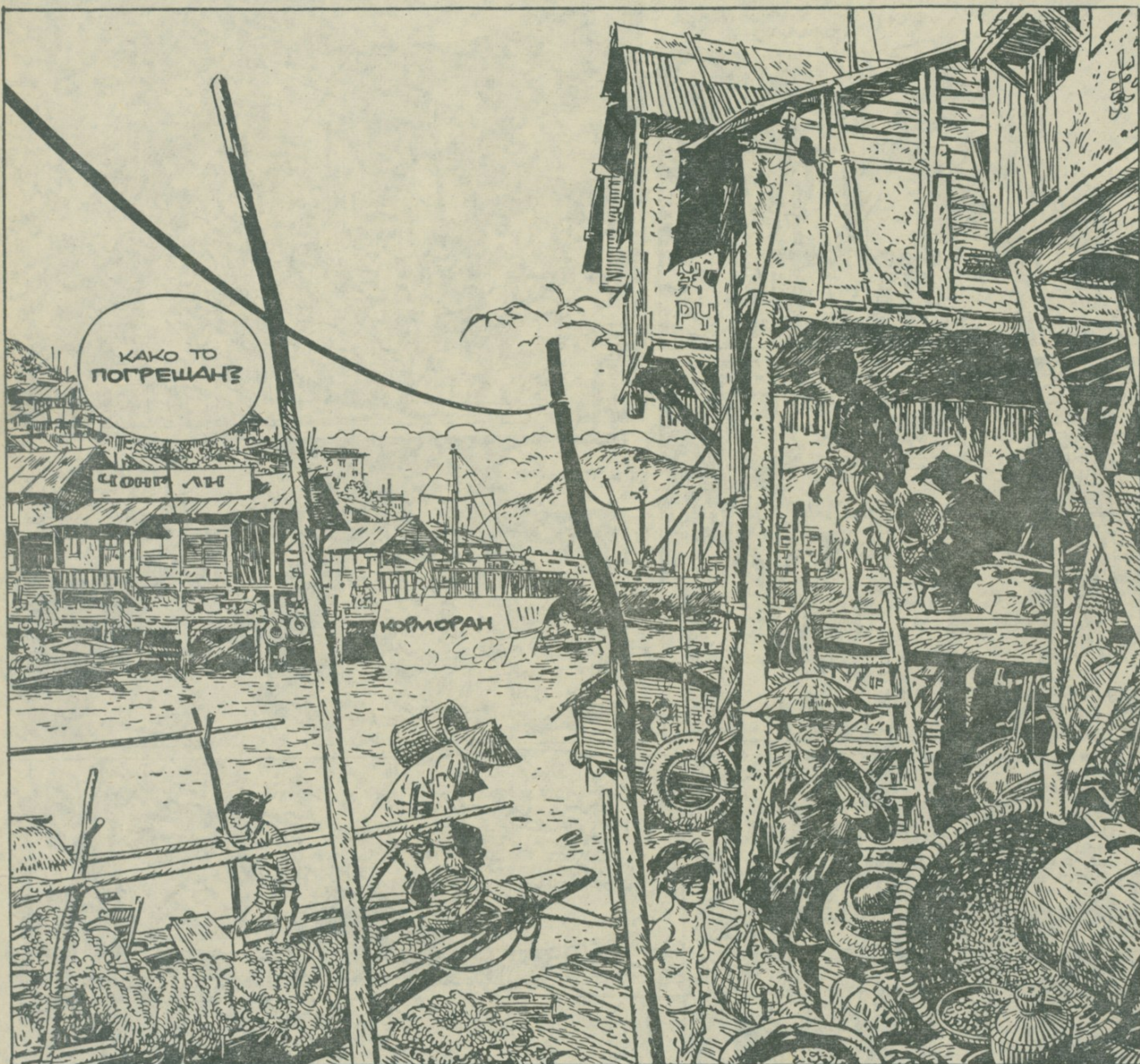
С. С.

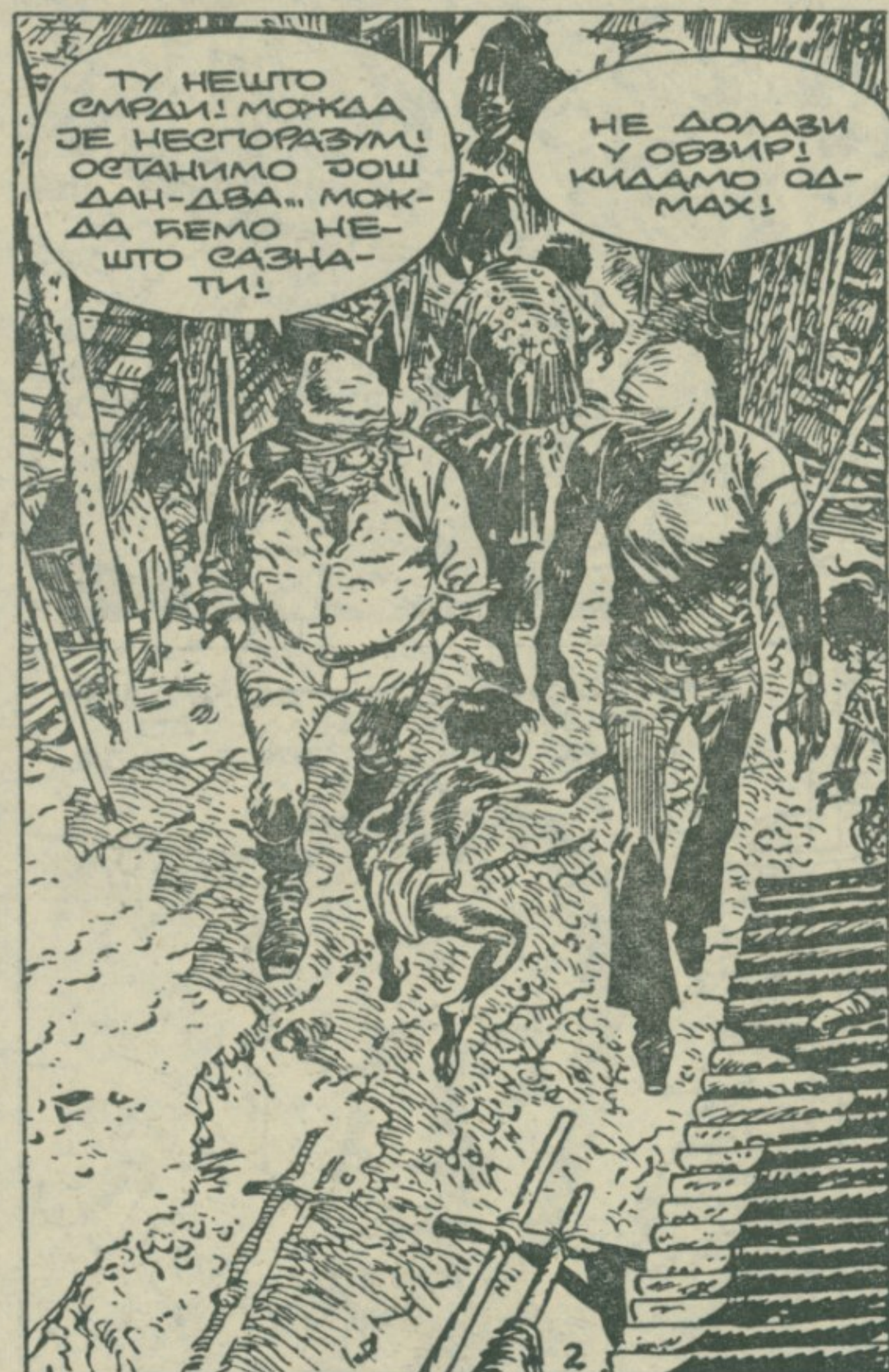

БЕРНАР
ПРИНЦ

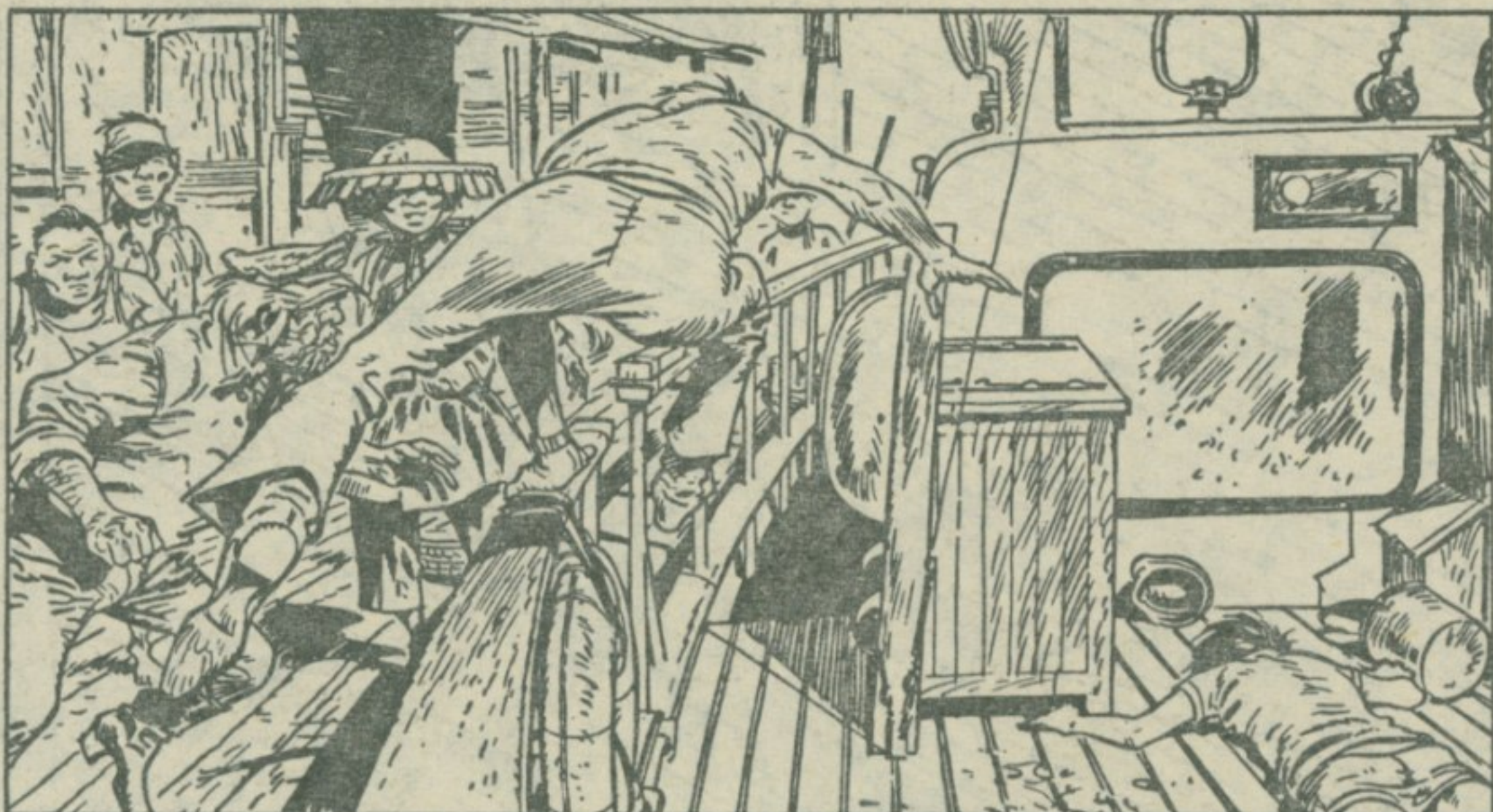
УТВРЂЕЊЕ У ИЗМАГЛИЦИ

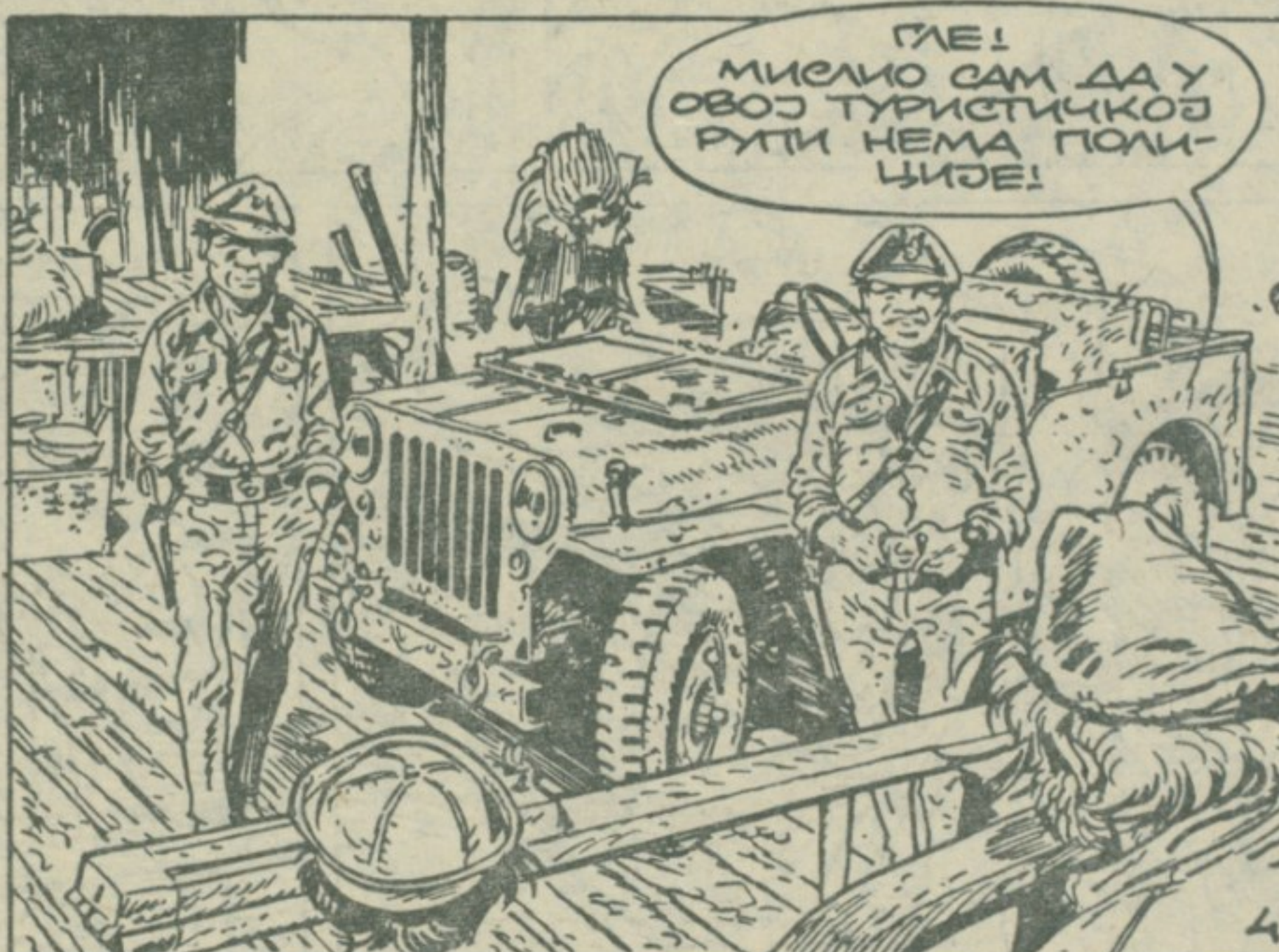

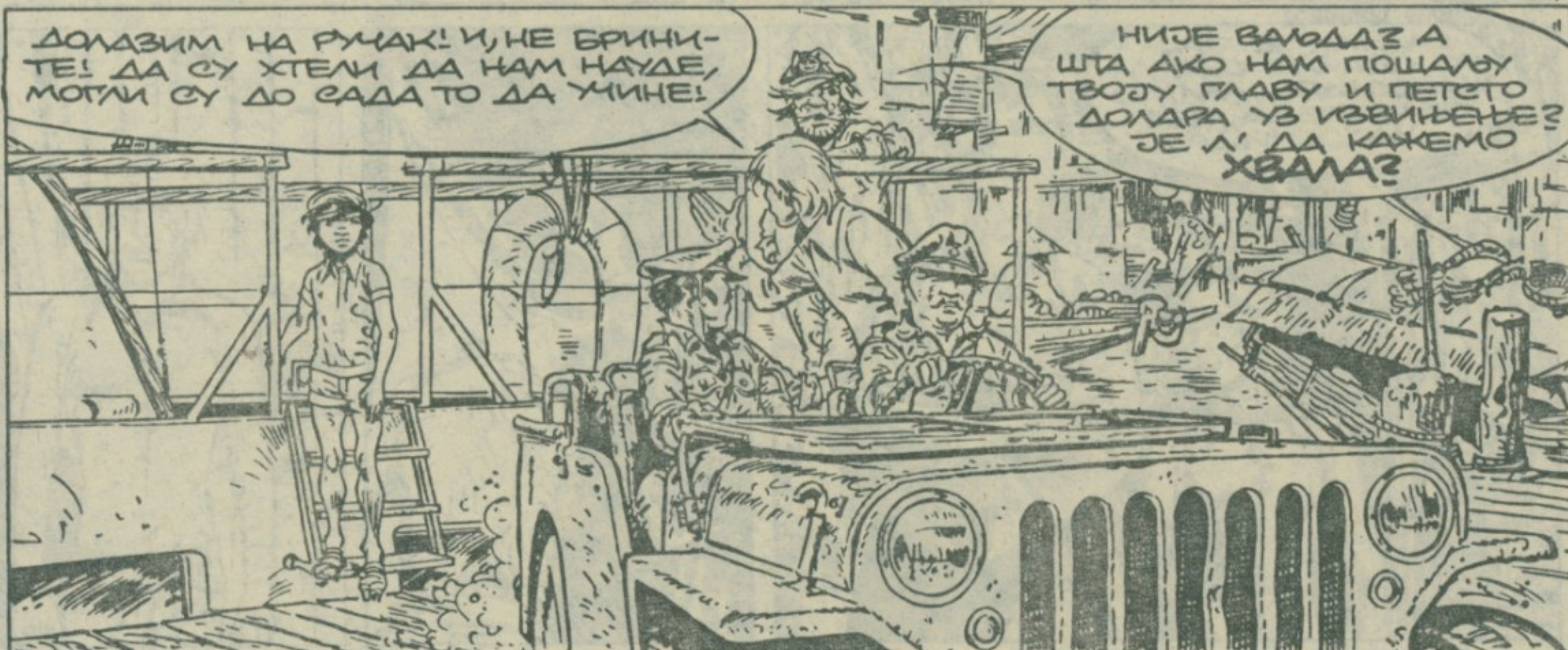
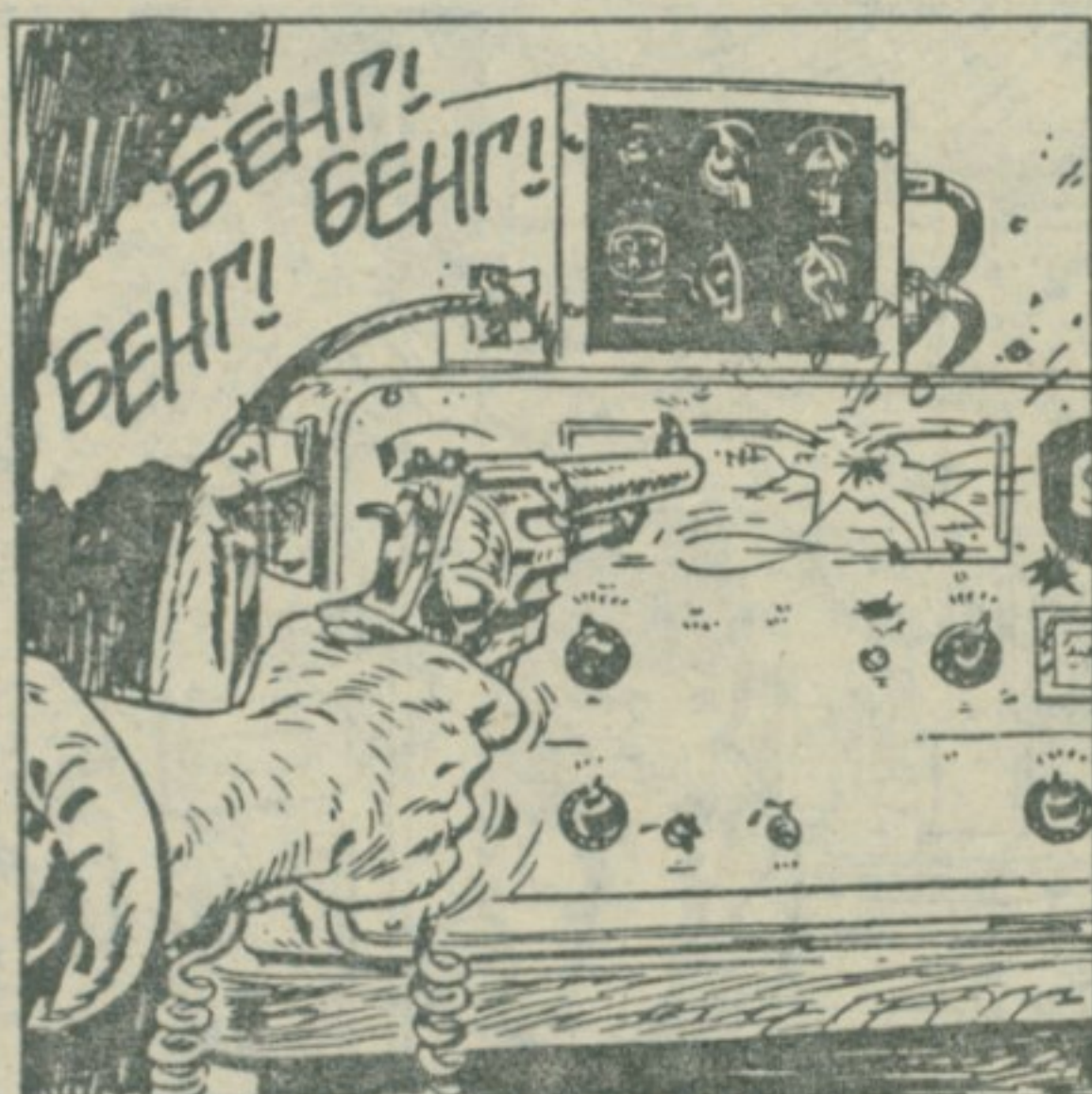

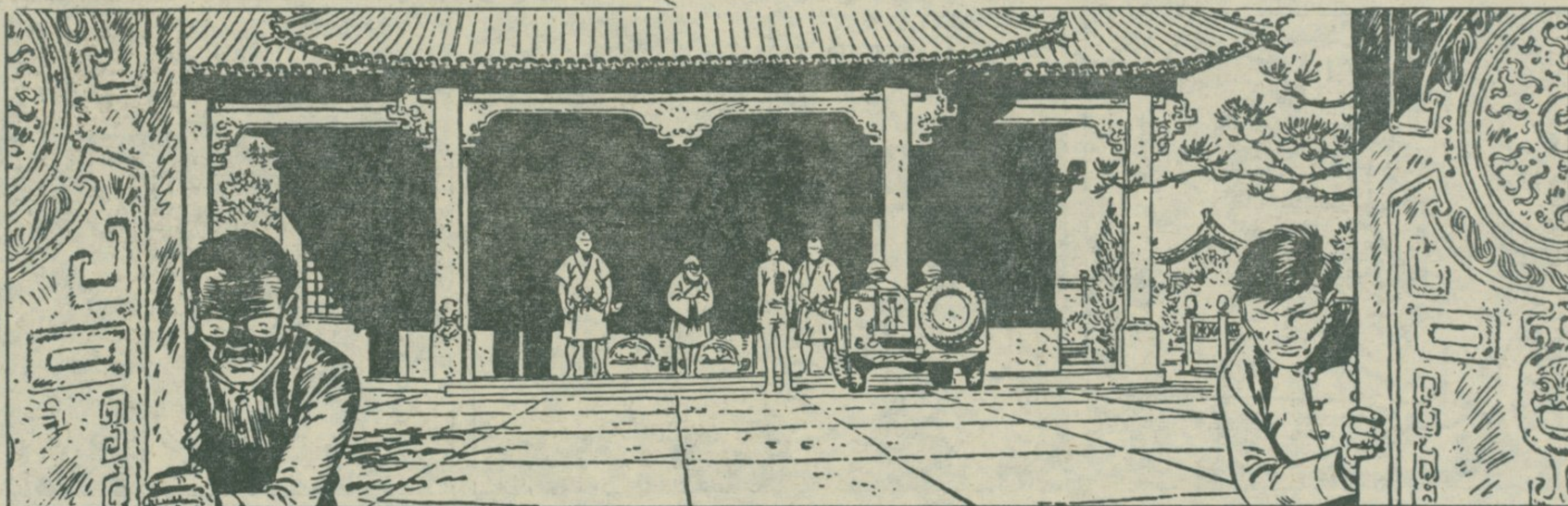
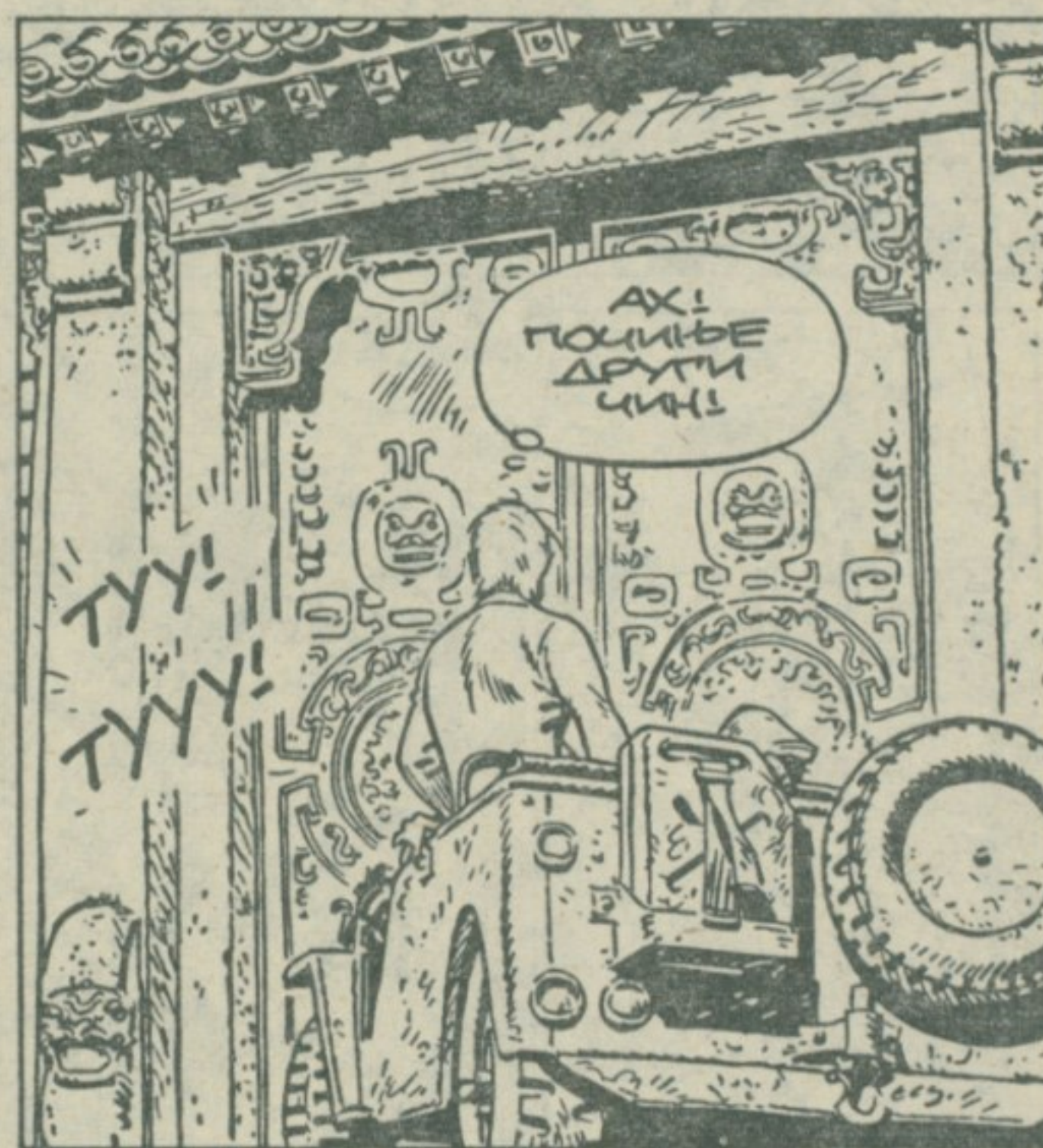

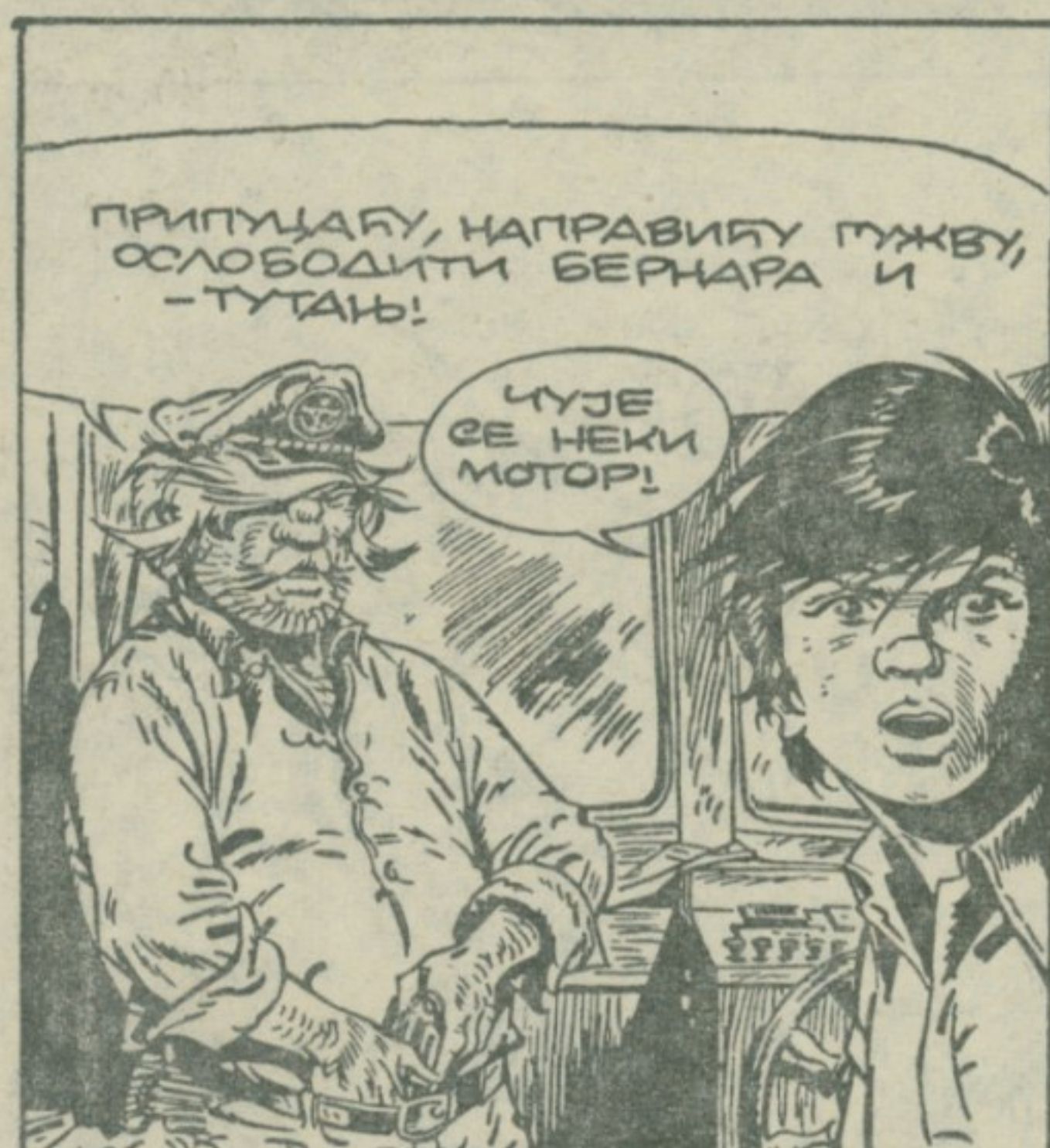
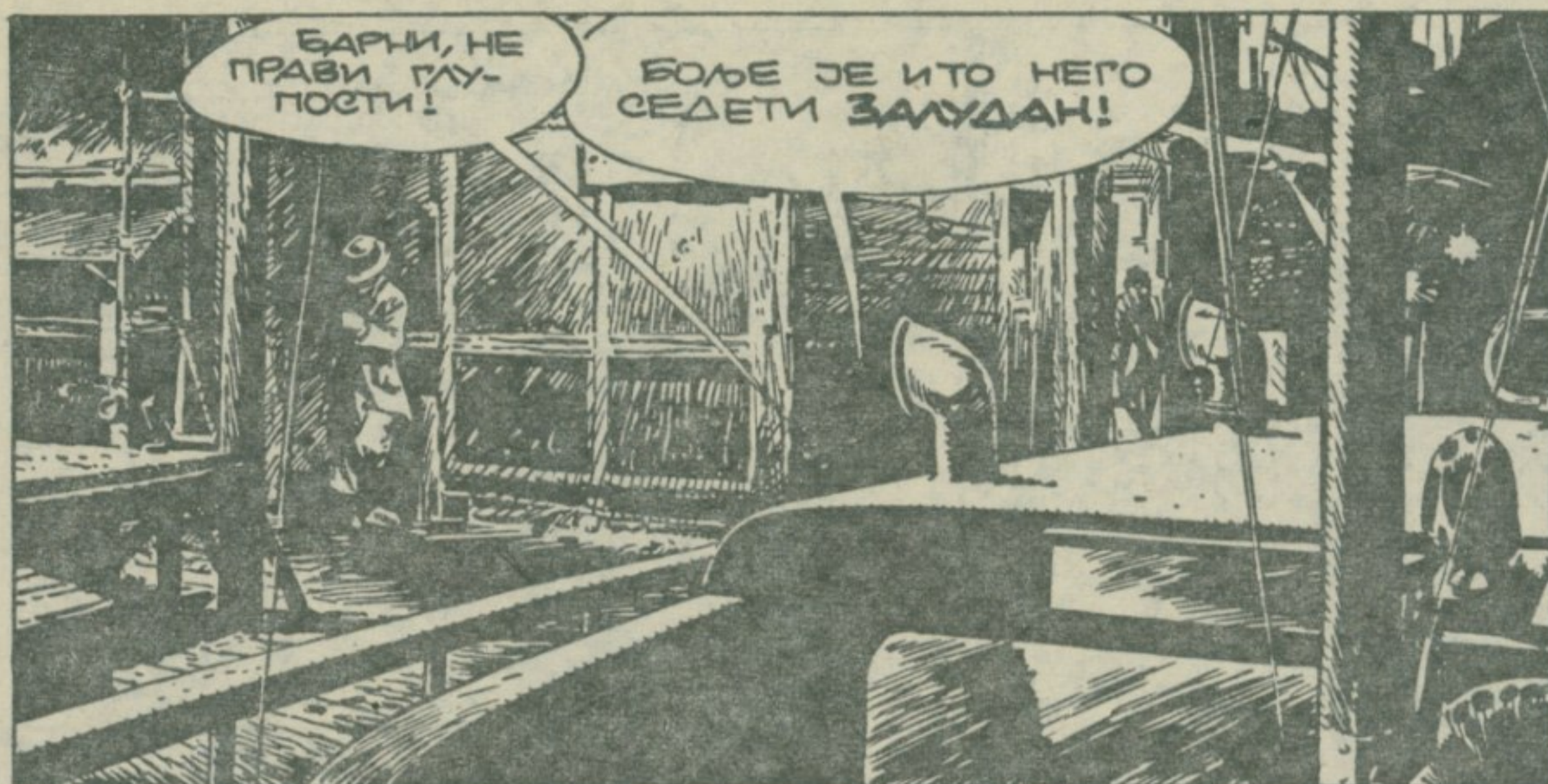
© Editions Lombard

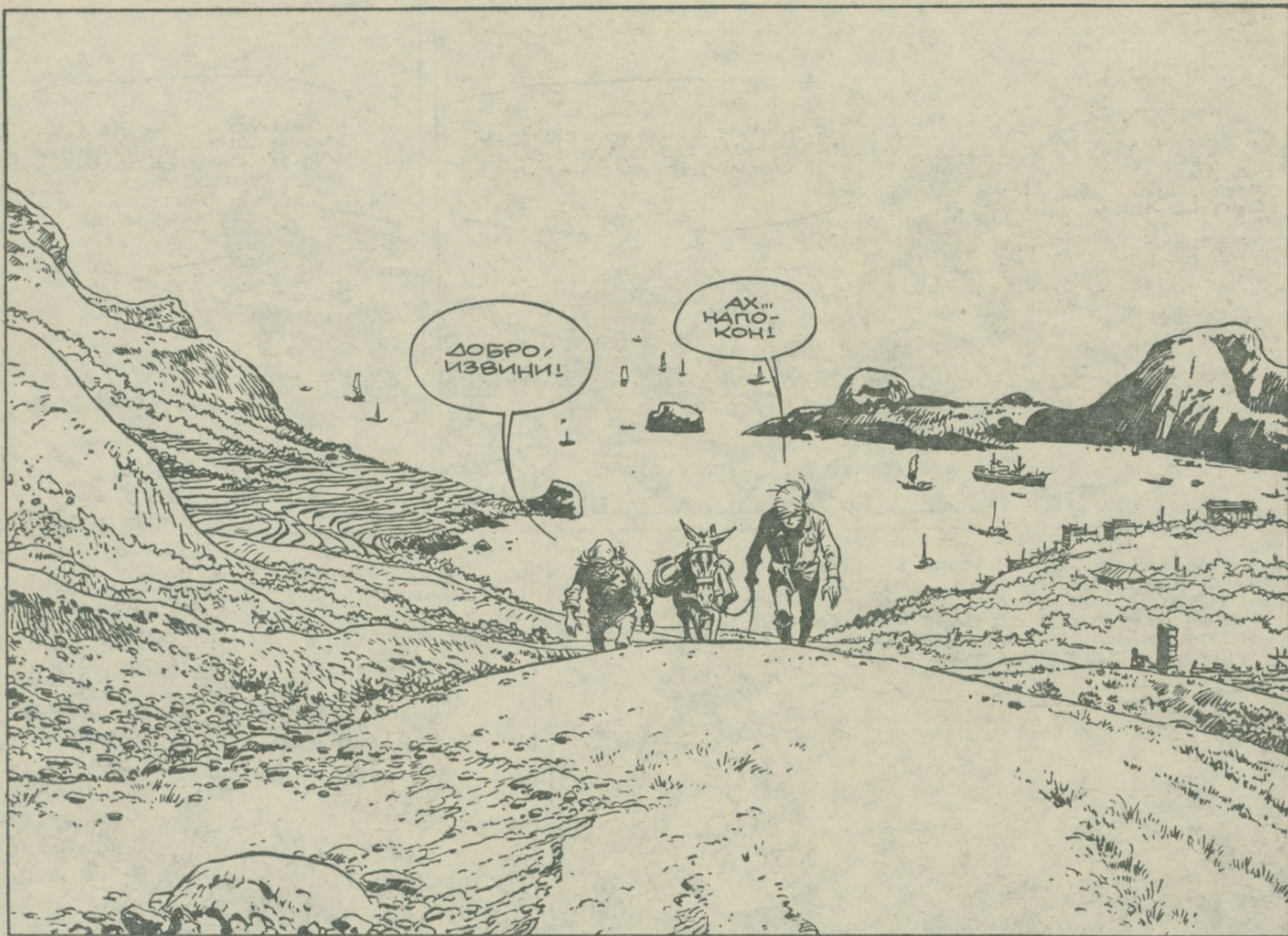

Editions Lombard

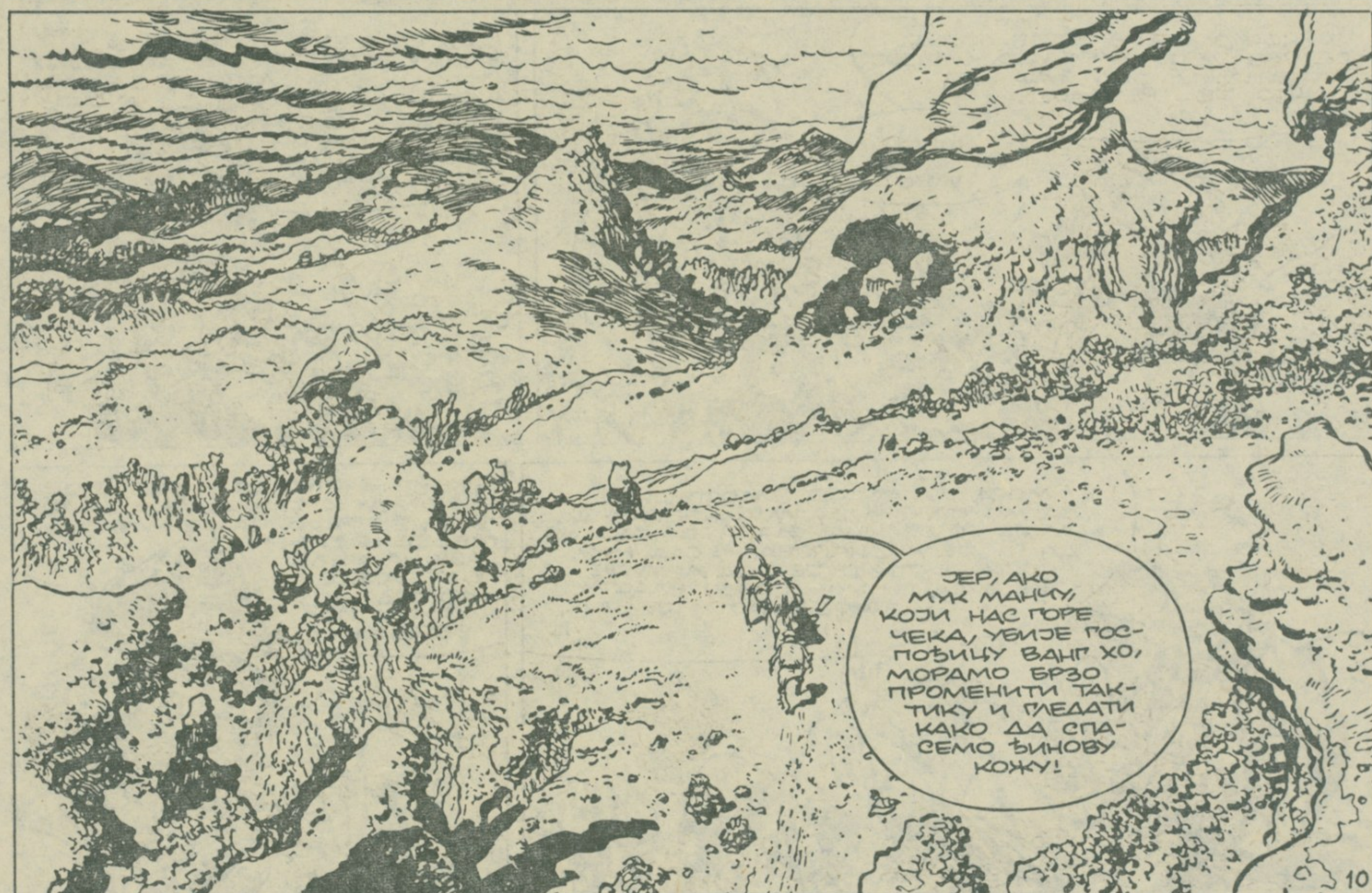

EDITIONS LOMBARD

10

ПЛАНИНСКИ ВАЗ-
ДУХ НИЈЕ НИШТА
БОЉИ ОД МОРСКОГ!
А ОВА МАЗГА СМР-
ДИ КАО И "КОРМО-
РАН"! ОСЕЋАМ СЕ
КАО КОД КУЋЕ!

А ОВА МИРНА
СРЕДИНА МИ НЕ ДА
ДА СВЕ ОВО ОЗЕМОНО
СХВАТИМ! ЈА СЕ
ТРГНЕМ ТЕК КАД
МИ МЕТАК СКИ-
НЕ КАПУ С ГЛАВЕ!
ХА! ХА!

БЕНГ!

СТО МУ ПЛАНИНСКИХ
ВРХОВА!

БРАААМ!

ИМАШ
ЛИ ИДЕЈУ
ОДАКЛЕ ЈЕ
СТИГАО
МЕТАК?

НЕ! ДИ, ИЗГЛЕДА ДА
СМО САД ВАН ДОМАША-
ЈА! ТРЕБА ДА СЕ ПРЕМЕС-
ТИМО, ДА БИ ТИП НА-
СТАВИО ПРЕДСТАВУ!

ПОКРИВАЈ МЕ! МОРАМ ДА ИСПРА-
ВИМ МАЛОПРЕЂАШЊУ ГРЕШКУ!

ПАЗИ! ВИДИМ ГА!
НИЈЕ САМ
ОН...

МАЗГА!
ДИЈАМАНТИ!

БЕНГ!
БЕНГ!
БЕНГ!

БАРНИ, ПУЏАЈ БРЗО,
ДА ПРЕТРЧИМ ОВО
ПАРЧЕ!

БАНГ!

ИМАМ МЕТАКА ДА ЈОШ САМО
ЈЕДНОМ НАПУНИМ, А ОНДА
МОЈА ГЛАВА ОДЕ НА ДОБОШ!

ОСТАВИТИ ДИЈАМАНТЕ И
МУНИЦИЈУ НА ОВОЈ ГАУПОЈ
МАЗГИ! ЗАИСТА САМ ЗА-
СЛУЖИО ШАМАР!

ОВАКО
ЈЕ НЕЋУ
НИКАД
УХВАТИТИ!

ОВО ЈЕ
ЈЕДИНА МО-
ГУЋНОСТ!

БАНГ!

ХМ! И
ТАМО!

© EDITIONS LOMBARD

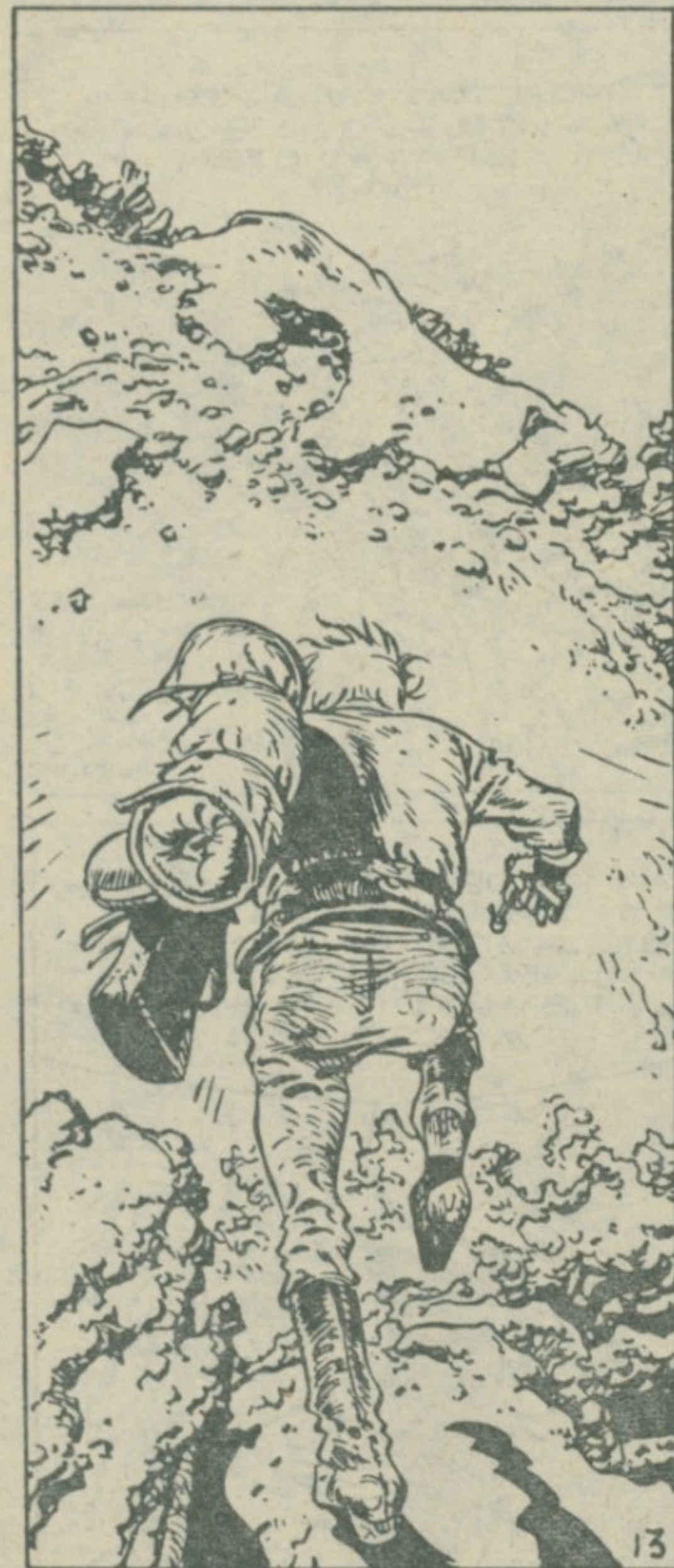
ВАНГ-ХО БИ БИО
РАЗОЧАРАН ДА МЕ САД
ВИДИ! ПРОФЕСИОНАЛАЦ
ПРАВИ ПОЧЕТНИЧКЕ
ГРЕШКЕ!

САМО ЈЕДАН ПУЏАЊ! ПУЏАЛИ СУ
НА ПРИНЦА, ИЛИ ЈЕ ОН...

12

EDITIONS LOMBARD

14

НИЈЕ
У РЕДУ
ШТО ОНИ
НОСЕ
МИЛИ-
ОНЧЕ!
ШТА
АКО
УРАДЕ
ИСТО
ШТО И
МАЗГА?

ОВА УЗИЦА ЈЕ
ЗАКА! А ПЛУС ТОГА,
ЗНАЈУ ОНИ ДОБРО, ДА
БУ УМИНИТИ ОНО
ШТО САМ И ЈАД-
НОЈ МАЗГИ!

НЕШТО МЕ КОПКА: РАДЕ
ЛИ ОНИ ЗА ВАНГХОД ИЛИ
СУ СТВАРНО ПАНДУРИ?

И ЈЕД-
НО И
ДРУГО, ИЗ
ПЛЕДА!

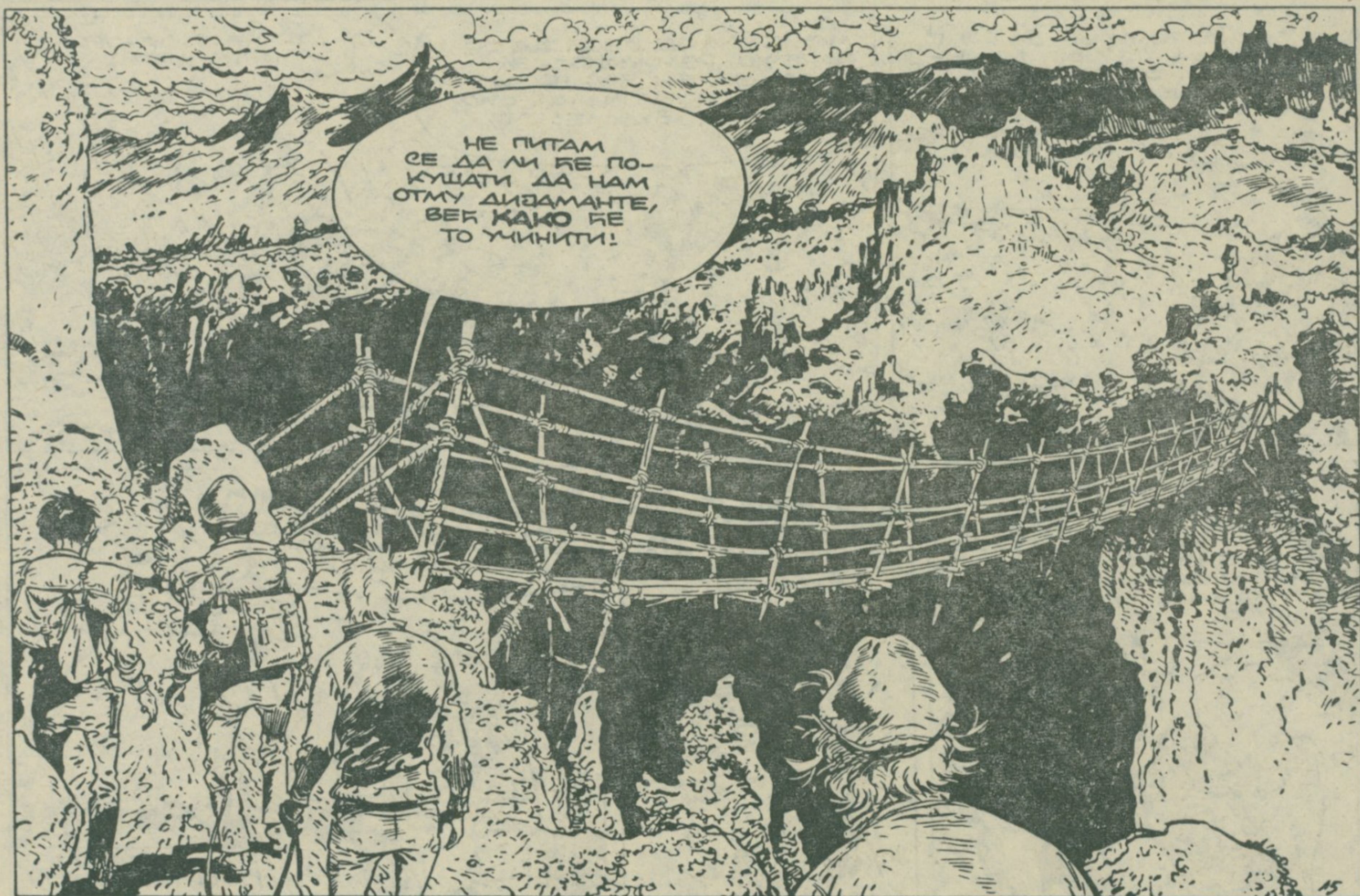

ПРАВИ
ПРОБЛЕМ
ЈЕ У ТОМЕ
ШТО СУ ОНИ
ЗНАЛИ ШТА
НОСИМО, А
БОЖИМ СЕ ДА
ТО ЗНАЈУ
И ДРУГИ И
ДА ЋЕ БИТИ
СПРЕТНИЈИ У
НАПАДУ ОД
ОВЕ ДВЕ
БУДАЛЕ!

КОЈИ
ДРУГИ?

КОД ОВАКВОГ
СОЈА ЉУДИ,
ТАЈНЕ СЕ
БРЗО ШИРЕ!

НЕ ПИТАМ
СЕ ДА ЛИ ЋЕ ПО-
КУШАТИ ДА НАМ
ОТМУ ДИЈАМАНТЕ,
ВЕК КАКО ЋЕ
ТО УМИНИТИ!

АКО САМ ДОБРО СХВАТИО, ОВА ИГРАЧКА РАЗДВАЈА ЦАРСТВО ВАНГ ХОД ОД ОНОГ МУК-МАНЧУА! ИАКО СУ ОБОЈИЦА БИГАН-ТЕ, СТВАРНО ИХ РАЗДВАЈА ПРОВАЛИЈА...

АКО МАНЧУ МРЗИ ВАНГ ХОД ОНОЛИКО КОЛИКО ЈА ПРЕТПОСТАВЉАМ, ОНДА СЕ ОН НЕГЕ УСТРУЧАВАТИ ДА УБИЈЕ И ДЕВОЈКУ И ИЗАСЛАНИКЕ!

ЈЕДАН ПОТЕЗ НОЖЕМ БИО БИ ДОВОЉАН ДА СЕ НАБЕМО НА ДНУ, А МАНЧУ БИ ЛАКО САКУПИО ДИЗАМАНТЕ!

ОД НАС НЕ БИ БИЛО НИШТА, А ДИЗАМАНТИ БИ ОСТАЛИ НЕТАКНУТИ! ГИХ!

НЕ БИХ СЕ ЗАКУДИО ДА ВАНГ ХО ЗНА ДА ЈЕ МОСТ МИНИРАН И ДА ЈЕ ТО ШТО НАС ЈЕ НАМЕРНО ПОСЛАО У СМРТ ЈЕДНА ОД ЊЕГОВИХ НЕУМЕСНИХ ШАЛА!

МОЖЕ ДА СЕ ДЕСИ ДА ЈЕ ВАНГ ХО ИЗМИСЛИО ЦЕЛУ ПРИЧУ, ДА БИ НАС ПОСЛАО ОВАМО! ОН МИСЛИ ДА СМО МИ БУДАЛЕ!

ТО ЋЕМО УСКРО УТВРДИТИ!

А ДА СЕ ВРАТИМОЗ ТАМАН ПОСЛА! МАНЧУ БИ УБИО ДЕВОЈКУ, А ВАНГ ХО СЕ ОСВЕТИО НА БИЛУ! ИСКЉУЧЕНО! ДА ТРАЖИМО ДРУГИ ПУТЗ СУВИШЕ ДУГО!

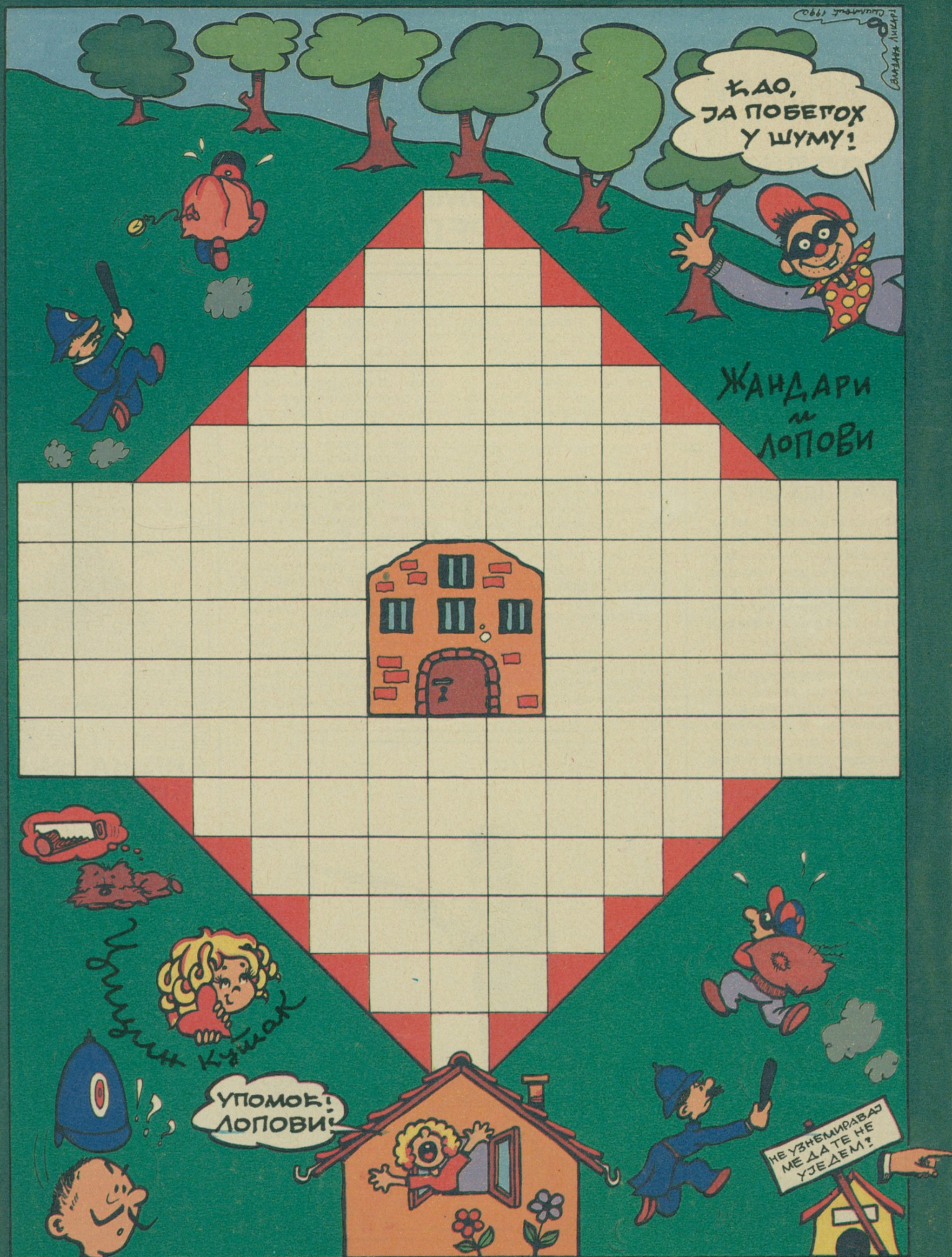
ДА СИЂЕМО ДОЛЕ И ПОПНЕМО СЕ НА ДРУГУ СТРАНУ? НЕ-МАМО ОПРЕМУ, А НИ ВРЕМЕНА! ИМАМО САМО ЈЕДНУ МОГУЋНОСТ...

ЗНАМ! АКО ТЕ НЕ ПОДРЖИМ, ПРИПАДЕШ СУТРА СВОЈИМ УЖИЦИМА КАКО ЈЕ СТАРИ ИЗЛАПЕТИС БИО КУКАВИЦА!

НАСТАВАК У ИДУЋЕМ БРОЈУ

ЖАНДАРИ И ЛОПОВИ

Ово је стара енглеска игра с почетка овог века. Учествују два играча а сваком су потребна по три пиона (нпр. једнаки дугмићи). Један играч води пионе жандаре, други лопове. Потребна је и једна коцкица као за „Не љути се, човече“. Лопови полазе из куће на дну табле, а жандари из затвора на средини и то када играч добије јединицу. И жандари и лопови крећу се само право (хоризонтално или вертикално), онолико поља колико покаже коцкица. Могу да се крећу горе-доле или лево-десно, али не смеју дијагонално.

• • •

ПРАВИЛА ИГРЕ

1. У игри може да буде један или сви лопови и жандари. Жандар је ухватио лопова ако је коцкица пала тако да један од жандара стане на исто поље где се налази један од лопова. Приликом бацања коцкице можете бирати по вољи који ћете пион померати.

2. Када је ухваћен, лопов иде у затвор. Али, у затвору мора да буде и бар један жандар, иначе ће лопов побећи. Ако у затвору нема жандара, онда онај који је „ухапсио“ лопова иде с њим у затвор. Ако у затвору има жандара, онда жандар остаје на лоповљевом месту.

3. Ако лопов стане на жандарево место, онда – уколико је неко од лопова у затвору – тај лопов излази и полази поново од куће, или жандар иде у затвор. Лопов такође може да изађе из затвора када му један другар стигне до шуме.

4. Жандар сме да „прескочи“ лопова, али лопов не сме да „прескочи“ жандара. Ако је тако заграђен да не може да мрдне, губи то бацање.

5. Ако играчу тако одговара, може и намерно да се не помери кад баци коцкицу, односно да пропусти то бацање.

6. Ако два лопова стигну до шуме, побеђују лопови, ако се два лопова нађу одједном у затвору, побеђују жандари.

7. Ако лопов дође до пред шуму, мора да му падне тачно онај број колико му поља треба да уђе у шуму да би се спасао. Ако добије већи, мора да чека следеће бацање.

НЕВЕРОВАТНО,

АЛИ
ИСТИНИТО

БРЗОМЕТНИ СТРЕЛАЦ

Крајем 19. века такмичења у стрељаштву знала су у Америци да привуку гомиле радозналаца које су бројале и до 100.000 душа. Један од такмичара чије је име остало записано крупним словима био је капетан А. Х. Богардус.

Рођен у Њујорку, Богардус се 1856. преселио на Запад. Младић је установио да се његов нови дом налази у земљи веома богатој птицама, а убрзо је схватио и то да ће стећи завидан углед ако се буде истакао као најбољи стрелац. И заиста, следећих десетак година Богардус је постао највештији стрелац кога је Средњи запад икад упознао.

Кад је птицама запретило истребљење, стрелци су се окренули глиненим голубовима, а касније стакленим куг-

лицама. Почетком двадесетих година, кад се налазио на врхунцу славе, Богардус је извео своју звездану тачку пред масом света у њујоршком Џилморовом парку. Док су мериоци времена бележили поготке, Богардус је пуцао у стаклене куглице које су бацане у ваздух до висине од десетак метара. Хитро је убацивао патроне у своју пушку и погађао куглице једну за другом рекордном брзином. Промашаја је било заиста мало.

Кад је Богардус постигао 1000. погодак, званични мерилац времена зауставио је штоперицу. Сјајни стрелац пуцао је само један сат и 42 минута и погађао просечно десетак куглица у минути. Другим речима, пуцајући непрекидно скоро два сата, Богардус је погађао стаклену куглицу сваких шест секунди!

НАЈ...
НАЈ...
НАЈ...

ВУЛКАН- СВЕТИО- НИК

Најактивнији од свих вулкана на свету је Исалко у Салвадору. Налази се на висини од 1885. метара и од времена кад је откривен – пре 200 година – ради нон-стоп избацујући сваких 2 до 10 минута пару, камење и пепео и до 300 метара у вис. Тако вулкан служи и као својеврстан природни светионик морнарима који га угледају с велике даљине.

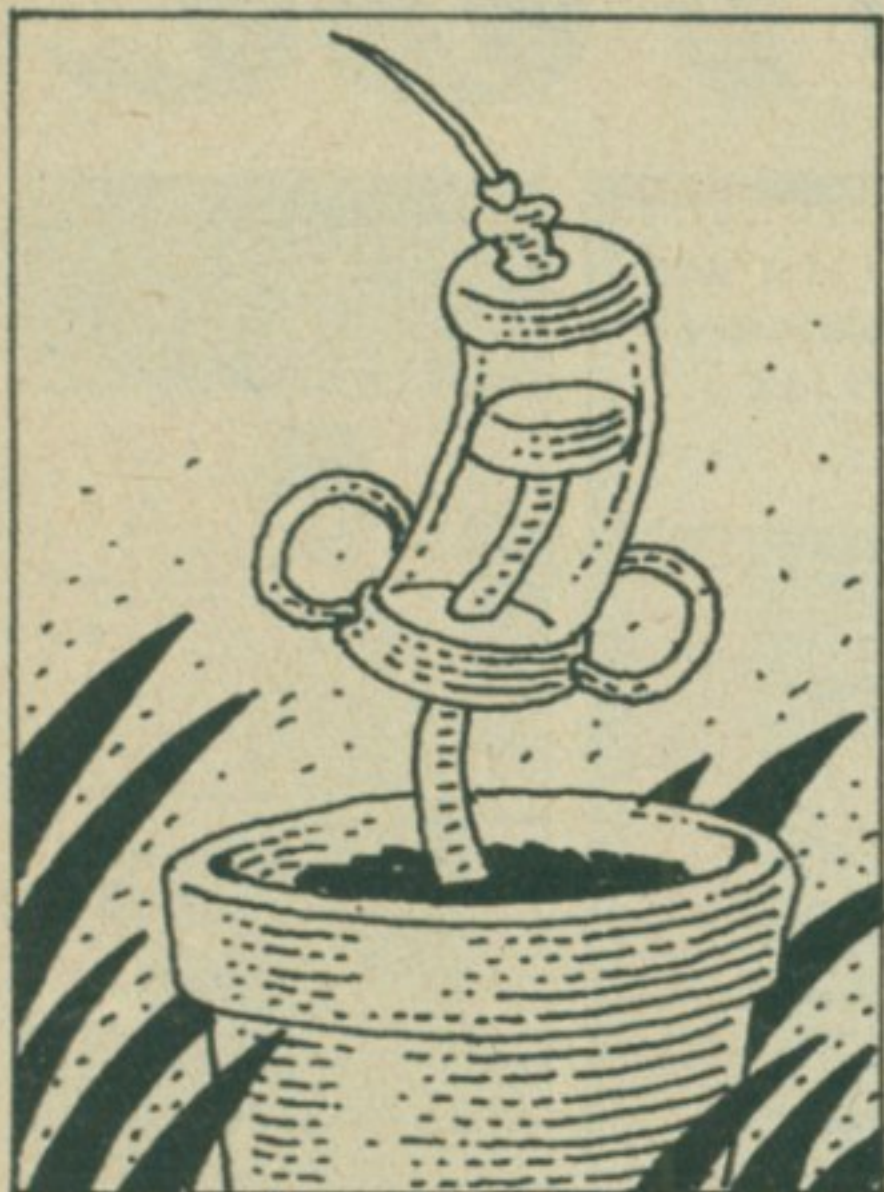

БИЉКА НАД БИЉКАМА

За најкориснију биљку на свету популарни лист „Интернешенел вајлдлајф“ прогласио је амерички подофил из породице жутиковине. На основу чега? Џејмс Дјук, шеф одељења за практичну примену ботанике при Министарству за пољопривреду САД, тврди да је штитасти подофил (*Podophylum peltatum*) од свих биљака најбоље средство у борби против рака и да је од њега ефикаснија само мадагаскарска зимзелен.

Ружичаста зимзелен коју Дјук помиње четири пута повећава шансе за преживљавање код оболелих од леукемије, али се не може мерити с подофилом који је далеко свестранији. Ову биљку добро су познавали Индијанци још у време освајања америчког континента. Припадници племена Пенути скидали су помоћу ње брадавице, а племе Чироки лечило је овом

биљком цревне паразите и – глувоћу! Европски освајачи употребљавали су је истуцану као пургативно средство. Касније се врло широко употребљавао лек добијен из ове биљке против тумора и полипа, а пре неколико година једна америчка фармацеутска фирма почела је продају новог деривата подофила који лечи један облик рака у случајевима кад хемијска средства више не дају резултат. Дјук тврди да екстракт подофила помаже и при лечењу грипа типа „А“, малих богиња и две врсте лишајева. Исто тако, проверавајући индијанска предања да подофил растерује кромпирову златицу, научници су утврдили да се културе испрскане овим средством врло успешно супротстављају озлоглашеној штеточини.

1 ЈАЈЕ 210 МИЛИЈАРДИ

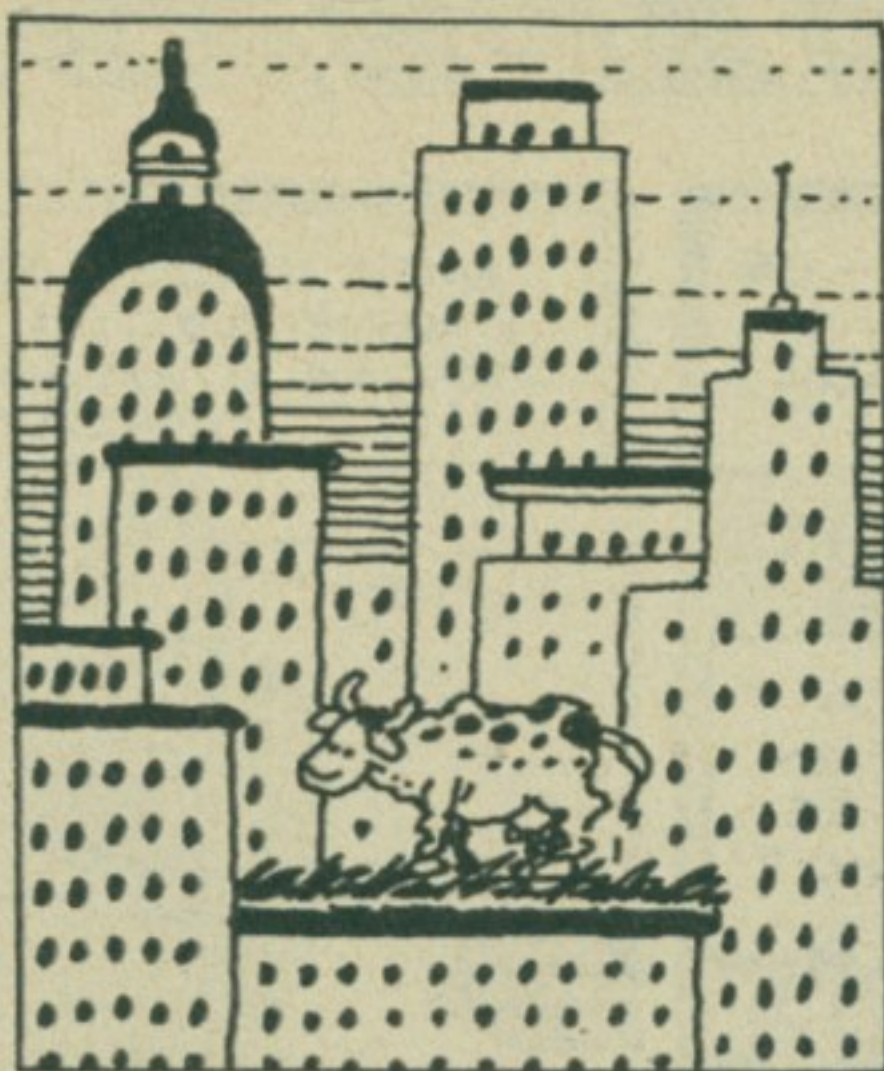
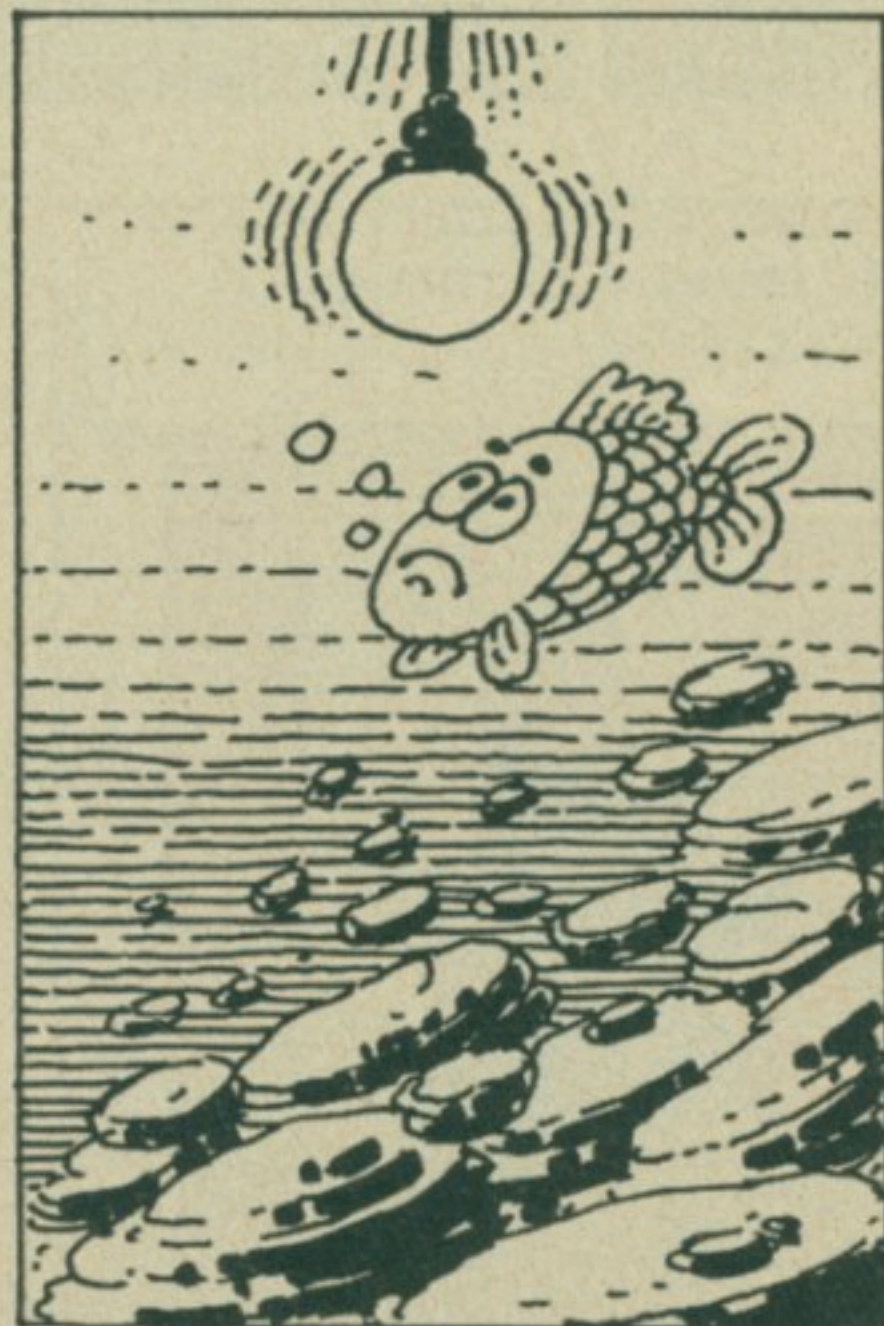
● Најскупља јаја на свету су соколова. У многим земљама, а посебно у СР Немачкој, поново је у моди лов са соколом и имати своју дресирану птицу знак је друштвеног престижа. Зато западнемачки милионери не жале да за једно соколово јаје плате и

до 30.000 марака! Јаја се кријумчаре из целог света, али највише са Исланда где се лети соколови гнезде. Тамо су похрили стручни криволовци алпинисти који у забаченим деловима острва краду јаја из соколових гнезда. Број сокола на Исланду смањује се из године у годину и сад је достигао критичну тачку. Украдена јаја ловокрадице смештају у домаће инкубаторе или их „некувана“ продају по астрономски високим ценама.

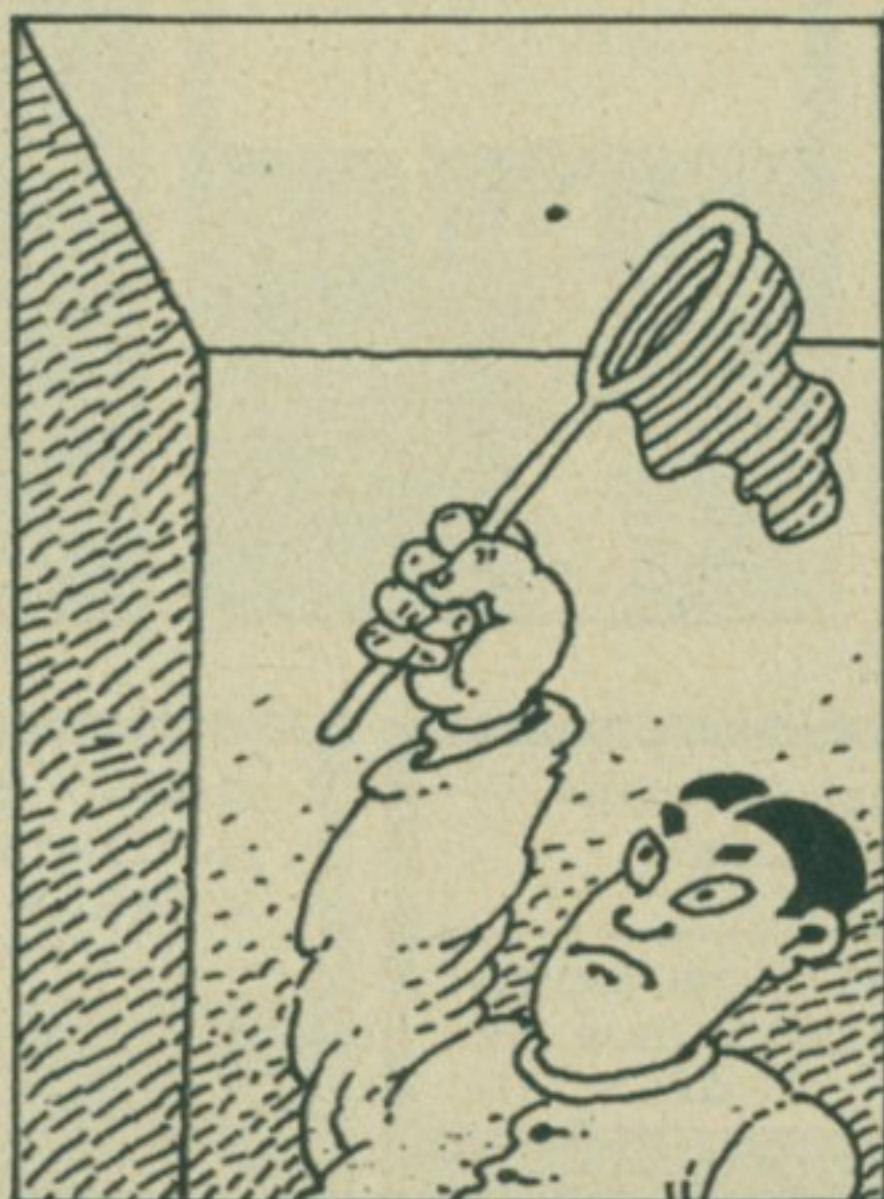
720 КИЛОМЕТАРА ПОД МОРЕМ

● Најдубљи земљотрес регистрован је 29. јуна 1934. године испод мора Флорес у области Сундских острва (Индонезија): на дубини од 720 километара! Сличан земљотрес у Европи се догодио 24. марта 1954. на југу Шпаније с епицентром на дубини од 655 километара. Иначе, овакви дубински потреси дешавају се врло ретко и чине мање од пет одсто од укупног броја потреса. Најчешће се епицентар налази на дубини од 5 до 10 километара, а они најјачи разорни долазе из дубине од 10–30 километара.

ЗЕМЉЕ БЕЗ СЕЛА

● Најурбанизованије земље на свету – однос градова према осталим насељима су: – у Европи Велика Британија (91 одсто), у Северној Америци – САД (77 процената), у Азији Израел (89 одсто), у Аустралији са Океанијом. Аустралија (такође 89 одсто), а у Африци Египат (55 одсто).

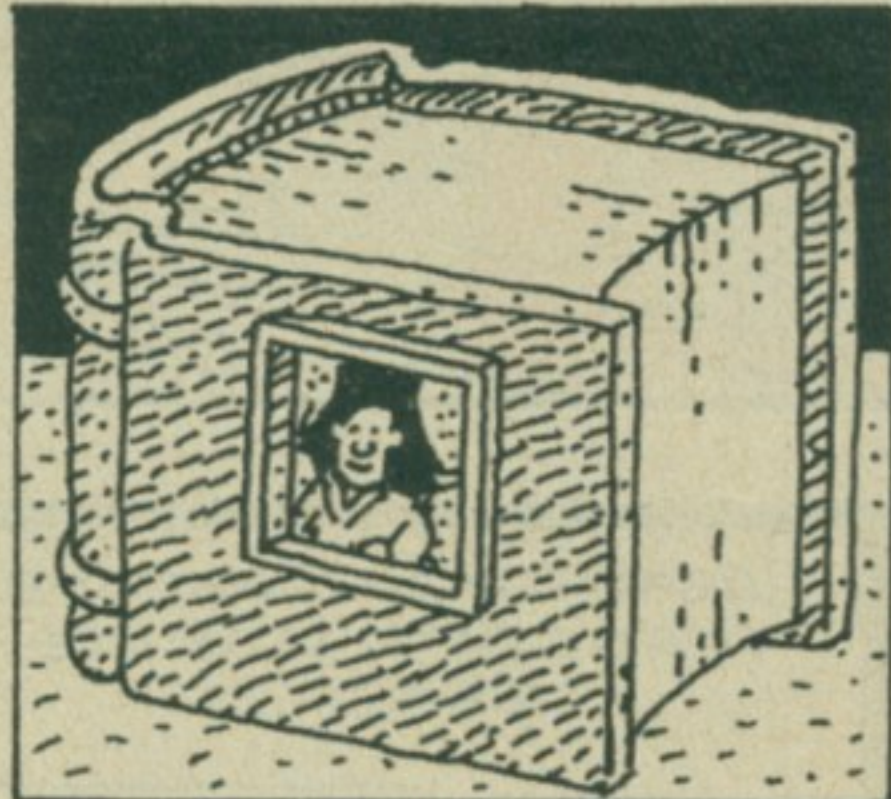

БЕЗ ИЈЕДНЕ ТРУНКЕ ПРАШИНЕ

● Најчистија индустријска хала на свету заузима површину од 1640 квадратних метара и опремљена је најсавршенијим системом за пречишћавање ваздуха а подигнута је у универзитетском граду Сендај, на северу Јапана. У њој је недавно почела производња прецизних електронских инструмената и њихових делова. Зато из сале мора бити потпуно одстрањена прашина јер доводи до шкарта, отпада и кварова. И заиста, тврде честице веће од 0,1 микрометара уништене су све до последње. У хали је ваздух 10 пута чистији него у салама где се производе чипови, силицијумске плочице које су основни елементи модерних компјутера.

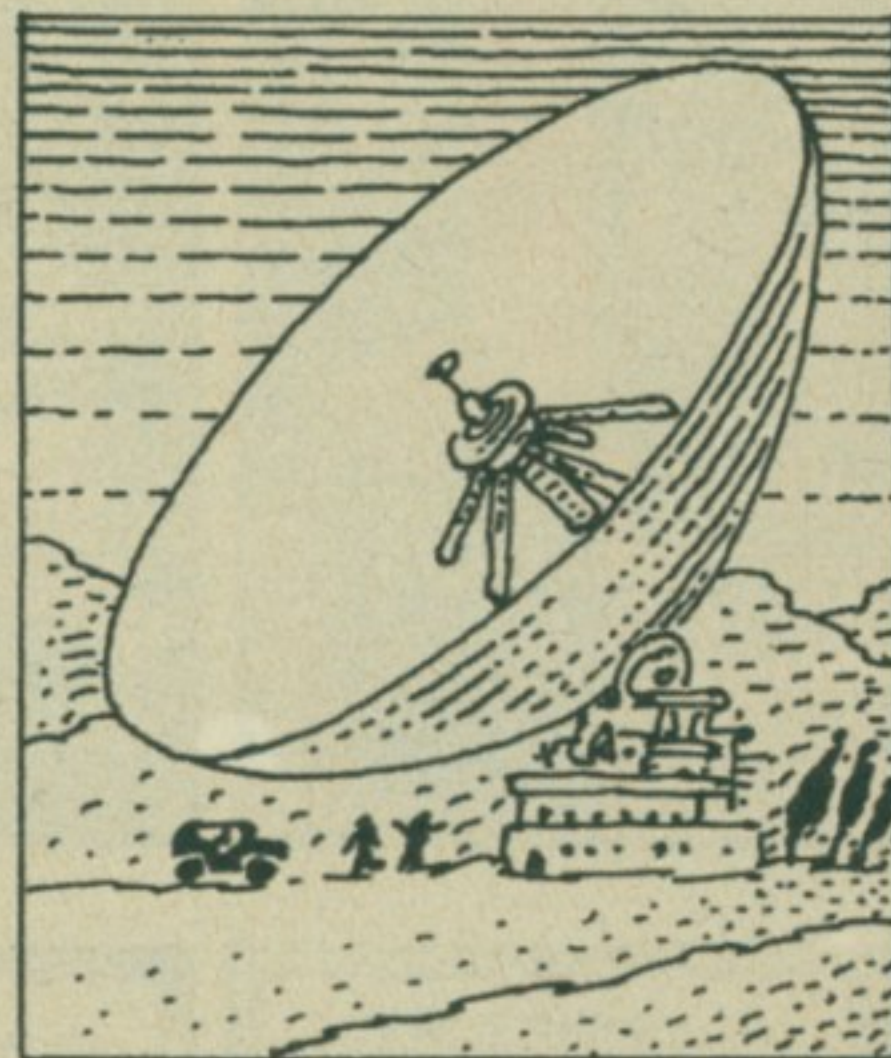
КУЋА СТАРИЈА ОД МИЛЕНИЈУМА

● Најстарије дрвено здање на нашој планети је будистички храм Тодајдзи, подигнут у јапанском граду Нара још 753. године.

КЊИГА КАО СОБА

● Највећа књига на свету штампана је недавно у француском граду Тулузу. Димензије су јој стварно импресивне: 3 x 4 метра. Књижурина је тешка 8 тона, а стигла је на промоцију на дан кад је локално издаваштво славило 150-годишњицу. На тридесет листова, од којих је сваки тежак 200 килограма – штампане су приповетке и биографије локалних личности које су се прославиле у књижевности, уметности и техници.

ЦИНОВСКА АНТЕНА

● Највећи радио-телескоп гради се у Индији. То је комплекс од 34 огледалске антене од којих свака има пречник 45 метара а све заједно раде као једна огромна антена са високо израженом способношћу за разлучивање. Телескоп ће бити готов до 1992. године.

В. М.

ТИНТИН ПЛЯВИ ЛОТОС

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

YOUR OWN SWEET WAY

There's nothing I can do
Nothing I can say
You'll do what you want to
You'll go your own sweet way
You'll go your own sweet way
Your own sweet way
Now I can talk to you serious
I can talk to you nice
But when it comes to love
You won't take good advice
You'll go your own sweet way
Your own sweet way
It doesn't matter what I say
What I do or what I think
You can lead a horse to water
You can't make him drink
You'll go your own way
Your own sweet way

ТВОЈ ЧУДНИ ПУТ

Ништа не могу да урадим
Ништа да кажем
Ти ћеш урадити оно што
желиш
Кренућеш својим чудесним
Својим чудесним путем
Сад могу са тобом озбиљно
да разговарам
Могу са тобом лепо да
разговарам
Али кад дођемо до љубави
Не прихваташ добар савет
Кренућеш својим чудесним
путем
Својим чудесним путем
Није битно шта кажем
Шта урадим или мислим
Можеш навести коња до
воде
Али не и да је попије
Кренућеш својим чудесним
путем
Својим чудесним путем

Текст и музика: Марк Нофлер
Изводе: The Notting Hillbillies

КАРИЈЕРЕ: НИЛ ДИВЉЕ ГОДИНЕ

Таквих нема много. На сцени је скоро 25 година, иза себе има доста група, још више плоча и велики углед. Осамдесете је заокружио са два сјајна албума „Елдорадо” и „Freedom”. Нил Јанг је управо онакав како га представља презиме – млад. А овај текст је његово путовање кроз прошлост

Од самих почетака Нил Јанг је, више несвесно, о себи градио слику ексцентричног и непредвидивог аутора. Његова каријера то су успони и падови, излети у непознато и потпуна равнодушност према комерцијалном успеху. Вечито поређен са Бобом Диленом, заједно са њим померао је границе рок музике дајући јој горчину, став и побуњеничку црту.

– Најважније ми је – каже Нил Јанг – што нико не може да ми диктира шта да радим. Тако је било и тако ће увек бити. Другачије не могу. Много пута за последњих 10 година знао сам да радим ствари које људи не очекују од мене. То није био Нил Јанг каквог су они желели да слушају. Морао сам да се борим сваки пут када сам издавао нову плочу. Знао да многи мисле како већ пуну

деценију систематски уништавам каријеру. Али, такве ствари човек понекад мора да ради. То рашчишћава хоризонт и даје основе за нов почетак. Не можеш остати миран. Никада се не смеш заустављати. Никада не бих сазрео да сам свирао само песме какве је публика тражила. Да сам уживао на ловорикама, умро бих. А то не желим.

Због својих ставова, увек недвосмислено исказиваних у музици, Јанг је постао један од најцењенијих ветерана своје генерације. Од раних дана када је са групом „Buffalo Springfield” снимio песме „Expecting To Fly” и „Broken Arrow” преко марафонских гитарских експлозија са групом „Crazy Horse”, његовим традиционално најспектакуларнијим спаринг партнерима, па излетима самосталног трубадура на ал-

бумима „After the Goldrush” и „Harvest”, до тамних и депресивних плоча као што су „Time Fades Away” и „On the Beach”, Јанг је био глас савести, убедљив и онда када је прерушен.

Као члан квартета „Crosby, Stills, Nash and Young” учествовао је у стварању музике која је, по комерцијалности, могла да се мери само са „Битлсима”. Међутим, после две плоче, на врху каријере, одлучио је да их напусти незадовољан понајвише алкохолом и дрогом који су Дејвиду Крозбију били важнији од музике. Његове самосталне плоче које су уследиле учврстиле су га као савршен глас пост-Вудсток генерације која је покушавала да нађе свој пут после утопијског лета љубави. Морално расуло и корупција Никсонове Америке били су негативна инспирација за његове плоче. И публика је то схватила и прихватила. Албум „Harvest” је 1972, када је објављен, био најбоље продавана плоча године а хит са ње „Heart Of Gold” једина је његова песма која је стигла на прво место већине топ листа у свету.

– Та песма ме поставила на средину пута. Путовање по њему убрзо ми је постало досадно, зато сам морао да скренем. Било је напорније, али тамо сам сретао много занимљивије људе.

Ипак, седамдесете године Јанг је завршио јаком плочом „Rust Never Sleeps”, а њујоршки лист „Village Voice” прогласио га је музичаром деценије. Изгледало је да му осамдесете много обећавају. Ипак, испоставило се да је већи део деценије за њега био мора. Направио је грешку и потписао уговор за новоосновану дискографску кућу „Geffen records”. Пет албума које је за њих снимио били су најслабије продавани у његовој каријери. И критике су биле поражавајуће. Људи из дискографске куће су га оптуживали и тражили раскид уговора.

– Био је то лош брак – наставља Јанг. – Једноставно, није ишло. Али, то је одлична компанија, имају велике групе и продали су пуно плоча. На жалост, ниједна од њих није била моја.

Тих година Јанг је заиста имао пуно криза. Оба сина су му оболела од церебралне парализе.

– То ме је покосило. Потпуно сам се повукао из јавности. Затворио сам сва врата. Оно што ми се догађало била је приватна ствар и нисам желео ни са ким то да делим. Зато су и плоче биле

такве. Нисам могао да изађем из свог круга, нити је у њега било ко могао да уђе. Има дана када желиш да отпеваш све оно што ти лежи на срцу, а опет, има и оних када желиш од свих да се сакријеш. У то време нико није схватао шта сам снимао и сви, од дискографске куће до публике, били су љути на мене. То ме је понекад избуљивало а ја сам тај бес преточио у песме. Доста тога може да се чује на албуму „Елдорадо“.

Први знаци Јанговог стваралачког опоравка забележени су на плочи „This Note's For You“ из 1987. У јесен исте кренуо је на малу турнеју

по баровима Јужне Калифорније назвавши групу „Shakey & The Bluenotes“. Енергија коју су испољавали подсетила је на оног старог Јанга. Затим су кренула говоркања да је само за три ноћи снимио изузетну плочу „Елдорадо“. Међутим, тај албум никада се није појавио у комплетној верзији а Јанг је кренуо на турнеју по Аустралији. Овог пута са пратећом групом којој је наменуо име „The Lost Dogs“ (Изгубљени пси). У исто време на тржишту се појавио одређен број компакт диск плоча на којима је одштампано пет песама са необјављеног албума „Елдорадо“. И тај окр-

њени део био је довољан да се схвати како је направно плочу какву у својој дискографији заслужују само највећи.

— За ту плочу снимио сам пуно песама, осам или девет, и то у њујоршком „Hit Factory“ студију на Тајмс скверу. Хтео сам да песме изађу на плочи која би се звала „Times Square“, али сам затим име променио у „Елдорадо“. Док сам ремиксовао песме, схватио сам да желим да се појавим са плочом која ће привући пажњу. Зато сам одабрао пет песама које најбоље представљају атмосферу плоче да бих се ослободио уобичајене гњаваже са

промоцијама. Онда сам се вратио у студио и наставио да снимам. Сетио сам се неких старих песама, неке од њих написао сам пре 15 година, и све их снимио. Две од њих „Ways Of Love“ и „Too Far Gone“ ставио сам на плочу „Freedom“. Људи то сада могу да чују и схвате због чега сам им се допадао пре 15 година.

Схватио сам да је креативност у вези са неком необјашњивом снагом која је потпуно ван наше контроле. Не знам откуд она долази, где иде и колико ће се задржати. Постоји неки ветар који дува унаоколо и ако си будан, можеш га ухватити.

П. Ј.

Ћао,

Да ли негде могу да се нађу касете које је до сада снимила група „Indexi“?

Биља

„Indexi“ су, као ретко која домаћа група, доживели ту част (потпуно оправдано) да им песме буду објављене у комплету на четвороструком албуму. Тих касета има у продаји. У Београду, на пример, у драгстору у Нушићевој улици.

Забавнице,

Надам се да ћеш ми помоћи.

Свуда сам тражила адресу Тајчи, али узалуд. Знаш ли ти?

Ана из Сокобање

Пуно читалаца нам се јавило са истом жељом. Тајчи најбрже и најсигурније добија писма ако јој пишете на адресу њене издавачке куће „Југотон“, Нишка 66, 41040 Загреб.

Волео бих да ми кажеш нешто више о групи „Рамонес“, које су албуме издали и да ли ће ускоро објавити неки нови?

Драган из Лазареваца

„Рамонес“ су једна од првих америчких група која је свирала new wave. Надали су 1974. године, а први албум „Рамонес“ изашао им је 1976. У почетку су били трио састављен од бубњара Џона

Здраво,

Које је све албуме до сада изда-

ла група „Бајага и Инструктори“

Бојан из Сремчице

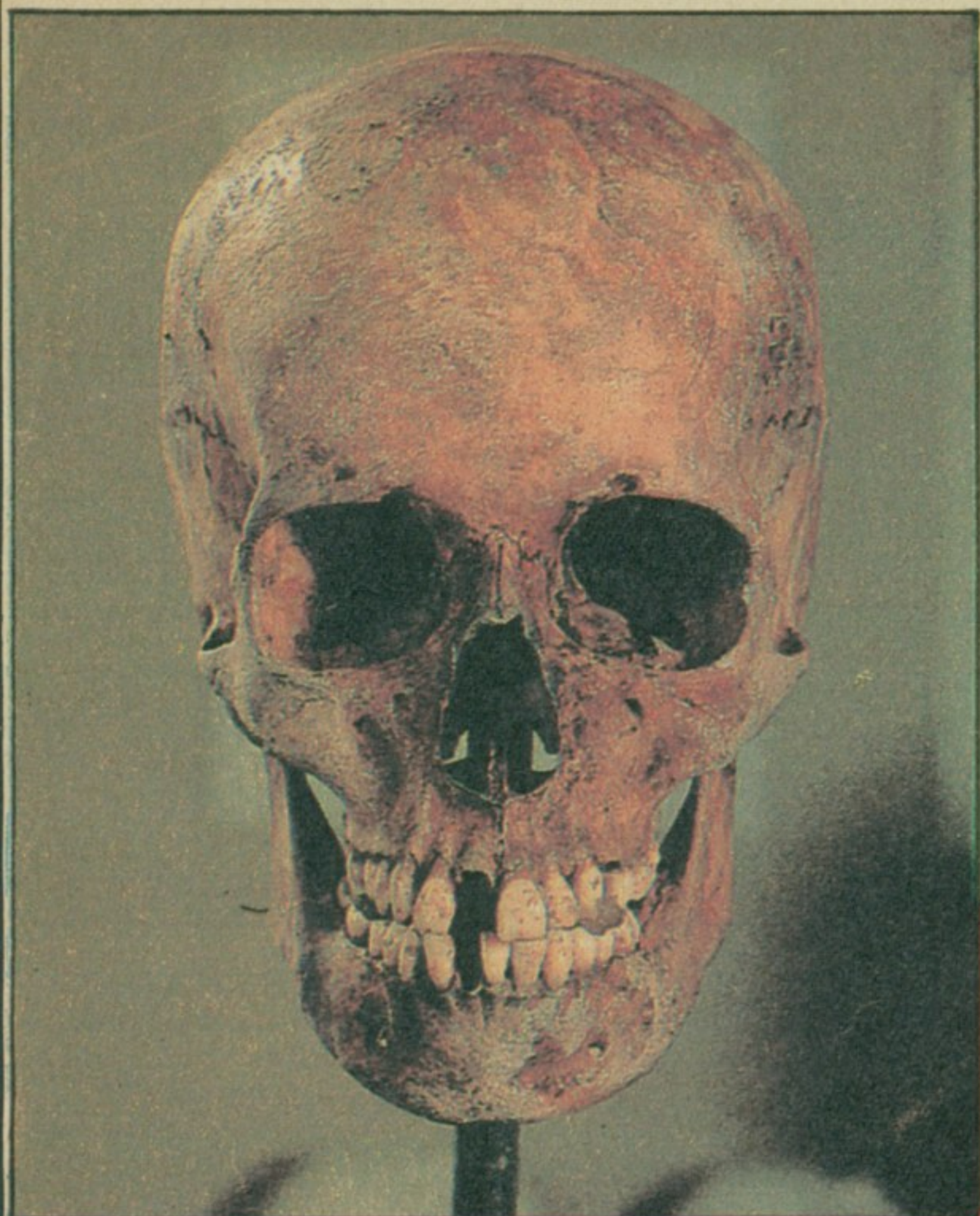
Зар има неко ко то не зна? За поправни, ево Бајагине дискографије: „Позитивна географија“ (1984), „Са друге стране јастука“ (1985), „Јахачи магле“ (1986), „Продавница тајни“ (1988) и „Нека свемир чује немир“ (1989.)

Рамона (право име Џефри Хјумен), басисте Ди Ди Рамона (Даглас Колдин) и гитаристе Џонија Рамона (Џон Камингс). Четири месеца по оснивању њихов менаџер Томи Ерделиј сео је за бубње, променио име у Томи Рамон, Џој је постао певач а они су наставили као квинтет. Прославили су се као жестока група задужена за кратке, брзе нумере. Убрзо су стекли пуно обожаваца и имитатора. После деби плоче њихова дискографија је текла овим редом: „Leave Home“ (1977), ову плочу недавно је код нас објавио „Југотон“, „Rocket To Russia“ (1977), „Road To Ruin“ (1978), „It's Alive“ (1979), „End Of The Century“ (1980), „Pleasant Dreams“ (1981), „Subterranean Jungle“ (1983), „Too Tough To Die“ (1985), „Animal Boy“ (1986), „Halfway to Sanity“ (1988) и „Brain Draining“ (1989). Нову плочу још нису најавили.

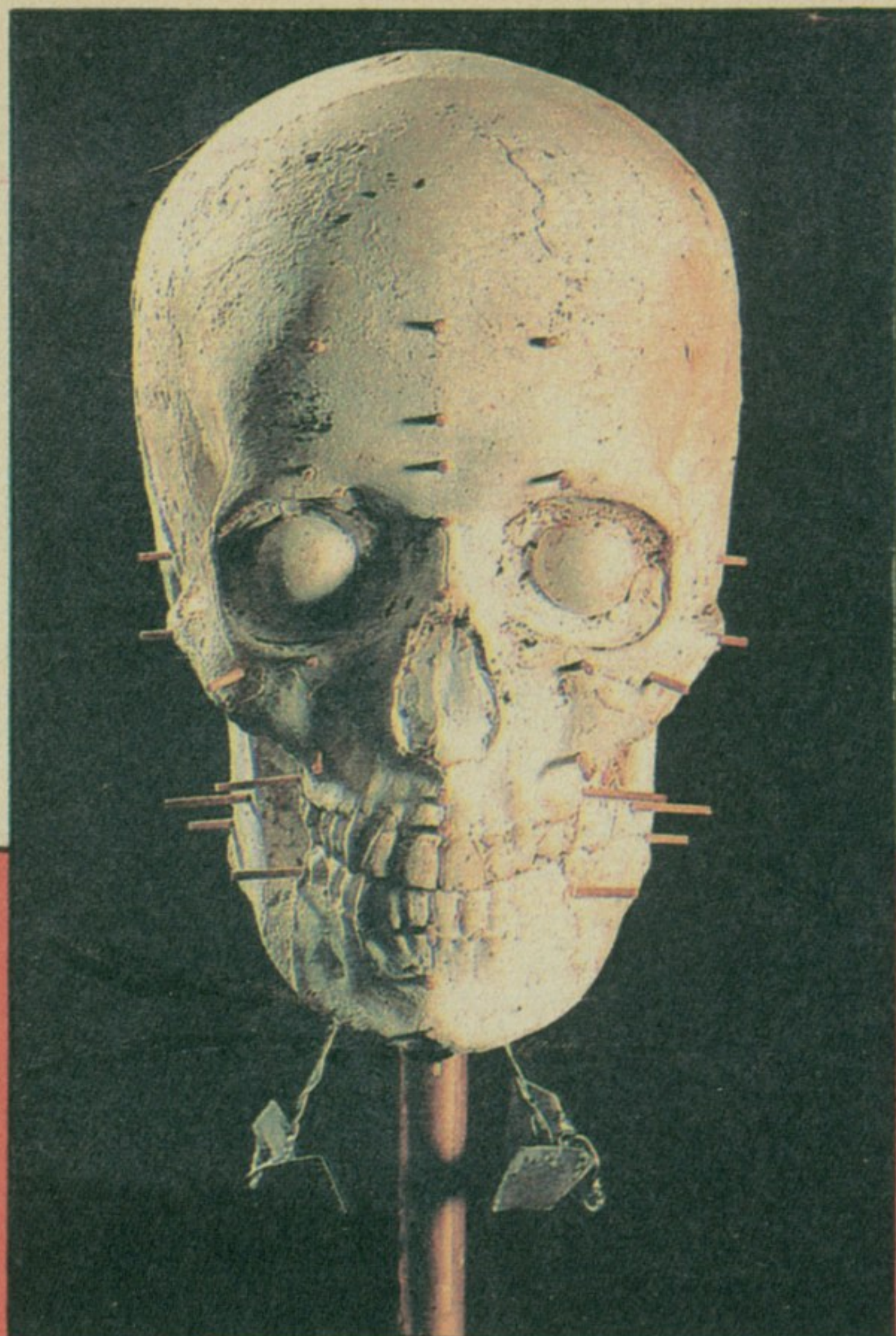
МУЗИЧКА ПОШТА

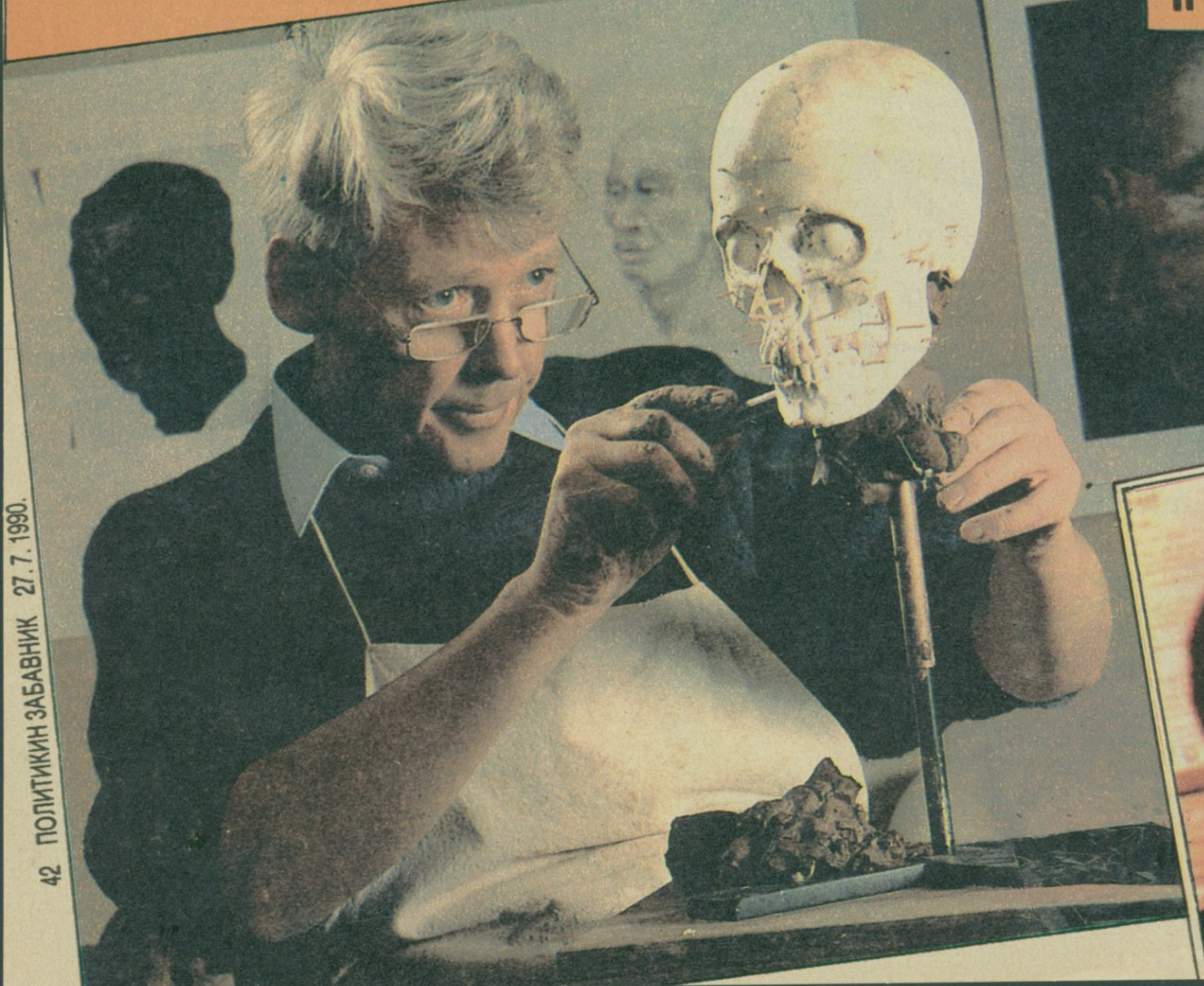
Неколико фаза
у изради lika
непознате девојке
из Кардифа

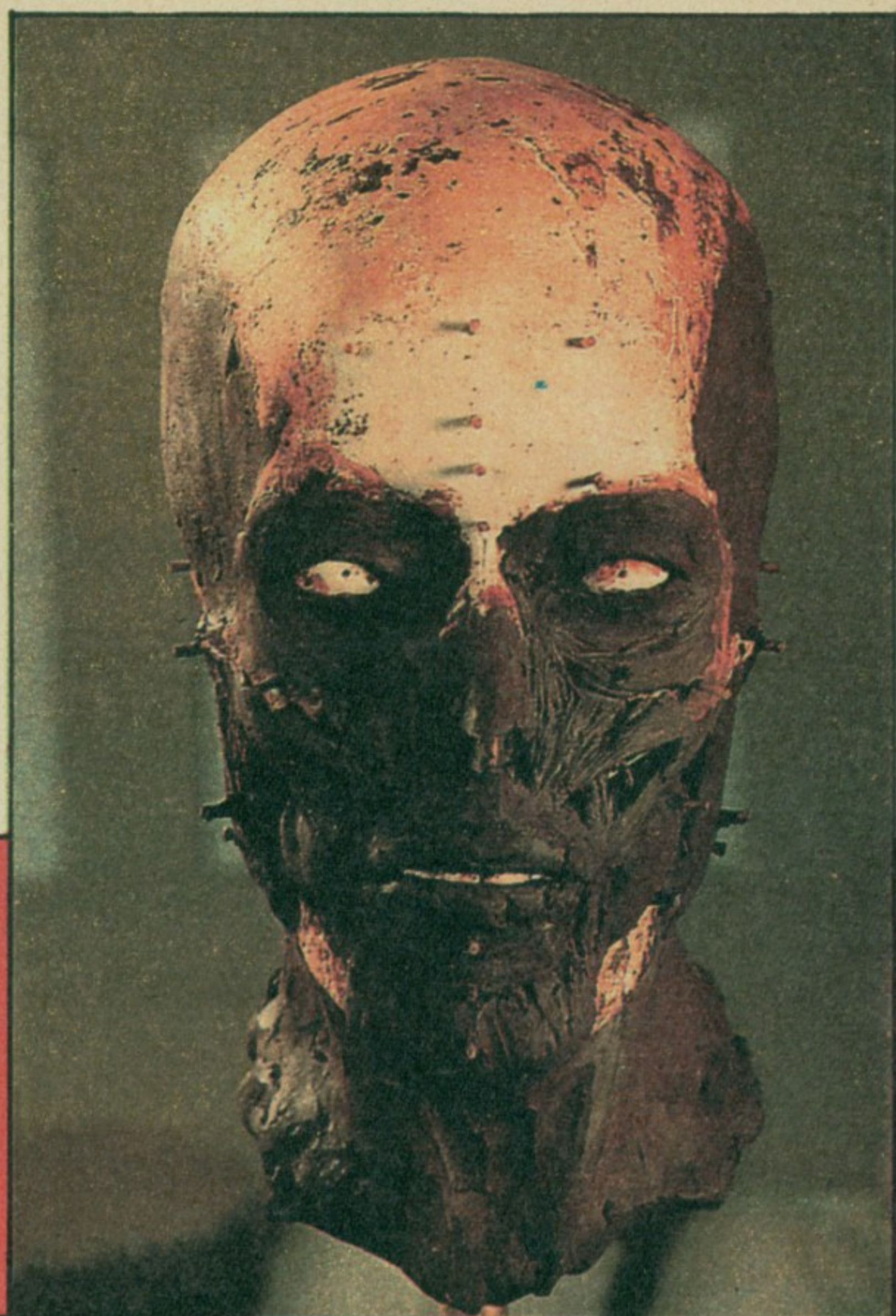
ЧОВЕК КОЈИ ЉУДЕ ВРАЋА ИЗ МРТВИХ

Ричард Нив — стручњак који „оживљава“ људе

ПО МИ

ЛИЦЕ ЕРИ ЛОБАЊЕ

**Уз велико зна-
ње и редак та-
ленат Ричард
Нив успева да
„оживи” особе
које више нису
међу живима.
Иако није једи-
ни, вероватно је
најбољи на све-
ту. Шта он, за-
право, ради?**

**Керин Прајс
на фотографији
и онако како је
„видео” и извајао Нив
знајући, приближно,
њене године**

Тачно у 10 сати пре под-
не 18. децембра прош-
ле године Ричард Нив
прихвата се одговорног
посла. Следећег дана
обавештава инспектора Вили-
јемса да је посао завршен.
Полицајци сместа долазе, фо-
тографишу главу коју је Нив
извајао и, што је најбрже мо-
гуће, сазивају новинаре и об-
јављују ту слику у штампи уз
питање: Знате ли ко је ова де-
војка?

После два дана јавља им
се социјални радник из Кар-
дифа и саопштава да је девој-
ка вероватно Керин Прајс ко-
ја је пре неколико година по-
бегла из дома за малолетни-
ке.

Један део истраге је за-
вршен. А кад је случај запо-
чет, чинило се да неће крену-
ти с мртве тачке.

Кармен Гија и Левис

Све је почело децембра
1989. године. Радници су ко-
пали јарак за постављање но-
вих канализационих цеви око
кућа у Риверсајду, улици на
самој обали реке Тафт у бри-
танском граду Кардифу. Код

броја 29 наишли су на нечије
тело, боље рећи – на оно што
је од њега остало. Полиција
која је одмах стигла нашла је,
уз скелет, иструлеле комади-
ће мајице, прслучета, пар
минђуша и неколико плавих
локни.

Започео је мукотрпан по-
сао. Требало је открити ко је
била та, вероватно женска
особа. У помоћ су позвани
врхунски стручњаци судске
медицине.

Доктор Бернард Најт, про-
фесор патологије са Велшког
института судске медицине, и
тројица његових колега за-
кључили су по облику карлице
и лобање да се ради о девој-
ци високој 160 центиметара, а
на основу развијености кости-
ју да је тек превалила пубер-
тет. И то је било све. Недо-
вољно да се и приближно од-
реди ко је била та особа.

Следеће што је требало
разјаснити било је: када је де-
војка убијена. Наравно, до-
бро се знало да се процес
распадања тела успорава
оног тренутка кад се оно за-
копа под земљу.

Николас Коул, познати ар-
хеолог из Велса, није могао
много да помогне јер је гор-
њи слој земље који су радни-
ци откопали већ био однет с
места где је тело откривено.

Полицијски инспектор Џон
Вилијемс није намеравао да

одустане. И сама помисао да
се тело сахрани а да се прет-
ходно не открије ко је не-
срећна девојка ужасавала га
је. Решио је да опроба све
познате методе идентифика-
ције.

Остатке одеће послао је у
лабораторију судске медици-
не у Чепстоу, у Гвенту. Убрзо
је добио податке: прслуче ко-
је је носила израђено је у ли-
верпулској фирми „Мисис Ни-
керс” која има своје продав-
нице у Кардифу. Од готово
сасвим иструлелих фармерки
остало је метално дугме с
натписом „Кармен Гија”. Оно
мало остатака мајице било је
довољно да се уђе у траг где
и кад је произведена. Била је
то дуксерица с натписом „Ле-
ви’с”, америчка величина 18,
произведена у САД за бри-
танско тржиште децембра
1980. То је већ било нешто.
Девојка је, значи, убијена у
последњих девет година.

Белкиња стара 15 година

Истовремено са испитива-
њем одеће полиција у Карди-
фу трагала је за свим станари-
ма који су од децембра 1980.
живели у кући са бројем 29.
Дошло се до броја од око
700 људи. На жалост, тај део
истраге тешко је одмицао
јер је само мали број
особа био и званично при-
јављен тако да
се за само неколико знало

где су се одселили. Нимало чудно ако се има у виду да је тај крај Кардифа познат по кафанама и баровима у којима се скупља сумњив свет. Станари у том делу углавном крију податке о себи.

Четири дана пошто је тело откривено инспектор Вилијемс шаље лобању стоматологу Дејвиду Витекеру, такође стручњаку судске медицине. По облику вилице Витекер је закључио да нема неправилности и да су умњаци тек почели да развијају корен.

Уз одобрење полиције доктор Витекер је извадио два предња зуба из доње и горње вилице и пресекао их по дужини – уобичајен поступак да би се утврдио степен развоја зуба особе чије се године не знају. Саопштио је полицији да се вероватно ради о девојци која је имала између 14 и 17 година. Искусан у свом послу Витекер је на крају додао да са 80 одсто сигурности може да тврди да је непозната тинејџерка имала петнаест и по година.

Инспектор Вилијемс добио је од доктора Витекера и исцрпан извештај о свим правкама зуба непознате девојке. Тај извештај полиција је послала свим зубарима у Кардифу и околини и објавила га у стоматолошком часопису у нади да ће неки зубар можда препознати о коме се ради. Ниједан се није јавио.

Онда се у случај умешао, данас неизбежан, компјутер.

Антрополози др Кристофер Стрингер и Теја Молесон де-

таљно су премерили лобању и с тим подацима „нахранили“ рачунар који у меморији има забележене особине 2500 различитих врста и облика лобања свих раса људи.

Извештај је био недвосмислен: ради се о белкињи која сигурно није била чиста Енглескиња!

Истовремено је испитивао терен око места несреће. По инсектима који су нађени у земљи и јајашцима мува на одећи, која су се очигледно излегла пре него што је девојка закопана, коначно је утврђено и могуће време кад се убиство одиграло – децембар 1984. године.

Толико се тога знало, а истрага је тапкала у месту.

Онда се инспектор Џон Вилијемс сетио чувеног Ричарда Нива.

Вајање у обрнутом смеру

Педесетпегодишњи Ричард Нив са Универзитета у Манчестеру ради као сликар-медицинар. Наиме, његов посао је да прави цртеже за медицинске уџбенике и за наставу на факултету.

Тек 1973. Нив је почео да се бави вештином која није непозната у свету: да на основу лобање реконструише лице. Иако није једини, по изузетној вештини и невероватном знању и спретности којом обавља тај посао сматра се најбољим на свету.

Прво је почео са мумијама. „Оживео“ је 1973. две које се чувају у Манчестерском музе-

ју. Пред задивљеним стручњацима и посетиоцима указала су се лица полубраће – четрдесетпегодишњег Кнума Нахта и шездесетгодишњег Некхта Анкха.

Тек шест година касније Ричард Нив се прихвата и „враћања у живот“ особа од којих су остали, баш као и у случају девојке из Кардифа, само скелет и лобања. Починје да сарађује са полицијом у откривању идентитета особа које су умрле или убијене у скорој прошлости.

„Враћа“ ликове финске медицинске сестре Ејле Карлајалмен чији су остаци нађени на поседу војводе од Марлбороа и Сабира Касама Килуа кога су убили жена, зет и снаха.

Знајући пол и године особе коју „враћа“ из мртвих Ричард Нив прво израђује копију лобање а затим, мишић по мишић, на тој лобањи гради лик. По његовим речима, тај посао ће у будућности вероватно радити компјутери, али за сада нису довољно „паметни“ да предвиде све оне ситне детаље који красе свако лице појединачно.

– Лобања је, у ствари, калуп на коме су постављени меки делови главе – каже Нив. – Она је костур који одлучује какве ће бити црте лица, где ће се налазити уста, очи, нос и које ће бити пропорције и дебљина меког ткива.

На 21 место на лобањи Ричард Нив забада штапиће одређене дебљине и затим око

њих, слој по слој, глином ваја лик.

– Неки људи ме оптужују да све радим превише педантно. Као да неће да схвате да се ја не бавим класичном скулптуром. Лако је вајару да моделира особу која седи испред њега или чију фотографију посматра. А ја радим у обрнутом смеру.

***

Девојка коју су нашли заиста је била Керин Прајс.

Рођена је 4. септембра 1965. у радничкој породици. По родитељима, кроз њене вене текла је грчка, шпанска, велшка и америчка крв (то и објашњава онај податак да није права Енглескиња). Венчани 1959. године, родитељи су се развели 1971. Керин је припала оцу јер је имала још два брата и сестру. Кад се отац поново оженио, још четири године је живела код њега, а онда је морала да оде у дом. Није могла да поднесе такав живот. Непрекидно бежи и враћа се у разне домове за збрињавање малолетника. Када је 1981. последњи пут побегла, у дому су веровали да је некуд одлутала.

Мајка Анита последњи пут је видела Керин у мају 1981. Посвађале су се и Керин је отишла. И Анита и отац Мајкл били су убеђени да се Керин можда већ и удала. Надали су се да ће се једног дана појавити с мужем и дететом.

Како је Керин завршила, и даље се истражује.

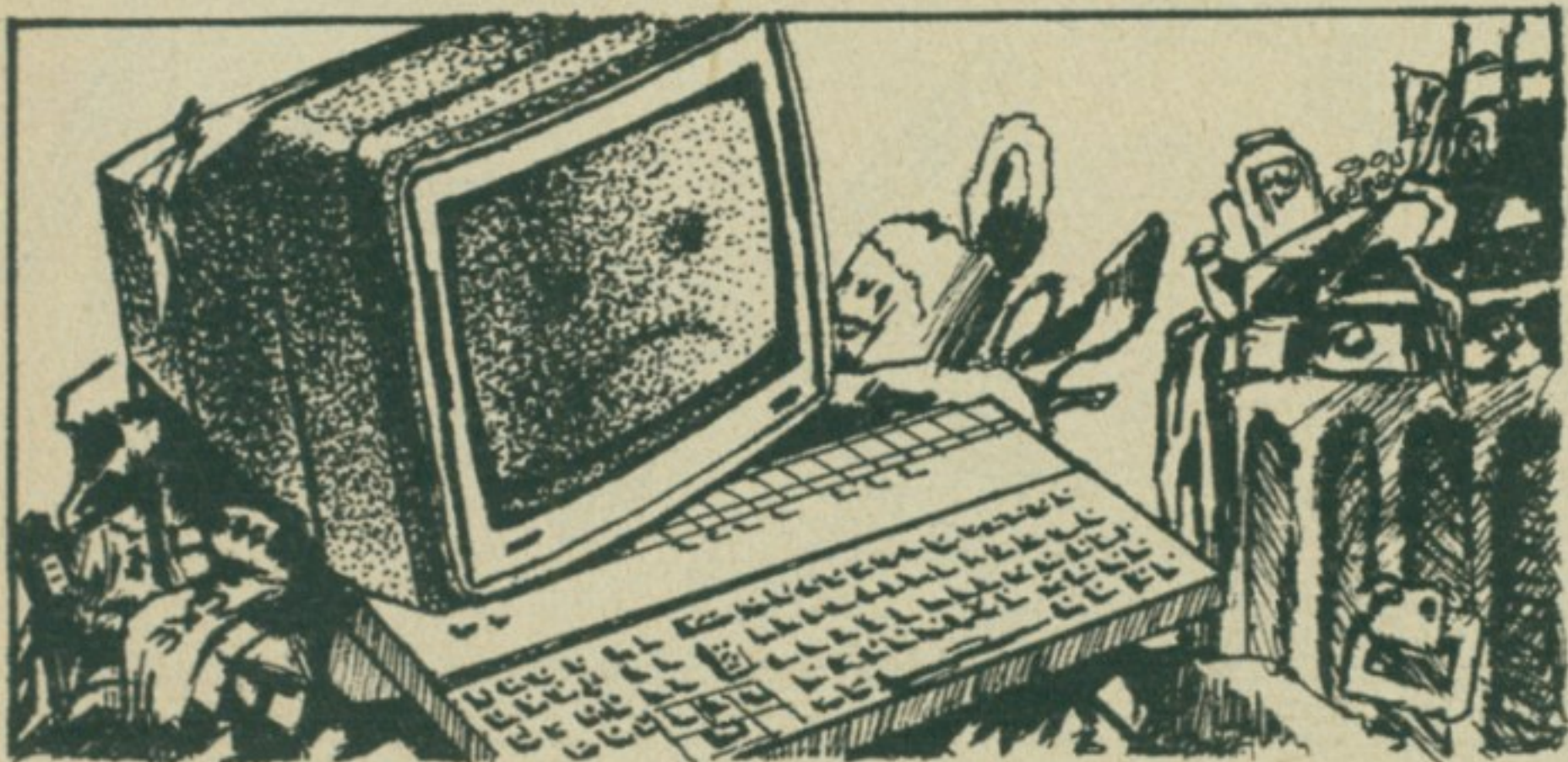
Припремила: В. Софреновић

ОВО

НИСТЕ

ЗНАЛИ

РАЧУНАРИ - ЕКОЛОШКА НАПАСТ

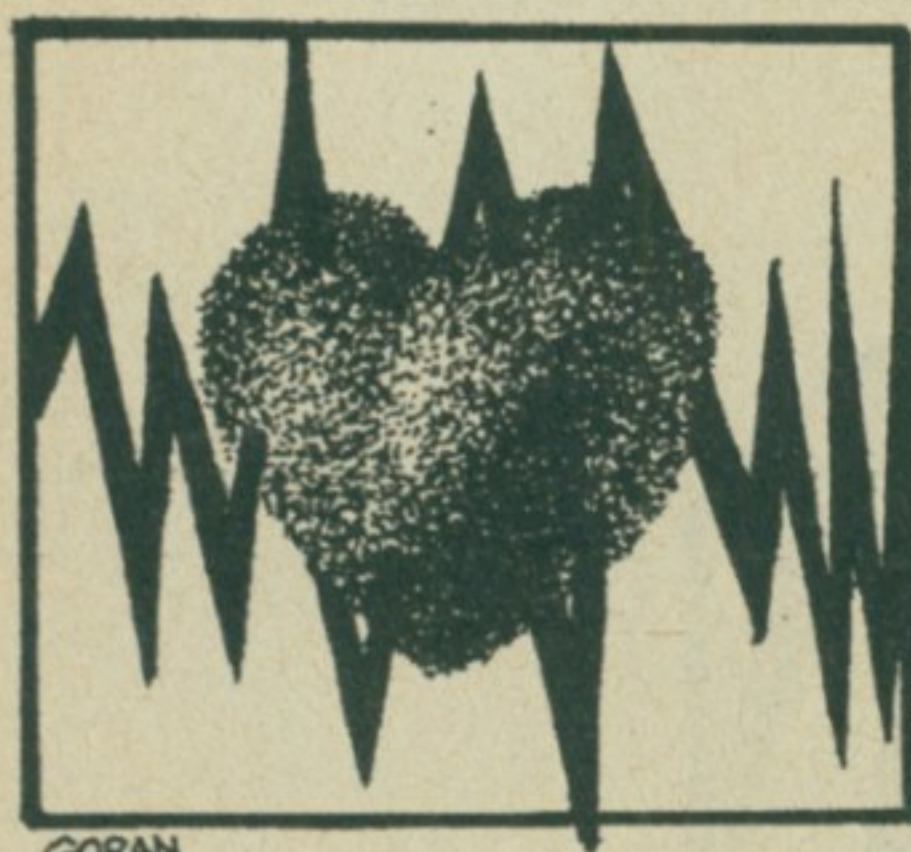
Пре или касније, тврди „Журнал де Женев“, Швајцарска ће морати да се суочи с новом невољом: како се отарасити старих компјутера?

Већ сада у овој земљи има око 300.000 кућних рачунара, а сфера у којој се компјутери примењују све се више шири.

Према прогнози посебне групе истраживача 2025. године у Швајцарској ће бити 26 милиона различитих апарата за обраду података и телекомуникације који раде на бази компјутера. Истовремено, рок трајања ове технике све више се скраћује. Све у свему, број „отписаних“ компјутера већ забрињава Швајцарце. Утолико више што нико не зна тачно које све токсичне материје садрже поједини елементи механизма зрелих за пензију а нема ни нешкодљивих метода који би овај одлазак учинили безопасним.

ПРАЗНО СРЦЕ МИРНО КУЦА

Здраво срце бије неравномерно — до овог необичног, али не и неоснованог закључ-

GORAN

МРАВИ УМЕСТО КОНЦА

У ситуацијама кад лекари узимају у руке иглу и конач, „хирурзи“ народа Банту у Африци користе живи „инструмент“: они ране зашивају уз помоћ мрва.

Саставе ивице ране једну уз другу, а затим одозго став-

ка дошао је амерички истраживач Голдбергер с Харвардског универзитета. Посматрајући здраве и болесне људе он је утврдио да савршено равномеран ритам срца пре сведочи о приближавању смрти него добром здрављу. Временски размаци између појединих откуцаја код здравог човека су по правилу различити и да се колебања не могу предвидети док су код људи којима се ближи смрт ови интервали задивљујуће једнаки.

Научник ово „хаотично понашање“ здравог срца објашњава тиме што се оно прилагођава потребама у организму које се непрекидно мењају.

љају неколико мрва одређене врсте. Инсекти рефлексно загризу кожу пацијента после чега им племенски лекари откидају груди и задњи део, а рана остаје чврсто затворена, тачно као да су на њу стављене копче. После неколико дана, када рана зарасте, „конци“ сами опадају. И никад не дође до запаљивих процеса. Научници само претпостављају да мрави испуштају неку материју, сличну антибиотицима, која штити од инфекције.

Илустровао: Горан Марковић

ЕНИМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ВОДОРАВНО: 1. Име певачице са слике, 2. Врста боксерског ударца, 3. Склоп, целина (мн.), 4. Преокрет, 5. Мушко име, Ратомир — Символ литијума, 6. Делић материје — Мушко име, Едвард, 7. Скраћеница Међународне организације за избеглице — Символ танта, 8. Ознака за обим — Име филмске критичарке Флис — Нагон, инстинкт, 9. Слаб играч шаха — Посуда за воду, пехар (мн.), 10. Терени, земљишта — Сисар тропске Америке широке главе и лепљивог језика којим извлачи мраве и термите, 11. Иницијали певачице Катарине — Заобићи, опколити, 12. Презиме певача са слике — Ознака за неутрон.

УСПРАВНО: 1. Сукоб, свађа — Циркулација, 2. Справе, направе — Карика, 3. Одређен број мушкараца — Ознака за радијус, 4. Језеро на израелско-јорданској граници — Ауто-ознака за Зајечар, 5. Митски први летач — Редитељ ТВ Београд, Сава, 6. Главни град Малте — Врста крагне, 7. Став на једној нози у балету — Старица, 8. Платно којим се повијају мала деца, 9. Војнички логори (тур.), 10. Јунак из првог српског устанка, Танаско, 11. Болест, мана (тур.), 12. Град у Бугарској.

●	1	2	3	4	5	6	7						
1	Р	А	Д	М	И	Л	А						
2	А	П	С	Р	К	Д	Т						
3	С	З	С	Т	А	В	Н						
4	П	Р			Р								
5	Р	Е	В	Е	●								
6	А	Т	С	М	●	Е	Д						
7	●	И	Р	О	●			8	9	10	11	12	
8	О	●	И	Р	М	А	●	П		Р			
9		И			Р	●	Б	О	К	А	Л	И	
10	Т	Д	А	●	М	Р	А	В	О	Ј	Е	Д	
11			●	В	А	О	К	О	Ј	И	Т	И	
12	К	А	Р	А	К	Л	А	Ј	И	С	●	Н	

ЗА ДОБРЕ МАТЕМАТИЧАРЕ

У празна поља упишите једноцифрене бројеве али тако да назначене математичке операције буду задовољене. Истом симболу увек одговара исти број.

$$\begin{array}{ccc}
 \begin{array}{|c|c|c|} \hline \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare \\ \hline \square & \square & \square \\ \hline \end{array} & + & \begin{array}{|c|c|c|} \hline \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare \\ \hline \square & \square & \square \\ \hline \end{array} & - & \begin{array}{|c|c|c|} \hline \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare \\ \hline \square & \square & \square \\ \hline \end{array} \\
 & & & & \\
 \begin{array}{|c|c|c|} \hline \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare \\ \hline \square & \square & \square \\ \hline \end{array} & - & \begin{array}{|c|c|c|} \hline \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare \\ \hline \square & \square & \square \\ \hline \end{array} & - & \begin{array}{|c|c|c|} \hline \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare \\ \hline \square & \square & \square \\ \hline \end{array} \\
 & & & & \\
 \begin{array}{|c|c|c|} \hline \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare \\ \hline \square & \square & \square \\ \hline \end{array} & + & \begin{array}{|c|c|c|} \hline \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare \\ \hline \square & \square & \square \\ \hline \end{array} & = & \begin{array}{|c|c|c|} \hline \blacksquare & \blacksquare & \blacksquare \\ \hline \square & \square & \square \\ \hline \end{array}
 \end{array}$$

ДАНИ ПОД БРЕСТОМ

ЦДУЦА ФАШТ

„... Након хиљада година
неспокоја следе хиљаде
година мира.
Када дође
тренутак,
поново ћу се дићи
и кренути светом.
Време ме не
дотиче,
распадање
ме не може
повредити...”

ЗОРАН ЈАКШИЋ

АСТИКА

Након извесног времена др Лизбет Корвин је престала да пљуцка када би јој током оброка песак зашкрипао под зубима. Уместо тога, гутала је храну заједно са неочекиваним зачином. Археологија тражи своје жртве, мислила је док је песак шкрипао под врхом нативпера којим је водила дневник и упадао јој испод капака због чега су јој очи непрекидно биле натечене и црвене као да је данима плакала. Бог зна, помишљала је она, због чега су се толике војске крсташа, Турака, Арабљана и многих других вековима тукле око ових прашњавих забити. Захваљујући томе, мислила је, ови крајеви су можда најбогатија археолошка налазишта у свету. Људи, изгледа, теже да забораве да се до богатства историје долази само преко мора крви.

Чула је како је неко зове са радилишта и почела да се спрема. Пажљиво је покрила лице марамом и одмакла шаторско крило. Оштри ветар ошинуо је по лицу. Говорило се да фереца означава узорну муслиманку, уморно је помислила. И она је у то веровала и зато у почетку није носила мараму. Тих дана најела се песка за читав живот.

Др Лизбет Корвин водила је истраживачку екипу која је већ трећу недељу радила на локалитету тридесетак километара североисточно од Искендеруна. Налазиште вероватно никада не би било откривено да у тој области нису започети радови на изградњи огранка средњоисточног ауто-пута. Грађевинари су налетели на делове старих рушевина и били толико паметни да о томе обавесте музеј. Баш смешно, помислила је др

Корвин, да последњих деценија до највећих археолошких открића долази управо на такав начин: као да нас све већа урбанизација доводи до бољег познавања прошлости.

Видела је да јој неко с налазишта маше. Чинило се да је прилично узбуђен. Препознала је вођу смене Ибрахима бен Хадуку и пожурила да му се придружи. Човек није рекао ни реч, само је руком показао на оно што је тог јутра нашао: од онога што је угледала застао јој је дах.

Међу гомилама ископане земље, у дну каменог зида који су открили радници, угледала је плочу од пешчара са уклесаним знацима. Прво што јој је пало у очи био је стилизовани цртеж гране бреста а испод њега нешто написано.

– Могила – рекла је бен Хадуки, а овај узбуђено климну главом. – Судећи по изгледу, ту је сахрањен неки великаш, можда чак један од краљева. – Није могла да схвати да су имали толико среће. Осетила је познату грозничаву радост која ју је обузимала кад год би се нашла на трагу нечег великог.

– Реифе, доведи копаче! Хасане, реци момцима да припреме пијук и светиљке. Донесите што више конопца. И пожурите!

Скочила је с хумке и нашла се у рупи крај могиле. Рукама је чистила песак са уклесаних знакова и трудила се да препозна речи.

„Ја, ратник Намр'ов, господар ових крајева“, срицала је полако и мукотрпно „добих од богова тајну живота што вечно траје. Гледао сам краљеве како долазе и нестају у забораву, моћнике како се издижу и падају у прах. Видео сам силна чудеса, љубио многе жене, окушао небројене сласти. Сада је дошло време да отпочинем. Након хиљада година неспокоја следе хиљаде година мира. Кад дође тренутак, поново ћу се дићи и кренути светом. Време ме не може дотаћи, распадање ме не може повредити.“

Остатак натписа био је оштећен и није могао да се прочита. Др Корвин стаде опрезно да пипа по каменовима, да испитује спојеве.

– Шта мислите, колико натпис може да буде стар? – питао је бен Хадука. Није се осврнула кад му је одговорила.

– Две хиљаде и двеста година, можда две и триста.

Иза његових леђа зачу се жамор радника и звекет алата.

– Хасане, овуда! – повикала је и показала део каменог зида. Радници с пијуцима бучно се спустише у јаму и дадоше на посао.

Ходала је од једног копача до другог, показивала који камен треба да уклоне и којим путем да се пробију. Ускоро се пред њима указа отвор тунела који је водио у унутрашњост гробнице.

– Ибрахиме, следи ме – рекла је, узела батеријску лампу из руке једног од помоћних радника и запутила се унутра...

На самом улазу угледала је разне украсне предмете од којих су неки очигледно били од злата. Иза себе чула је бен Хадукино пригушено дивљење. Затазила је дубље у гробницу. Предмети су представљали чудну мешавину стилова и старости. Као да су симболи свих цивилизација, које су се икада стекле у том невеликом крају, били сакупљени у гробници великаша у коју су продрли. Било је ту месопотамских, арапских, египатских, чак и римских предмета најразноврснијих намена. Морала је унеколико да промени своју процену о старости могиле. Вртела је главом, не схватајући, и шетала сноп светлости по невероватној мешавини драгоцености и безвредних ствари око себе.

Ускоро међу разноликим предметима наиђоше на неколико костура. Била су то, у ствари, углавном добро очувана тела – пустињски ваздух није дозволио да се распадне и на њима су се још задржали коса и спарушена кожа, као и највећи део гиздавих одора које су на светлости лампе блистале црвеним и жутим тоновима.

– Слуге – рекла је др Корвин. – Убили су их да би их сахранили са велможом.

Дубље у гробници наишли су на нова тела послуге. Др Корвин је вртела главом гледајући невероватну очуваност свега што ју је окруживало. Могила је само варка, помишљала је. Овде имамо нешто много веће. Тунел се продужавао десетинама метара, скретао више пута, и што су дубље силазили, она је све боље видела да необичну архитектуру гробнице не може да сврста ни у један познати стил.

Онда су наишли на одар. Направљен од простог пешћара, другачији од свега накинђуреног околу, али смештен на средини просторије и израђен тако да се сместа видело да је припадао краљу. Подножје му је било украшено цртежом бреста. На одру је лежало тело власника гробнице. Огроман је, помисли Лизбет Корвин док је одмеравала фигуру

Краљ је био у оклопу и са штитом преко груди. У рукама је држао дивовску секиру коју, на изглед, не би могла подићи ни два одрасла човека. Др Корвин му приђе, стаде да чисти прашину са њега, загледа се у смежурано лице обрасло огромном косом и брадом. Тело му је било боље очувано него код слугу, као да је нарочито мумифицирано, кожа му је била тамна и сјајна као премазана уљем. Она диже визир с његовог лица, загледа се у упале очне дупље које, као да су још увек садржавале јабучице и сасушену кожу прилепљену за јагодице. Ако је натпис на улазу био тачан, тај бојовник је дозволио да буде жив закопан. На његовом лицу ипак није било ни најмањег знака ужаса пред извесношћу такве смрти, ничега изузев спокоја.

Лизбет зачу слаби шум и окрену се. Виде како Ибрахим бен Хадука стоји разрогачених очију иза ње и упире прстом. Лампа му испале из руке и разби се о камену под. Онда је схватила.

Секира у рукама цина се померила.

Полако, као у ружном сну, прилика ратника стаде да се покреће. Глава му се подиже према археолозима, ноге му додирнуше под. Секира кресну о камен и зазвони.

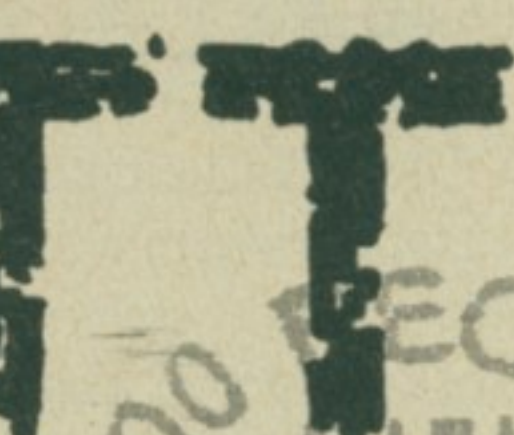
Др Корвин упре лампу у сасушено лице мумије осетивши наједном како нема ваздуха. Пожелела је да викне радницима да затворе пролаз, али није могла. Шта смо то пробудили, помислила је, шта смо то управо пустили на слободу?

Видела је како се очи мумије отварају, брадате усне откривају зубе које су избелели векови. Велможа се смешио.

– Здраво – рече, – Моје име је Гилгамеш. Реци ми који је сада век?

ЈА

ПТТ

14000 БЕОГРАД
МАЛА ПОШТА
П. ФАХ 124
МАКЕДОНСКА 29

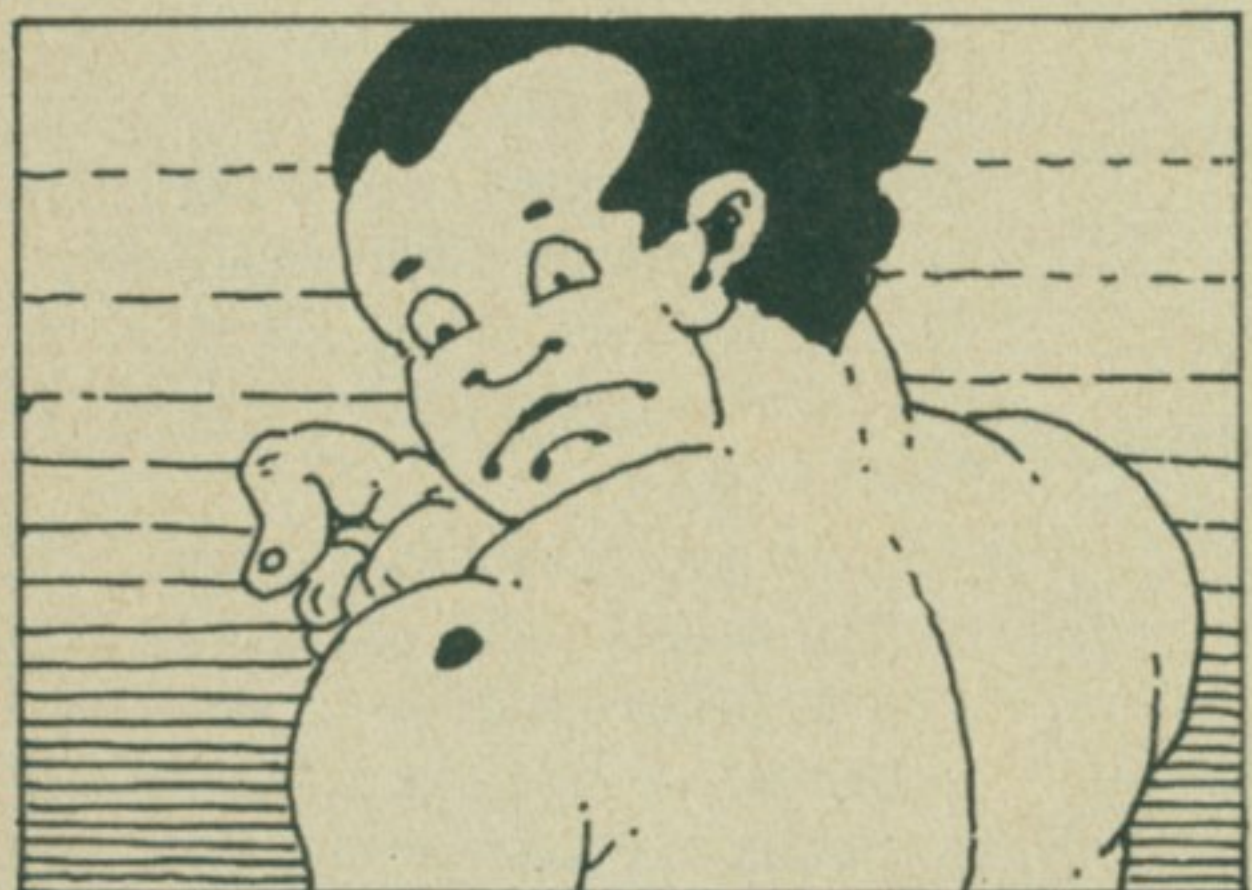
Уређује: Иванка Миладиновић

Не дирај младеже!

Ово питање мучи моју сестру и, молим те, хитно ми одговори јер постоји опасност да добије неку болест због младежа. Како да их отклони?

МОНИКА С.
Чачак

Никако! Младежи се не смеју дирати, то је врло опасно. Ако је дошло до не-

ких промена (црвенило око младежа, свраб, ако влажи), треба отићи до дерматолога, специјалисте за кожне болести. Он ће дати прави савет, али, понављамо: ни случајно не покушавајте да отклањате младеже!

Молекуларна биологија

Заиста сам све покушала да сама сазнам где могу да студирам молекуларну биологију, али нисам успела. Ви сте ми једина нада. Иначе, сада сам природно-математички смер у средњој школи, надам се да сам добро изабрала.

ЈАЊА АРСИЋ
Булевар Лењина 75
Ниш

Добро си изабрала смер, Јањо, а ево адресе твог будућег факултета: Природно-математички факултет, Београд, Студенски трг 12-16, тел. 011/180-111. Група која те занима зове се: молекуларна биологија и физиологија.

Драги

"Забавнике"

Имам 13 г. Зовем се Маријана.

Мој брат је у школе био сам заљубљен у Драгана Стојковића-Пиксију. Мислим сам да је био само ђака љубав, али кад сам дочепа да га волим од дана у дан све више није ми било све ружичасто. После неко време призна сам да одлази у Француску а врхунац свега је био кад су ми рекли да има ћерку. Од тада напоједен, још мање славам, а највише

Наравно да можеш као и остале твоје вршњакиње које се заљубљују у звезде. Веруј нам, Маријана, то ти је као епидемија. Дође и прође. Појма немаш колико девојчица пре „није могло“ без Горана Бреговића, касније без Бајаге, па Дражена Петровића, а сада су у моди фудбалери Драган Стојковић и Звонимир Бобан.

Размисли: Пикси има свој живот, обавезе, каријеру... Ти си само једна од многих његових обожаваатељки. Али, осврни се око себе, можда неки дечко из твоје околине жељно чека да га приметиш. Мани се снова о звездама. Оне су, ипак, тако далеко...

Прдавац је птица селица

Је л' стварно постоји птица прдавац или је то неки безобразлук? Немој да се љутиш и одговори ми ако хоћеш.

НЕНАД М.
Смедерево

Стварно је птица, и то селица. А за име је сама крива јер га је добила због начина на који се оглашава.

Радости у младости

Спорим се са братом око тога да ли је GAUDEAMUS Igitur ђачка или студентска песма и колико је стара.

ВИОЛЕТА М.
Сремска Митровица

Један од стихова гласи: „Зато вечно живели универзитети, професори и студенти, асистенти, апсолвенти, ко се кога сети!“ Значи, спора више нема.

„Радости у младости, то је твоје доба“ – настала је још у осамнаестом веку.

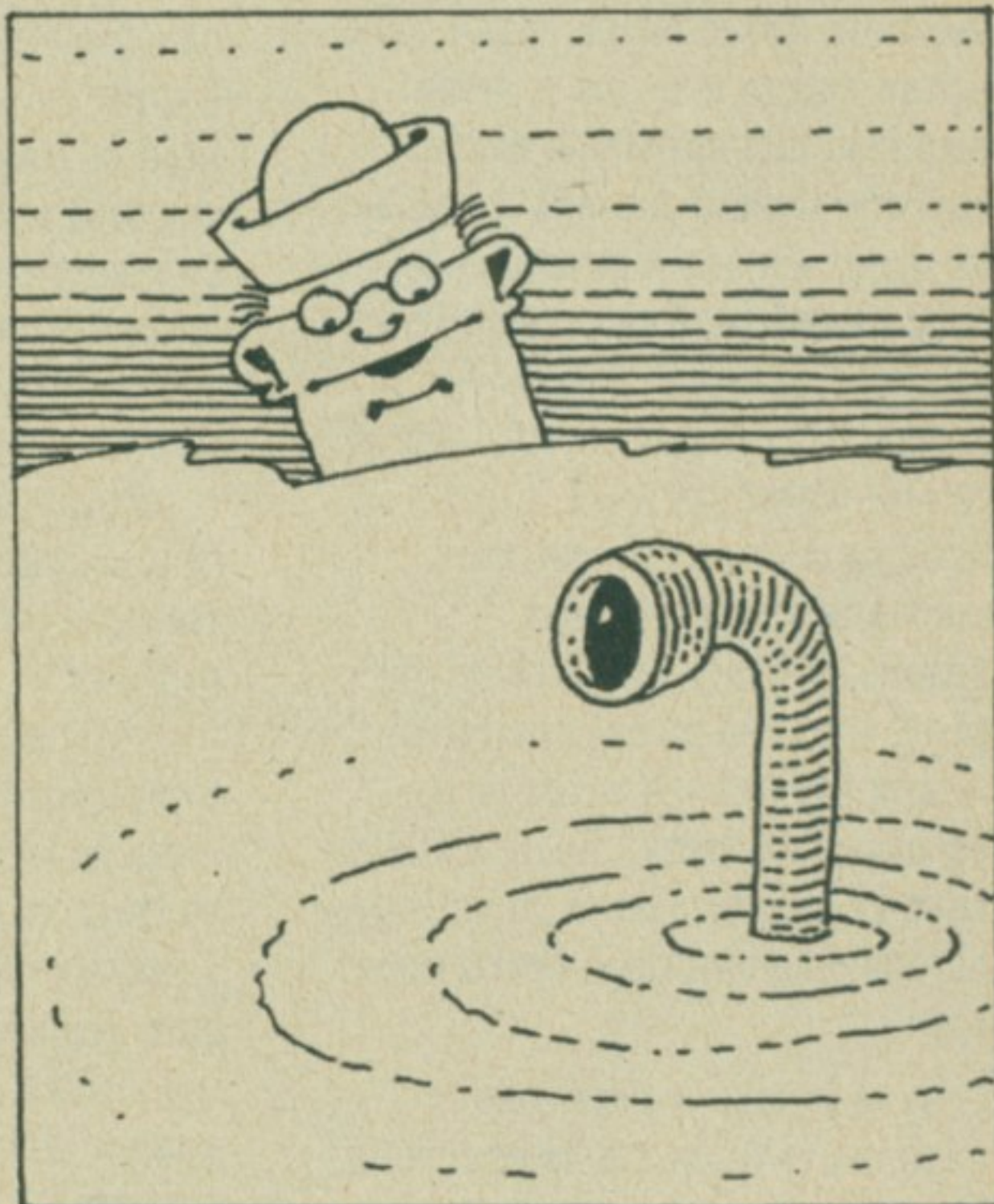
не нервира што сам бољесница у школи а била сам одличан ђак.

Молим вас помозиће ми!

Ваша верна читаатељка

Маријана из Скопља

Не могу без
Пиксија!!!

Оклоп за подморницу

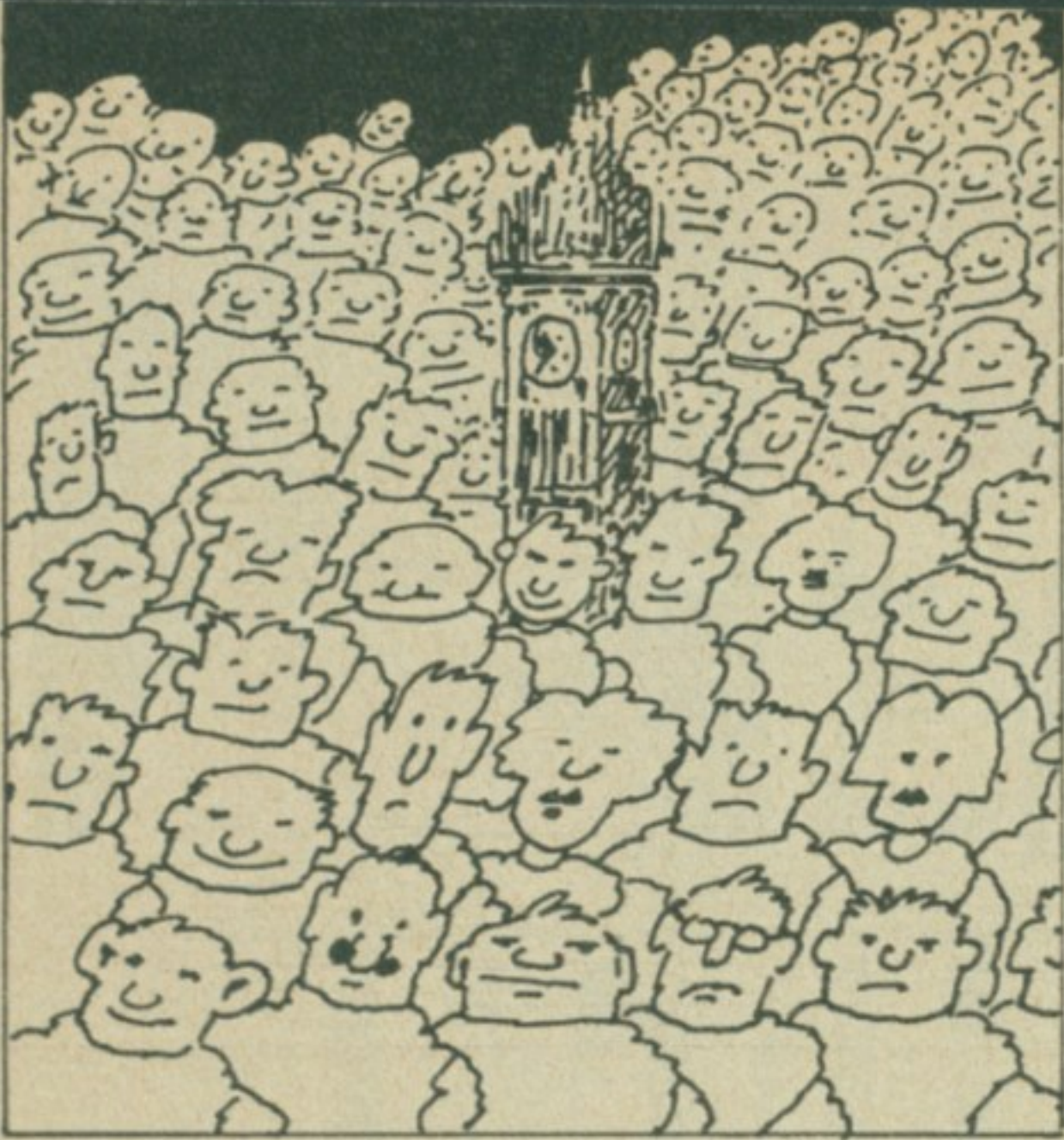
Помози, ради се о животу или смрти! Кладио сам се са Марком да ћу направити подморницу и сад не могу нигде да нађем пластични оклоп. Јави што пре где може да се купи.

МИЛАН ИЗ ЗАДРА

Кад је ситуација тако озбиљна, ево да објавимо твоје писмо, па ако неко зна где може да се нађе пластични оклоп за подморницу – нека нам јави.

А теби, Милане, другарски препоручујемо да се више не кладиш, нарочито када не постоје могућности да урадиш оно што си обећао. Наравно, оно о „животу и смрти“ је шала, али немој тако крупне речи када је забава у питању.

И Лондон препун

Мене занима да ли је тачно да Лондон спада међу десет најнасељенијих градова света. Хвала ако ми одговориш, а ако не знаш – нема везе, читаћу те и даље.

МИЛОВАН ЈОВАНОВИЋ
Трстеник

Тачно је, Миловане, Лондон спада у десет највећих градова у свету по броју становника.

Читај нас и даље и немој да сумњаш. Јер, ако нешто и не знамо из прве, ми се потрудимо...

Летњи Деда-Мраз

Читам те готово тридесет година а сада и моје девојчице сричу прва слова из „Забавника“. Молим те да ми кажеш где могу да купим одело, перику и браду Деда-Мраза. Пуно поздрава.

ДРАГАН ВУЈИЋ
Драгосласва Богавца 27
Краљево

Мало сте поранили, до зиме има још доста, али није лоше пошто не постоји посебна продавница са гардеробом и осталим реквизитима за Деда-Мраза.

Огртач и капа не представљају никакву тешкоћу за добру кројачицу, таквих сигурно има у Краљеву, а браду и перику могао би да вам направи позоришни власулар.

И глумци који се током новогодишњих празника претварају у Деда-Мраза принуђени су да се сами снађу. Било да у позоришту изнајме костим (недовољно их је) или дају да им се направи према слици популарног дедице у црвеном огртачу.

ТРАЖИМО

ПРИЈАТЕЉЕ

Звездана Бијелић, Стонска 6 – ЈУГ II, 54000 Осијек – 11 година, воли дружење, фудбал и одбојку.

Драгана Лончарски, Вујице Вујанова 4, 23270 Меленци – 11 година, сакупља оловке, нотесе, шналице и налепнице.

Мијана Кубурић, Војводе Путника 20, 71000 Сарајево – 13 година, жели да се дописује са вршњацима, навија за Југопластику.

Јасенко Јојић, Стјепана Штефе Шулентића 32 г, 88000 Мостар – 10 година, сакупља постере.

Сандра Рак, Блатине 48, 58000 Сплит – 15 година, воли музику.

Милица Веселиновић, Омладинска 34, 25270 Бездан – 13 година, воли музику, спорт, путовања и дописивање.

Јасминка Мазнејкова, Благоја Мучете 62, 92400 Струмица – 13 година, бави се одбојком и атлетиком.

Наташа Радојковић, село Рибаре, 35000 Светозарево – 11 година, сакупља салвете и сличице „Животињско царство“, воли музику.

Ненад Радојковић, село Рибаре, 35000 Светозарево – 13 година, воли филм, игра кошарку, сакупља постере.

Бојана Јањушевић, Вере Гуцуње 65, 25000 Сомбор – 13 година, сакупља салвете, писма, налепнице и разгледнице, воли лутке.

Јасминка Калабић, Неђе Радића 1, 72000 Зеница – 13 година, сакупља постере.

Ива Секо, Велебитска 2, 57000 Задар – 12 година, сакупља постере и значке, воли музику, навија за „Хајдук“.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

УКРШТЕНЕ РЕЧИ: Радмила, аперкат, састави, преврат, Рато, ли, атом, Ед, иро, та, о, Ирма, порив, пацер, бокали, тла, мравојед, ок, заоколити, Караклајић, н.

ЗА ДОБРЕ МАТЕМАТИЧАРЕ:
255 + 345 = 600; 456 - 159 = 297; 711 + 186 = 897.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

● БРОЈ 2013

YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НИП „ПОЛИТИКА“
др Живорад Миновић

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ

Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић и Никша Стипчевић. Чланови Савета из Редакције: Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (ликовно-графички уредник), Славољуб Кеџић (помоћник гл. уредника), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ – редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

Месечна 36,80 динара, тромесечна 110,40 динара, полугодишња 220,80 динара

ПРЕТПЛАТА

ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Месечна 73,60 динара, тромесечна 220,80 динара, полугодишња 441,60 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875 уз обавезну назнаку НИП „Политика“ – ПРЕТПЛАТА ЗА ЛИСТ: „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО

У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ШЕСТОМЕСЕЧНА:

САД	USD	38.-
СР НЕМАЧКА	DEM	63.-
ШВЕДСКА	SEK	229.-
ФРАНЦУСКА	FRF	211.-
ШВАЈЦАРСКА	CHF	56.-

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика“ код БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ, Деоничарско друштво, Главна филијала „ИНВЕСТИБАНКА“ – Београд, на рачун број: 60811-623-63-257310-999-00054 уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

* ГОДИШЊУ ПРЕТПЛАТУ НА ЛИСТ НЕ ПРИМАМО.

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

КАКО СЕ
СЛАЖЕТЕ СА СИМПАТИЈОМ?

ВАРНИЦЕ

И ФОЛИРАНТИ

БИК – БИК

Могу лепо да се сложе ако мало скрате „рогове“. Њихова веза дуго траје јер су стрпљиви и имају разумевања једно за друго.

БИК – БЛИЗАНЦИ

Они могу да буду добри пријатељи, да се друже, поверавају једно другом, а тек после дуго времена може да се роди љубав. Близанац је онај који смишља забаву, а Бик је организује. Први корак, најчешће, направи Близанац.

БИК – РАК

Они се сјајно слажу. Најчешће имају свој мали љупки свет, уживају у њему и не воле да се друже са другима јер никада немају довољно времена да испричају своје жеље, доживљаје, маштања. Праве велике планове, а ако се разиђу, чини им се да се цео свет срушио. Никада не заборављају ову везу и увек постоји могућност да је обнове.

БИК – ЛАВ

Брзо се заљубе једно у друго, али та веза најчешће траје кратко. Једноставно, Бик не може да прати ритам Лава. Лав је достојанствен, воли да се прави важан, а Бик то презире. Ако је мушкарац у знаку Лава, онда то може да буде лепа веза.

БИК – ДЕВИЦА

Ово је занимљива младачка веза, зна се тачно шта су чије обавезе, како ће се најбоље организовати и забављати. Ипак, није им лако да успоставе први контакт јер се обоје помало „фолирају“, дуго „преговарају“ пре него што отворе карте. Мало више маште могло би да улепша ову везу.

БИК – ВАГА

Иако се оба ова знака налазе под заштитом Венере (планете љубави), не могу лако да остваре добру везу. Бик је, по мишљењу Ваге, „дрзак“, а Вага, опет, воли да се фолира. Ако ускладе своје понашање, могу да имају леу везу.

БИК – ШКОРПИОН

Ово је једна од најбољих љубавних комбинација. Када се сретну, готово могу да се виде варнице које севају међу њима. Љубомора им је љути непријатељ, ако успеју да је превазиђу, биће то сјај-

на веза која ће сигурно трајати дуго. Не би требало да много експериментишу са осећањима симпатије јер немају мере у постављању замки за проверу. Боље је када је дама у знаку Бика, а мушкарац у знаку Шкорпиона.

БИК – СТРЕЛАЦ

Они се изврсно забављају. Обично почну с намером да то буде кратка авантура, али често остану дуго заједно. Бик смирује енергичног Стрелца, док Стрелац покрене мрзовољног Бика у акцију и авантуру.

БИК – ЈАРАЦ

Ово је прилично досадна веза. У зрелијим годинама могла би да буде добра, али у младости – тешко. Нема динамике, игре, неизвесности... Ако учине нешто на том плану, има наде.

БИК – ВОДОЛИЈА

Њих двоје тешко могу да се разумеју, припадају различитим световима. Бик је реалан и практичан, а Водолија сањар. Ипак, постоје ситуације у којима затрепери лепа осећања, на тренутак се разумеју, али када крену планови и разговори, обавезно долази до свађе. Ако Бик прихвати луцкасте предлоге Водолије, неко време могу да остану заједно.

БИК – РИБЕ

Сјајно се слажу, тачно осећају шта је потребно, или важно, симпатији и не ретко једно друго изненађују нечим лепим. Бик разуме идеале Рибе и често зна да јој пружи потребну подршку, док Рибе помажу Бик у истраје у остварењу својих жеља. Ова веза могла би да буде нешто више од младачке љубави.

Илустровала: Драгана Јовчић

BATMAN

WITH
ROBIN

У БОРБИ ПРОТИВ ЗЛОЧИНА

BATMAN, ROBIN, and indicia are trademarks of DC Comics Inc. All Rights Reserved.

РИТА РОЛИНС ЈЕ БИЛА ВЕЛИКА ПЛЕСАЧИЦА, АЛИ СУЈЕТНА ЖЕНА! ПОСЛЕ ИНЦИДЕНТА, НИЈЕ МОГЛА ПОДНЕТИ ПОМИСАО НА АНОНИМНОСТ!

ХММ... ПОЧИЊЕМ ДА СХВАТАМ...

КАД ЈЕ СХВАТИЛА ДА ЋЕНА АЛТЕРНАЦИЈА СА ПЛАВОМ ПЕРИКОМ ЛИЦА НА ЊУ, ОДЛУЧИЛА ЈЕ ДА ПОКУПИ ПЛОДОВЕ ЋЕНОГ РАДА!

ТА ДЕВОЈКА УПРАВО НАСТУПА КАО РИТА... СУДЕБИ ПО АПЛАУЗУ, ВРЛО УСПЕШНО!

А ДРУГА ДЕВОЈКА ЈЕ, НАРАВНО...

КЕРОЛ ВЕСТ!

ОХ, ЏОНЕ, УХВАТИЛИ СУ ТЕ!

ШТА ЈЕ ЛОШЕ У ТОМЕ ДА КЕРОЛ ГЛУМИ РИТУ? ПУБЛИКА ВОЛИ КАД СЕ НЕКО ВРАТИ ПОСЛЕ ОЗБИЉНЕ ПОВРЕДЕ!

ЖАЛО МИ ЈЕ, РИТА... НИСАМ ЖЕЛЕЛА ДА ТЕ ИЗНЕРВИРАМ!

РИТА ИМА СЛАВУ, КЕРОЛ ЈЕ ДОБРО ПЛАКЕНА, ПУБЛИКА ЈЕ СРЕКНА! ШТА ВИШЕ ТРАЖИТИ?!

ИПАК МИСЛИМ ДА ЈЕ ЗЛОЧИН ШТО КЕРОЛ СВОЈЕ ЗАСЛУГЕ ПРЕПУШТА ДРУГОЈ!

КАД СМО КОД ЗЛОЧИНА, ТРЕБАЛО БИ ДА ОДГОВАРАШ ЗБОГ ГУКВЕ КОЈУ СИ СИНОК НАПРАВИО!

КАД БИ СЕ САЗНАЛА ИСТИНА...

БОЉЕ ТО РЕЦИ ПОЛИЦИЈИ!

АЛИ, НА КРАЈУ ХОДНИКА, КОД ГЛАВНОГ ПРЕКИДАЧА...

КОРЛИС ЋЕ СЕ ПОСЛЕДЊИ СМЕЈАТИ... ЧИМ ПОМЕРИМ ПРЕКИДАЧ!

